

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Avla ... Thesavrorvm Dei In Passione D. N. Iesv Christi
Effusorum ad Resvrrrectionem Mvltorum**

Eyschen, Georg von

Coloniae, 1655

Cap. XXVI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45515

AVLA I.

MEDITATIONVM ET AD- SPIRATIONVM SUCCINCTARVM IN SINGULAS SENTENTIAS

Passionis Domini N. IESU Christi

Secundum Matthæum

CAP. XXVI.

*S. I. Scitis quia post biduum Pascha fiet, & Filius
hominis tradetur, ut Crucifigatur. v. 2.*

Ampum Passionis suæ ingressurus Dominus & præliatu-
rus contra infensissimos hostes Diabolum, Carnem, Mû-
dum, peccatum, mortem, & infernum, præliandoq; tran-
siturus ad patrem per Passionē ignominiosissimam sæcu-
lo, gloriosissimā divino iudicio, saluberrimamq; humano
generi sermonē habuit ad discipulos exhortatorium, uti-
lissimumque, eo fine ut tantò melius & ipsis rectè cōsule-
ret, & Passionē suam altius imprimeret; nam in sermone hoc egit de ever-
sione Jerosolymæ, & de ruina mundi, cap. 24. & per analogiam de cuiusvis ho-
minis suprema die, consequentur summa huius diei sollicitudine, & cura,
maxime verò de exacta ratione in die Iudicij, tum de bonis operibus, etiam
misericordiæ, tum de male factis reddenda cap. 25. vt Iudam facinus iam
tum meditantem deterreret, & suæ maiestatis inclinationem clarius pro-
poneret, qui, cum esset futurus Iudex viuorum & mortuorum, tamen ipse-
met iudicium mortis esset antea subiturus.

A

O Do-

O Domine, cogitem obsecro sæpe de his, & pauco tempore vitæ meæ, cum discipulis tuis, tuam admirer diuinitatem, intuear bonitatem, & clementiam quâ inimicum tuum Iudam agnus lupum, ad pœnitentiam inuiraſti; tuæ etiam imiter exemplar pietatis, vt nempe super caput hostium meorum carbones ignis congregata benefaciendo etiam inſenſiſſimo inimico, ne vincar à malo, ſed vincam in bono malū ſemper. Rom. 12. 20. & 21.

§. 2. *Tunc congregati ſunt principes Sacerdotum, & ſeniores populi in atrium principis Sacerdotum, qui dicebatur Caiphas, & Conſilium fecerunt vt Ieſum dolo tenerent & occiderent. v. 3. & 4.*

Ponit ſimul Euangelista tempus quo conuenerint nempe de dolo capiendi Chriſtum & occidendi: & vt ſpecies conſilij iuſti magis prætenderetur habitum fuiſſe in domo Pontificis Caiphæ: ſuperaddens ſinem, ſcilicet ut occideretur Chriſtus in quo omnes conveniebant exceptis paucis quos conſcientia avocabat, vel intereſſe conſilio impiorum vel ſententiæ ipſorum ſubſcribere contra iuſtitiam. Iſta conſiderans, haud dubiè intra ſe exclamat.

O Domine non veniat in concilium horum anima mea; ſed potius da gratiam ut nunquam ſive in cauſa inimici ſive amici, prius concludam, aut feram ſententiam niſi audita iuſticia cauſæ, atque parte altera; ſed ſedito ſemper & prudenti animo expeſtem utriuſque partis reſponſum, ex quo iudicem, quod iuſtum eſt: nec dicam ſicut Iudæi reus eſt mortis non audita parte, nulla habita & viſa forma iudicæ; non auditis ſcilicet teſtibus; & viſis allegatis & probatis.

§. 3. *Dicebant autem non in die feſto ne forte tumultus fieret in populo. v. 5.*

Hic Euangelista ponit opiniones Principum & difficultatem in executione mali conſilij maxime oriebatur ex circumſtantiâ temporis, quando nimirum eum poſſent opportunè & capere & tradere morti: namque jam certo conſultatione facta concluſum erat de morte Chriſti; dicebant igitur: in ipſo feſto non erit opportunum exequi, nè forte tumultus oriatur in populo, cum multi ſint qui ei ut Prophætæ imo Meſſiæ inhæreant, Ergo præcipitandum ut ante feſtum Paſchæ moriatur vel differendum, ut poſt ipſam occidatur. In die autem feſtivitatis nolebant *tumultus* ob frequentiam populi, & multitudinem aduentantium qui plerumque varios habent ſenſus & affectus, inter quos periculum erat ne iniuſticia & invidia eorum patefieret populo placuit autem è contra Chriſto mori circa id tempus, ut tam truculenta ejus paſſio patefieret toti orbi, ejusque innocentia innoteſceret, & per miracula Paſſionis tempore peracta ab omnibus agnoſceretur Meſſias.

fiat, & Agni Paschalis figura eo ipso die impletur, quo erat usitata.

O Domine præsta mihi hanc gratiam, ut tuam voluntatem non ignarus ut isti, sed sciens volensque impleam, nempe voluntatem tuam sanctam, beneplacentem, non autem solum permittentem: non tendam alio, quam quo tuus sanctus Spiritus ducit, non quo mea me passio seducit.

§. 4. *Cum autem Iesus esset in domo Simonis leprosi. v. 6.*

En Christus Dominus & bonos & malos visitat, hos ad convertendum illos ad confortandum verbo & exemplo suo; etiam manducat cum bonis & malis, cum sanis & infirmis, neminem respuendo, qui omnes venerat salvos facere, ut omnes se se convertere possent, occasionem parabat.

Mi Jesu exemplo tuo neminem spernam, ut, si possibile est, omnes lucrifaciam, ad te malos convertendo, & bonos confortando & verbis & exemplo edificando.

§. 5. *Accessit ad eum mulier habens alabastrum. v. 7.*

Cum Iesus esset in domo Simonis leprosi, sive peccatoris sive justii accessit ad eum melior persona quæ perfectius recreabat Christum, & in signum conversionis, amoris, recognitionis gratiæ gratis datæ, & satisfactionis offerbat unguenta pretiosa, & hæc non iam super pedes, sed super caput. Jesu effudit, ei se & omnia sua totaliter per hoc factum resignat.

O Domine da etiam gratiam mihi peccatori, qui in domo peccatoris scilicet in hoc maligno mundo dego, laqueis pleno, in quo ad peccandum occasiones sunt infinitæ ut conversus ad te semel & perfecte, uti hæc mulier, me tibi toto corde offerendo, virtutes emendatæ vitæ effundam cunctis diebus vitæ meæ super caput tuum, ut videntes meam emendationem glorificent patrem qui in Cælis est, & ego cum hac muliere in odore suavitatis curram viam mandatorum tuorum.

§. 6. *Videntes autem discipuli indignati sunt. v. 8.*

Adhuc peccatores discipuli indignati sunt, quod vel illa te tangeret, mi Jesu tam mundum tamque innocentem, ignorantes ejus sanctitatem, vel invidentes quod illa magis honoraret; vel indignati sunt quod tam abunde pretiosum illud unguentum effunderet in te, idque ex eo quod adhuc tenaces erant & avari, non intelligentes nec comprehendentes cui? tanto scilicet Regi terræ & Cælorum? & quo ex amore & affectu illa effunderet, in gratiarum scilicet actionem gratiæ datæ, conversionis, penitentis & satisfactionis.

DA mihi Iesu, ut licet peccatores mundi indignentur super me, si fors Ecclesijs bene fecero, si eleemosynas pro nomine tuo siue spirituales siue temporales dedero, ut non terrear, sed pergam audacter in opere tam à te commendato, non enim intelligunt gratiam tuam, quam mihi peccatori præstitisti, me vocando ad penitentiam, nec bona & spem in quibus me constituisti.

§. 7. Dicentes ut quid perditio hæc? v. 8.

Cur perditio? o Apostolitan Eleemosyna perditio: bonum opus est, non perditio? audistis quandoque: sicut aqua exinguit ignem, ita eleemosyna exinguit peccatum. Hæc mulier vel plena est peccatis, & vult ea delere, ideoque venit supplex ad me, juxta meam doctrinam, *venite ad me omnes qui laboratis & onerati estis*, provolvit se & confitetur peccata sua publicè, & sicut publicè peccavit, ita & publicè penitentiam facit, & in satisfactionem peccatorum offert Eleemosynam Prophetæ magno, unguentum pretiosum effundendo super caput meum, & tu dicis, ut quid perditio? vel certe hæc mulier cupit esse grata in me benefactorem Dominum & Deum suum, & pretiosissimum quod habet, quodammodo sanctificat mihi, *an oculus vester malus est, quia illa bona est: amulamini charismata meliora.*

O Si tu idem faceres quicumque discipulus Christi esse vis, quam salubre tibi foret! ut idem faciam semper & ubique, te, Domine Iesu, supplex rogo, atque ut id mihi concedatur, rogo iterum per intercessionem huius sanctæ mulieris, sicuti per mansuetudinem David te invocandum Psalmus admonuit.

§. 8. Potuis enim istud venundari multo & dari pauperibus. v. 9.

Cur pauperibus & non Deo? cum quidquid pauperibus sit, propter Deum oporteat dari! Et gone propter quem datur omne quod recte datur, ipsimet non recte datur? pessima est ista sapientia. *Dicis, propter ipsum debuit hoc unguentum effundi per hanc mulierem?* erras discipule quisquis es, si non errore scientiæ, saltem errore invidiæ aut avaritiæ: aut non credis Iesum Deum tuum aut non amas, fors ore dicis, corde non dicis, qui in effectu negas, nec amare te probas, qui recusas Iesu Salvatori tuo bene fieri, & in hoc scandalizaris. Apage hinc livens & malum cor.

Non sentiam nec faciam ego sic, mi Iesu, sed & tibi & pro te omnibus serviam, & ex nunc servire propono, benefaciam & benefacere constituo, dum spiritus hos regit artus, ut tu per me benedicaris semper.

§. 9. Sci-

§. 9. *Sciens autem Iesus ait illis: quid molesti estis huic mulieri? opus enim bonum operata est in me. v. 10.*

Sciens vidensque Iesus murmuraciones discipulorum suorum, non voluit se continere, quo minus defenderet bonum opus increpando, & insciam & malevolentiam discipulorum erga se Dominum: dixit itaque: *quid molesti estis huic mulieri? opus bonum operata est in me*, quasi diceret, quid turbamini? quid scandalizamini? quod hæc mulier me pretioso unguento unxerit, bonum opus fecit, placent mihi, nec vobismet displiceret, si vestrae personæ esset impensum, sane non murmuraretis. Iam vero me permittere satis debebat esse vestro sopiendo iudicio: nolite ergo falso indicare, ne iudicemini, nolite invidere, ne peccetis in Deum vestrum:

O Domine, da mihi hanc gratiam, ut proximo nunquam invideam bonum quod habet aut accipit: sed & nunquam factum eius male interpreter, sed potius semper exculem nimirum ipsum non habere intentionem illam malam, quam forte alius malevolentia ductus ex facto eius concipere posset.

§. 10. *Nam semper pauperes habetis vobiscum, me autem non semper habebitis. v. 11.*

Argumentum aliud ponit ipsis ob oculos ad sedandam indignationem eorum & invidiam, deductum ex morte sua, quasi diceret: quando quis iam iam est moriturus non solent eiusmodi hominem alij affligere: ergo nec contra me vos debetis conqueri de hac muliere, quæ modo ipsimet Domino benefacere voluit. Domine forte id est argumentum mortis tuæ, quod tu separari velis à nobis, lux nostra, salus nostra, in quo agitur vivemus, illuminabimur, salvabimur, si tu discesseris à nobis?

Quis non moveretur ad ea verba Christi, quod vel saxum cor non mollesceret, ubi considerat quod delitiæ æternæ se deserant! Ah mi Jesu nunquam separari velis à me, sive in morte, sive vita, sed æternum maneam tecum, te contemplando, te fruendo, tibi ubique & semper serviendo.

§. 11. *Mittens enim hæc unguentum hoc in corpus meum ad sepeliendum me fecit. v. 11.*

Pergit excusare mulierem à consuetudine Iudæorum: quorum mortua corpora solebant inungi, itaque dicit, hæc corpus meum prævenit unguendo sepulturam, brevi enim moriturus sum, ideoque hæc præstat officium mortuis debitum, quod mortuo fortasse impendere non poterit, vel non audebit. Igitur vos, ô mei discipuli, peccatis hanc calumniando quasi male fecerit in me effundendo hoc unguentum.

Domine, quidquid sum, quidquid habeo, aut possum totum sine ulla contradictione aut exceptione, totum, inquam, fundo lubens pro te, totum id tibi consecro, deo voo in corpore & in anima, extra & intra, totum do & reddo tu accipe me & omnia mea, sicut accepisti unguentum hoc ab hac persona, atque utinam posses maiori cum liberalitate, amore, lacrimis cordis & corporis me offerre! ne igitur despicias manus meum, licet à peccatorum maximo offeratur.

§. 12. *Amen dico vobis ubicunque predicatum fuerit hoc Evangelium in toto mundo dicetur & quod hac fecit in memoriam eius. v. 3.*

O Discipuli! opusne est ut Christus tantis confirmet mulierem hanc bene fecisse, dicendo *Amen*, & comminando, quod etiam si vos modo traducatis factum eius, tamen alii in toto mundo sint laudaturi post mortem suam, hanc mulierem non alia, quam sancta intentione hoc unguentum effudisse in caput Iesu!

Ah quantum molis est inducere hominem ad credendum! ipse Dominus & Deus ipsorum dicebat, & illi tardierant ad credendum. Ah, mi Deus, quoties te intus & extra clamantem audiui & audio, & tamen vix induci possum, ut credam verbis tuis, & inspirationibus sanctis, ut vel relinquam ad momentum iniquitates, & iniquum propositum meum. Tu doces clare, tu inspiras, tu moves varijs efficacibus & terribilibus argumentis cor meum, & tamen non moveor ad consentiendum tibi quasi non ita esset, uti inspiras. Ah Domine doleo, quod non magis huc usque voluntatem meam tuis verbis & sanctis inspirationibus submiserim: Commove potenter divina virtute tua ex hac hora cor meum, quod tibi uni presento, ut ijs assentiar, quæ proponis, sunt enim omnia suavia, sana, salubria & nulli nisi amentium aspernanda.

§. 13. *Tunc abiit unus de duodecim qui dicebatur Iudas Iscariotes ad principes Sacerdotum & ait illis. v. 14.*

Infidus discipulus, incredulus, obstinatus, amarus, ad hæc verba Christi surgit & abit à Christo Domino suo ad similes sibi infidos, incredulos, obstinatos, avaros principes Iudæorum non valens perferre excusationem Christi pro muliere hac, sed permanens in invidia sua & opinione propria, cogitat quomodo se vindicare possit, & hæc & suum suppressere magistrum, ut ipse perveniat ad divitias, ad quas avare inhiabat, unde se insinuat adulator & proditor apud Principes mundi, qui terrenis intenti cælestia respuebant sicut ipse.

De

Domine Deus, an non quotidie hoc fit: ut quis secularia lucretur, etiam saepe unicum teruncium, vel haustum vini, vel verbum luxuriosum, aut curiosam vestem, an non te deserit homo, tuam enim legem deserendo, deserit te.

Ah Domine nimis verum est hoc, peccavi veniam deprecor, gratiam imploro, post hac cautius discam mercari, & tecum manere, tuis verbis credere & obedire, ne in graviora incidam peccata, ut hic discipulus Iudas qui post invidiam vendidit ex avaritia Magistrum.

§. 4. *Et ait illis quid vultis mihi dare & ego vobis eum tradam: v. 15.*

Ecce malum quod sequitur ex passionibus inordinatis, nempe, mi Iesu, tui derelictio, ex derelictione tui proditio, ex proditione desperatio, ex desperatione mors violenta, & aeterna tandem damnatio. Audiamus unum ex his passione actis: *quid vultis mihi dare:* (1 Timot. 6. 10.) Ecce cupiditas! radix omnium malorum. nam petit stipendium, ad faciendum malum, quod malum? Et ego eum vobis tradam. quem eum? Dominum meum, & Deum vestrum, virum sanctum, Prophetam Domini, Messiam, quem vos odistis o Principes, eum ego discipulus eius vobis tradam ad occidendum, propter mercedem pecuniae. Quis iam neget pecuniae obedire omnia?

Quot Iudae adhuc hodie supersunt, qui ob pecuniae lucrum Christum in membris suis produnt, fidem sanctae Romanae Ecclesiae, extra quam nulla salus relinquunt propter conjugem, propter villam, propter officulum, quot inde oriri videmus proditiones, maledicta, coniurationes, falsas accusationes, furta, rapinas! & alia peccata quae animus horret referre enormia! Et quot hinc desperationes, quot mortes violentae, quot praedae inferni! id autem ideo, quia tibi nec fidere, nec te sequi voluerunt Domine.

Non mihi sic fiat precor mi Iesu, si seductus a te fors recessi ob avaritiam, vel etiam concupiscentiam, & ab ea in aliquod peccatum incidi, cupio emendare, & tibi deinceps adherere, tibi servire, miserere mei, miserere peccatoris, ne vel mors insperata, vel damnatio aeterna reum assequatur.

§. 5. *At illi constituerunt ei triginta argenteos. v. 15.*

Scitur ex communi adagio: *servitium oblatum & iniquum rard gratum esse vel ratum.* plane ita, video in Iuda, offert Iudaeis servitium iniquum, & petit mercedem iniquitatis. quid illi spoliunt pro iniquitate? triginta argenteos qui sunt sane pauci & viles praeter tanta mercede. Vide anima mea huius miseri illusionem, & miser hic, caecus ex avaritia & livore, sine fide, sine Deo tam paucos nummos acceptat pro mercede tantae iniquitatis, ut pro ea Dominum suum vendat, prodatur omnemque fidem frangat,
 & infc-

ô infelix mercator & animam & corpus tali mercatura mittis in gehennam!
non vides quid agas?

O Domine, impertire mihi obsecro gratiam, ne unquam ita cæcus fiam, aut avarus, ut argento vel auro tuam iustitiam divendam. Firma animum meum in bono, ne vel pro millibus millenis coronatorum vel etiam pro luctando toto mundo iniquitatem operer, vel minimum peccatum velim committere, quid enim mihi proderit omnia & me ipsum una perdere!

§. 16. *Et exinde quarebat opportunitatem ut eum traderet. v. 16.*

Vilis profecto animus fuit ille, qui tan. vili & parvo pretio voluit vendere vitam, non simplicis cuiusdam hominis, aut alieni, sed Prophætæ, Dei & magistri sui in vindictam reprehensionis non in unum seorsim intortæ, sed in communem discipulorum massam, & quidem tam leniter quam sonant hæc verba: *quid molesti estis huic mulieri? opus enim bonum operata est in me:* quid oro mitius potuit dici à Domino? qui docebat discipulos veritatem & intentionem mulieris patefaciebat, pro ipsorum quiete: sed quid? Malitia hominis tanta est & superbia, vel livore semel concepto remittere nolit vindictam: sed malit petire, dummodo noceat.

O Deus, præsta mihi hanc gratiam ne unquam vi divitiarum, aut honorum aut dilitiarum aut livoris eo usque deducar, ut te, vel proximum meum offendere quo vis modo sive in omnibus bonis fortunæ, sive corporis mediter, sed è contra benefacere semper.

§. 17. *Prima autem die Azymorum accesserunt discipuli ad Iesum dicentes: ubi vis paremus tibi comedere Pascha. v. 17.*

His ita se habentibus appropinquabat dies prima azymorum: boni ergo discipuli & solliciti de Paschate servando juxta morem Iudæorum & præceptum Dei in lege Moyfis servando, Magistrum interrogant, ubi vis paremus tibi comedere Pascha? quasi dicerent: Iudæi hoc festo imminente se præparant ad Pascha celebrandum. Nos Iudæi sumus, & mādato Dei obedientes, indica igitur nobis locum ubi vis paremus hospitium, in quo per festivos dies morari possis, & inibi manducare Pascha, multi enim hospites difficilia reddent diversoria: ecce stamus accincti, tu modo jube, & factum pura, vere boni discipuli & Dei amantes & præcepta ejus custodientes, non uti Iudas ille proditor Deo invidabant & servire detrectabant, sed Domino suo bene volunt & servire desiderant. Et ecce quam dispar exitus etiam & merces! hi modo gloriantur in Cælis apud Dominum suum & sanctos eius, ille damnatus cruciatur apud inferos cum diabolo & angelis eius.

D.

Domine, da gratiam ut lubenti tibi semper animo seruiam, ut hi Apostoli sequar illos in bono, Iudam detester in malo, ut sempiternum malum fugere, aeternum vero bonum tecum merear possidere.

§. 18. *At Iesus dixit: Ite in Civitatem ad quendam, & dicite ei Magister dicit. v. 18.*

Dicit ergo eis: Ite in civitatem scilicet Ierusalem quae convenire solebant Iudaei ad comedendum Pascha tanquam locum destinatum: ad quendam amicorum, cuius nomen edicere noluit, ut divinitatem suam, per providentiam insignem, quae secreta est, discipulis manifestaret. Ab isto vero ad quem mittebantur discipuli Christus multum diligebatur, ideoque confidenter ad eum mittit, ut in domo eius sibi pararetur Pascha. Omnino sic Deus agit qui diligunt eum, ipsos visitat, cum illis manducat, & secretorum facit participes.

O Si ego quoque sic te amem mi Iesu, ut merear à te visitari, tecum Pascha comedere in domo cordis mei, & ibi audire arcana, ac monita quid me oporteat facere, ut tibi semper placeam.

§. 19. *Quia tempus meum prope est, apud te facio Pascha cum discipulis meis. v. 18.*

Causam quam edicant discipuli Domino domus, nempe *tempus meum prope est*. Erat id quasi symbolum, quo audito annueret Apostolis facilius, ut pararent Pascha in domo sua quod ecce Paschale tempus adest, & ego agnus ille sum, qui immolari debet pro peccato mundi, hoc mysterium apud te inchoabo incruente, postea alij cruento modo, quod symbolum potuit Christus antea hospiti dedisse ut Passionis & mortis suae telleram, vel tunc divinitus ei aperuisse.

Quam bonum esse amicum Dei, qui ubique & semper curam habet de suis ne decipiantur vel verbo vel facto; sed potius praevent in sinceritate revelando arcana sua, ideoque me tibi o Deus offero in discipulum & servum perpetuum.

§. 20. *Et fecerunt discipuli sicut constituit illis Iesus, & paraverunt Pascha. v. 19.*

Ecce obedientiam discipulorum erga Magistrum! quam prompti sunt ad mandatū etiam cæcum! ut illud exequantur, apparaverunt Pascha non per alio-

aliorum ministerium sed proprijs manibus, & industria, non tamen fecerunt, sed ut dicit textus paraverunt, Domino & Magistro suo dimittentes operationem, factionis, ipsi præparationem solum seu dispositionem adorarunt.

O Domine sim oro ita constitutus, ut ad omne mandatum tuum paratus sim sicut hi discipuli, nec solum paratus & promptus sed cum effectu & affectu sicut illi faciam omnia quæ jubes, ut merear tecum cæleste comedere Pascha in cælis, esse Commensalis discipulorum tuorum qui tibi prompto animo servierunt.

§. 21. *Vespere autem facto discumbebat cum duodecim discipulis suis. v. 20.*

Cum iam appropinquaret tempus & hora ut propositum Pascha celebraret Iesus & ultimum mortalis ipse commederet cum discipulis suis, procul dubio lassus & esuriens & sitiens ob labores exantlatos accedit ad mensam cum discipulis invocato patre suo cælesti, & more orientalium, non sedens, sed accumbens in culeitris cepit frui paratis. quis huic mensæ non libenter adfuisse? O si mihi licuisset saltem astare cum uno è 72 discipulis, & audire Ch. isti dulces sermones, & videre mores illos divinitimos & cæremonias! quam felix! & quam ardentem in Christi Domini amorem raptus fuisset. Felices vos qui interfuitis, felices qui etiamnum interestis mensæ Domini!

O Mi Iesu da gratiam, ut dignus inveniar semper tua præsentia licet multis modis me indignum fecerim & astare mensæ tuæ, ut saltem sumam micas devotionis & salutis, quæ ex ea copiose descendunt.

§. 22. *Et edentibus illis, dixit: Amen dico vobis quia unus vestrum me traditurus est. v. 21.*

Dum manducat in sacro illo suo hospicio, uti creditur, Montis Sion, Dominus Iudam adhortatur ad pœnitentiam, aperitque sine, nomine rei, delictum, publice dicens: *Vnus ex vobis, qui adest in mensa mecum me traditurus est.* quare hoc? ut deterretur per detectionem illam & abstineret ab iniquo suo proposito: Ex quibus quidem verbis alij discipuli perterriti & confusi, examinabant sese invicem & interrogabant, an quis quidpiam sciret de quoquam, alij examinabant secretò propriam conscientiam, si quid fors ibi secreto lateret, quod vel cogitassent inique, aut fuissent locuti. Unus solus Iudas immeritus in peccato. sciebat, quid egisset cum Iudæis, ut Iesum traderet, iniquum tamen propositum relinquere nolebat. Heu ingratus animus & obstinatus, quam es durus!

O Da-

O Domine fac obsecro cum seruo tuo gratiam, ut nunquam vel iniquum aliquod mente volvam, minus vero perficiam opere, sed ob peccati gravitatem & iniquitatem cum bonis Apostolis semper perterreat, & cum tremore exanimem conscientiam, si quid fors lateat iniquitatis aut peccati, & continuo pœniteam & emendare studeam.

§. 23. *Et contristati valde cœperunt singuli dicere: Nunquid ego sum Domine.*
v. 22.

Quis non contristaretur ad tale crimen traditionis obiectum? quis non interrogaret? *nunquid ego sum Domine?* boni bene & cum timore interrogabant, ad conscientiam suam exonerandam si quid forte lateret; At Iudas, nequiter imitatus collegas etiam ipse interrogare magistrum suum & dicere & urgere, cum tamen sciret se iam petiisse pecunias, & sibi Iudæos spondidisse ad hoc crimen perpetrandum triginta argenteos. O Inique Iuda, qui finis contristati fratres tuos innocentes! cur non aperis mentem & peccatum tuum ante medicum, qui te in momento sanare potest & vult, viden? quomodo indaget vulnus tuum ut agnoscas, ut aperias, quid ergo mirum si moriaris tua culpa, qui medico perito vulnus tuum detegere renuis, nec vis ut per ipsum cureris.

Domine custodi me à tanta iniquitate semper & perversa impœnitentis animi, confiteri nolentis, sed si cado in peccatum statim & ipso quidem momento perpetrati sceleris pœniteam & lugeam me sauciatum, atque compunctionem quam tu, mi Iesu, offers, lubens acceptem.

§. 24. *At ipse respondens ait, qui intingit mecum manum in paropside hic me tradet.*
v. 23.

Cum Dominus Iesus obstinatum Iudam ad pœnitentiã urgeret, qui condiscipulos magna tristitia impleverat & variis cogitationibus suæ malitiæ turbaverat, ut manifestum magis redderet proditorem, cæteros securiores, ait; non solum est commensalis noster, & præsens, sed etiam *intingit manum mecum in paropside*, (& cum hoc diceret Dominus, manu extenta Iudas revera intingebat): At hæc omnia Iudas audit, & non movetur. *O Auri sacra fames! quo non mortalis cogis pectora?*

AH Domine, si quid tale cogit aut premit cor meum, quod à vera me pœnitentia abstrahit, potenti verbo virtutis tuæ remoue, ut me potius publice coram toto mundo confundam, quam à tua charitate in æternum separer.

§. 25. *Filius quidem hominis vadit sicut scriptum est de illo. v. 24.*

Ego filius Hominis è Virgine matre natus, & à Spiritu sancto conceptus, veluti tenerimus vermiculus, vado moriturus, ut saluum faciam totum genus humanum, sicut scriptum est de me in libris Prophetarum, ex præfinito Dei consilio, discipulus tamen meus periculose prorsus facit me tradendo in manus inimicorum meorum, quia ad hoc potestatem à Deo non accepit. Si enim nefas magnum est mittere manus in sanctum vel unctum Domini, jure humano pariter ac divino, quanto majus in sanctum sanctorum & cum tradere ad mortem gravissimum crimen reputabitur?

O Iesu fili David seu Mariæ secundum carnem, tu nosti omnia ab æterno qui vidisti mea peccata tam magna, ac innumerabilia, usque modo neutiquam novi aut consideravi potestatem ac majestatem tuam, ideoque non veritus fui te offendere, & per peccata mea te ad mortem tradere, doleo ex toto corde, & precor, ut nunquam posthac è mente mea te excludam, sed diræ Passionis tuæ ac mortis memoria irigatus, hortus efficiar fructuum bonæ vitæ.

§. 26. *Bonum erat ei si natus non fuisset homo ille. v. 24.*

Verè bonum ei erat non natum fuisse quam tantam contrahere culpam, & quod sequitur sentire in æternum illud horrendum væ in inferno, in quo nulla est redemptio, sed sine fine ardere, lugere, maledicere & inquietari. melius tamen erat, estque adhuc pro nobis Christum pati.

Ah mi Deus ab hoc æterno væ & malo horribili libera me, propter nomen sanctum tuum, mortem & Passionem, sed magis adhuc libera me à peccatis & culpa quæ ad illud finale malum disponunt.

§. 27. *Respondens autem Iudas qui tradidit eum, nunquid ego sum Rabbi. v. 25.*

Nocentes facile primi sese excusare solent, justus autem sui accusator. Vide igitur anima mea quid Iudas ad verbum Christi qui *improbat mecum manum, in paropside hic me tradet*, offensus & quasi volens Magistrum arguere mendacij, aut parvi pendens traditionem illud it adhuc illi & ejus argumenta momentia ad pœnitentiam contemnens aitq; illulorie: *nunquid ego sum Domine, ô Magister! ô impudentiam!*

Quæso Domine ne unquam eo deveniam, ut me corrigentes irrideam, sed correctionem eorum lubens semper audiam, & prompte suscipiam, meque tui solius amore emendem, ne ira tua super me effundatur, cedam maioribus, submittam me illis ut à te sapientiam, quæ ex ore altissimi prodit, edoccar & suscipiam.

§. 28.

Ait illi: tu dixisti. v. 25.

Cum ita audacter Judas rogaret insultando: Nunquid ego sum Rabbi? quid hic mitissimus Dominus? Ne forte de se & inter se male suspicarentur discipuli, Christumque in opinione sua forte deceptum crederent: ait illi mansuetissimè Dominus. Tu dixisti, quasi diceret; scis, nosti, imo dixisti modo veritatem de te, quasi diceret Dominus, rem acu tetigisti: Ante tractasti cum scribis & principibus sacerdotum, & dixisti: *quid vultis mihi dare & ego eum vobis tradam?* ita modo de te inadvertenter ad tuam quæstionem ipse respondisti, in posteriore parte quæstionis tuæ in qua erat: *Ego sum.* Mirare anima mea Christi mirabilem prudentiam, Noluit aperte declarare eius prodicionem, ne forte per alios discipulos ex ipsorum consortio ignominiose expelleretur, aut læderetur vel verbo vel facto, & tamen Iudæ insinuare veluit, quod nota esset sibi eius traditio, nec quicquam sibi abscondi posset.

AH Domine fac gratiam mihi peccatori, ut verbum veritatis in me hæreat; verbum autem mendacii ex imo cordis extirpetur, acquiescam tuæ mansuetissimæ reprehensioni, dum adhuc sum in via, & rigidam æternæ mortis sententiam in illo tremendo die evitem.

§. 19. *Canantibus autem eis accepit Iesus panem & benedixit ac fregit, deditque discipulis suis & ait, accipite & comedite, Hoc est corpus meum. v. 26.*

Cænantibus autem illis accepit Iesus panem appositum in mensa, vel iustum de novo sibi exhiberi, eumque benedixit; Ecce novæ Cæremonix, quæ in veteris Testamenti completionem fuerunt institutæ. *benedictio scilicet panis, & fractio, porrectio posita super patenam aut orbem ut attingerent eundem manibus suis, & sic possessionem caperent vel ius in se acciperent, & dum attingunt tenendo fit consecratio, seu fractio diviniior, qua substantia panis ab accidentibus aviliis transmutatur in corpus Domini, vi verborum eius, daturque una præceptum sumendi particulam, imo traditur consecrationis forma Apostolis, utpote primis novæ Legis Sacerdotibus, quam formam deinde omnes observarent in Ecclesia sua ad consummationem sæculi.*

OIncomprehensibilis bonitas Dei, quæ sublimia charitatis opera nostræ salutis causa perficit. O salutaris esca per quam filij hominum transeunt in filios Dei. O desiderabilis! O Sacer! ô adorande panis, qui mentem reficis, non obrundis; cor hominis confirmas, non corpus aggravas; spiritum exhilaras, non obscuras; intellectum per quem trucidatur sensualitas & voluntas propria ad nihilum redigitur ut locum habeat volun-

tas Dei, spiritus dominetur, & operatio Dei nullum sentiat impedimentum.

Domine Deus meus, magnus certè est honor sacerdotum, magna potestas sacerdotibus Novæ Legis per mirificam gratiam à te collata, quibus uti Apostolis tuis in ultima tua cæna, data est postea potestas verum corpus tuum consecrandi, gratias tibi ago quantas potest mortalis fragilitas, etenim licet indignus sim ego & cuncti, hoc tanto officio, quia tamen ex nobis eligere voluisti ad tam excellens & venerandum ministerium, rogo per hoc Sacramentum Corporis tui, quod datum est in salutem animarum nostrarum & remissionem omnium peccatorum, ut nunquam indigne celebremus, aut sumamus Sacramentum hoc, aut aliis ministremus, sed semper cum omni adoratione, humilitate, puritate, pietate, fide, & reverentia sacris altaribus assistamus.

§. 30. *Et accipiens Calicem gratias egit.*

Cur agis gratias, Domine, quod iam completum esset & finitum ius Legale & Carnalis Lex. videbatur novum iam Testamentum confici in Sacramento Eucharistiæ, nempe ablatis figuris corpus suum vivum realiter transubstantiatum, quod ipse tanto cum desiderio desideraverat dare nobis in pignus, cum charitate perpetua, ut ipse in nobis & nos in ipso permaneremus, per hoc legis novæ Sacramentum, maximum remedium salutis nostræ, essetque oblatio munda & nova ad placandam iram Dei tot sæculis humano generi infensi atque deinceps in remedium omni populo usque ad consummationem sæculi.

Domine qui homines elegisti ut fungerentur officio Sacerdotis, da gratiam servis tuis & doce eos semper cum puritate & omni gratiarum actione & intentione data bona tractare, ut tibi quoque semper pro me & de me sit gratum munus & acceptum sacrificium ad gloriam nominis tui, & totius populi Christiani salutem.

§. 31. *Et dedit illis, dicens: bibite ex hoc omnes. Hic est enim sanguis meus novi Testamenti.*

Utique etiam singulis potterit, ut attingendo ius in re tradita acquirerent, uti etiamnum fit in consecratione sacerdotum, & sic intelligi potest illud dedit illis, addens bibendi ex eodem præceptum, tale, quo nemo solus totum, calice contentum, ebibaret, cæterorum uno excluso. an vero bibere debuerint ante consecrationem, quæ præceptum bibendi secuta esse narratur ad modum ablutionis, iuxta id quod S. Marcus insinuat & præcis in con-

secra-

secratione sacerdotum habet, examinandum controversiarum scriptoribus relinquitur, ego pietati excolendæ nunc intentus omitto. Cesset itaque sanguis taurorum & hircorum, ut Apostolus docet, qui in sacrificiis offerri solebat, sanguis vero filii Dei unigeniti deinceps offeratur ad placandum Deum: non enim ultra adhibebitur sanguinis animantium aspersio, quæ animam abluere nequit, sed aspersio sanguinis Dominici eiusdemque cum carne sumptio mundabit conscientias hominum.

O Stupenda sapientia Dei quæ hunc subtilem & salutarem nostram pro salute modum instituit atque sancivit. In hoc enim dignissimo Sacramento quidquid vel cogitari vel desiderari potest, accipitur. Enimvero sumitur hic verus Dei filius Iesus Christus verus Deus & homo verus, semper unum existens cum Patre & spiritu sancto. Et quidquid demum virtutis ac meriti Christus in vita & Passione sua exercuit obtinuitque id omne hic percipitur ab anima digne preparata: imo & paratus est dulcis Iesus cunctas has virtutes per piissimam & largissimam bonitatem suam donare nobis, perinde ac si nosmet ipsi earum Domini essemus. Festinemus igitur omni studio expugnare corda nostra ab omni inquinamento peccati, & exornare virtutibus & operibus bonis ut cibum hunc salutariferum semper accipere idonei ac digni simus ad æternam gloriam benignissimi Creatoris, Amen.

§. 32. Dico autem vobis: non bibam amodo de hoc genimine vitis usque in diem illum cum bibam vobiscum novum in regno Patris mei. v. 29.

Hic Christus inuere videtur gloriosam suam resurrectionem, & regnum Patris sui in terris inchoandum, in cælo consummandum quod autem asserit, se non bibiturum de hoc genimine vitis ante illud regnum Patris, multiplicem capit explicationem & sensum, potest enim proprie intelligi de vino non consecrato, de quo iusserant bibere Apostoli & secundum Marcum biberunt; & potest improprie intelligi de vino Transsubstantiato, quod apparenter erat genimen vitis, utrovis modo sumas, certe Dominus mortem suam vicinam & regnum patris affirmat: quia ultimum dicebat esse quod cum ipsis biberet, & tamen novum in regno patris, hoc est post resurrectionem cum iisdem bibiturum, novum id est, novo modo, quod non amplius biberet in carne passibilis & mortalis sed impassibilis & immortalis.

O Domine vera sunt omnia quæ dixisti, illa enim confirmasti nimis, largire quoque mihi hanc gratiam quam discipulis largitus es, ut & ego tecum hic bibam, vinumque non consecratum ita moderate sumam ut nunquam

quam abutar, ne excludar à regni tui dulcedine, nec vinum consecratum hoc est sanguinem tuum in missa offerendo & bibendo ad damnationem sed ad salutem meam & gloriam tuam semper suscipiam, æternum in gloriosissimo regno patris tui victurus.

§. 33. Et hymno dicto exierunt in montem oliueti. v. 30.

Ostendit hic Christus quod licet in omnibus & pro omnibus semper debeamus Deo gratias agere, tamen ad imitationem eius, id tum vel maxime adimplendum quando cibo vivifici salutari, scilicet pretioso corpore & sanguine ipsius in Venerabili Sacramento refecti sumus. Christus enim non nisi hymno dicto post sumptam Communionem exivit. & quis mihi dicet quis iste fuerit Hymnus? ex praxi sanctæ matris Ecclesiæ, Christi sponsæ & consociæ secretorum, credo Trium puerorum Hymnum fuisse illum quem Christus & Apostoli tunc dixerunt, & hodie sacerdotes post missam dicunt. Exivit autem ad montem oliueti, ut initium passionis suæ faceret, non prius quam se communionem sacra refecisset, ut intelligamus ex eius exemplo nos sic munire oportere sacra Communionem, quoties grave aliquod negotium aggredimur, aut mortis periculum subeundum est, aut iter periculosum suscipiendum: tunc enim quasi ultimo illo viatico nobis provideamus oportet, ut illi, in quo omnia parata habemus, cuncta committamus.

O Domine adjuva quæso me famulum tuum, ut omni momento tibi pro acceptis beneficiis gratias agam & comprimis quando corpus & sanguinem tuum in Sacramento altaris sumpsi, fac quoque ut nunquam negotium grave arripiam, nunquam periculoso itineri me committam, absque sumpto viatico pretiosi corporis & sanguinis dilecti filii tui, ut illo duce & Comite ubique fruam, omnia agam, & à malo conserver, nunc & in hora mortis meæ. Amen.

§. 34. Tunc dicit illis Iesus: omnes vos scandalum patiemini in me in ista nocte. v. 31.

Ad hoc verbum quantum putas conterritos esse auditores? maxime in verbo scandalum tristabantur boni discipuli inter se dicentes haud dubie cogitabant: quomodo potest hoc fieri, ut nos scandalizemur in ipso, quem scimus, novimus, esse filiū Dei vivi? vidimus & audivimus docentem & operantem omnia secundum Deum perfectissime, legem & prophetas honorantem, atque in omni genere virtutum, & morum excellentem, neque enim mendacium, neque dolus inventus est in ore eius atque his & similibus cogitationibus occupabantur corda eorum præsertim ad verbum *in ista*

ista nocte) quia ut dicit S. Hieron. quomodo qui inebriantur, sic & qui scandalum patiuntur in nocte & in tenebris sustinent.

Domine Deus, qui nunquam scandalum activum dedisti ulli hominum, da obsecro de tua plenitudine infirmo mihi hanc gratiam ut & ego conturber quoties audio vel scandalum fieri vel peccatum nominari: caveam vero ne ullus meo malo exemplo vel peccato scandalizetur, vel ad malum inducatur.

§. 35. *Scriptum est enim percutiam Pastorem & dispergentur oves gregis. v. 32.*

Dum ita turbatos discipulos Jesus videret ob verbum scandali, nescientes unde id posset oriri, diutius eos suspensos tenere noluit, sed causam eis dixit quia scriptum est (Zach. 13.) *percutiam Pastorem & dispergentur oves gregis*, hoc est, me pastorem vestrum percutiet Deus pater meus, & ubi percussus, captivus, ligatus, fuero dispergentur greges mei, Vos, o mei discipuli, fugam capietis, quia in eo tempore me pastorem amplius non profitebimini, sed me negabitis per fugam, & bene ait Propheta & Dominus ipse; *Ovis*: Ovis quippe est animal tam rude & indoctum, ut semel perditum nesciat invenire pastorem nec gregi se coniungere, quin, nisi requiratur, magis magisque aberrabit.

Talis, o Pastor bone, Ovis ego sum; erravi & erro quotidie a te sicut ovis que perijt, & nescio redire ad te sine gratia tua, require ergo servum tuum Domine, maxime dum turbatus fuero passione aliqua vel nunc vel in hora mortis: maxime ob peccatorum recordationem, quæ, eheu nimis multa & gravia sunt. Succurre ergo mihi obsecro gratia tua, B. V. M. matris meritis, mitte Angelum & Patronum Tutelarem, qui me ad causam tuam reducat vel suggerat verba bona, verba scientiæ, bonitatis, disciplinæ, & sanctæ spei per merita tua ne dispergat a te, aut separet in æternum.

§. 36. *Postquam autem surrexero, precedam vos in Galilæam. v. 33.*

Hæc sunt verba illa consolationis quibus prævenisti o Christe, tristitia & terrore repletos discipulos ob tui discessum, nimirum ais: Modo sumus in Judæa, ubi me querunt occidere, & sane occident, sed & ego resurgam occisus, & ita integer & vegetus ero, ut vos non occisos, nec verberatos præcedam in Galilæam, ut statim ibidem me & redivivam & gloriosum videatis, & præsentia dulci fruamini.

Domine dic & animæ meæ in hora mortis verba consolationis, scilicet Ego Jesus Redemptor tuus, resurrexi a mortuis ad vitam a mortalitate

te ad immortalitatem, à miserijs ad omnē felicitatem, à luctu ad omne gaudium, tu veni quoq; , veni de libano Ecclesiæ meæ, veni coronaberis Sponsa mea, vade & frue me gloriosissimo Salvatore tuo non in terris modo sed in cœlis. ita fiat. Amen.

§. 37. Respondens autem Petrus, ait illi, et si omnes scandalizati fuerint in te ego nunquam scandalizabor. v. 34.

Audi anima fidelis, Petrus ait anne possibile ut ego possim in homine tam probo, tam sancto in verbis & factis, Domino meo & Deo meo, Propheta tam magno & vero Messia, pro salute nostra misso è cœlis in terram, qui omnia operatur brachio potentæ suæ scandalizari? absit, nimis te benè novi, ô Christe, tuum animum benevolum, benignum, mansuetum sine felle sine dolo perspectum habeo, ex quo igitur possum scandalizari! quidquid est in te id totum sapit bonitatem, sapientiam, justitiam. O miseri mortales nos! quoties imaginamur nobis constantiam in virtutibus? quoties firmiter proponimus de non avertendo animo à Christo Domino? quoties in abundantia consolationis dicimus cum Propheta *Ego autem non movebor in æternū!* & tamen quoties relabimur? & quoties in die, ad horam, ad momentum mutamus propositum? quam cito scandalizamur de proximo? etiam sanctis Dei & electis? de ipsis virtutibus & probitate? ubi nullam causam habemus nisi quia præter vel voluntatem nostram vel opinionem accidit, inde finire & dicta & facta & mores iudicamus proximi!

Heu misero mihi qui toties hæc factitollucurre Deus tantæ infirmitati, in proximo scandalizari veta, & ubi apertè aliter non constat eius dicta semper & facta, & mores bene interpretari, doce me, & mihi in corde dicta iudicium.

§. 83. Ait illi Iesus. Amen dico tibi quia in hac nocte antequam gallus cantet, ter me negabis. v. 35.

Cum assecuracione tanta affirmabat Petro Christus, ut adiungeret formulam *Amen*, & quidem per circumstantias hæc scilicet *noctis*, & *tertio*, & *antequam gallus de nocte cantet*, hinc ipsum adhortando, ne sibi nimium fideret, ne de sua constantia præsumeret, hominem se crederet, valde mutabilem. Petre desine viribus humanis fidere, solus Deus perfectus, constans & immutabilis, tu, ô homo, ad quamvis auram flexibilis es quid igitur tibi fidist? qui nescis quid serus vesper vehat? desine Petre, & crede te & tua Deo, ipse enim solus est, qui te salvum facere, & constantem in bono proposito virtute potentæ suæ servare potest, & cum ille dicat te erraturum, te male acturum &c, crede ei, crede.

Domini

Domine Deus meus exemplo Petri melius doctus, vires meas sive corporis sive animæ nullas esse, tuam vero potentiam in omnibus mihi adesse, & omni creaturæ in sua operatione necessariam, scio, igitur quid moror? tibi me & omnia mea credo uni, verba actus, cogitationes præsentia & futura tibi offero, tu ea moderare, & rege juxta magnam misericordiam, & voluntatem tuam non meam, si enim non adiuveris me quid sum, aut ero? nihil, terræ inutile pondus massa lutea, mancipium diaboli, perpetuus inferni titio: Ergo me tibi totum credo uni & soli, reje ctis amodo omnibus aliis fulcimentis in quibus temporalem habere possim fiduciam, aut in quibus propriæ vires spe inani me alere consueverunt.

§. 39. *Ait illi Petrus etiam si oportuerit me mori tecum, non te negabo, similiter & omnes discipuli dixerunt. v. 36.*

Petrus animosior factus tam ex memoria suæ prælationis inter discipulos; quam etiam ex communione pretiosi corporis & sanguinis Domini, & cum eo etiam cæteri Apostoli, ex fervore spiritus dicebant singuli, & si oportuerit me mori tecum, non te negabo. Et Petrus quidem divino ebrius amore serio tunc opinabatur, nunquam se posse separari à Domino suo, nimirum quamdiu mensæ adhuc Dominicæ accumberebat, sed paulo post mensam surgentes, & Domino à mensa ad hortum properante, ubi tentationis locus erat, propter advenientem videlicet ludam cum cohorte militum & tenebrarum principes, iidem aliter loqui & sentire inceperunt. Dominumque in periculo deseruerunt primum non orando cum eo, deinde dormitando, denique fugâ. Heu inconstantia hominis, si quis vel vino felicitatis potato agilior aut consolatione divina animosior, vel per Sacramenta Dominica excitatior factus sit, quam promptum, quam ferventem animum sentimus? adeo ut etiam paratos videamus, eum Domino in mortem ire, sed recedente felicitate, aut consolatione spiritus, aut adventante qualicumque adversitate, Bonum Deum! quantum mutamus opinionem? quantum verba! voces! affectum! actus!

Deus misereatur nostri, sicut misertus est super Apostolorum inconstantia, & confirmet nos sui solius amore & gratiâ æternâ.

§. 40. *Tunc venit Iesus cum illis in villam qua dicitur Getsemani. v. 37.*

Notandum quod omnes discipuli, Juda excepto, Christum comitati sunt à cona usque ad villam Getsemani tum more inter discipulos recepto, tum propter iurandum quod fecerant paulo ante in mensa, dicentes: *Et si oportuerit me mori tecum non te negabo.* Ibant itaque ea mente ut ostenderent effe-

tu, quod verbo promiserant. Pulchre autem venit cum illis in villam Gersemani, quæ interpretatur vallis pinguiſſima, ut demonstraret per vallem humilitatem & per pinguedinem, charitatem, quibus instructus & armatus Dominus mortem pro nobis susceperat, ut nos doceret, simul ipso etiam loci nomine quid assidue intendere & desiderare tanti Magistri discipuli debeamus, nempe humilitatem nobis, & Deo caritatem.

Obfecro Domine duc & me tecum ad hanc villam Gersemani pinguiſſimam humilitatis & charitatis, ut ibi & in pinguedine harum virtutum tibi seruiam omnibus diebus vitæ meæ.

41. Et dixit discipulis: sedete hic, donec vadam illuc & orem. v. 38.

Ecce ipsam humilitatē & maxime caritatē quā statim Dominus in valle pinguiſſima expromit: lubet enim discipulos sedere, post diurnos labores, quod est charitatis, & ipse ad orationem se ire profiteretur, quod est humilitatis. Ipse autem, verē Salvator Mundi, interim passionem inchoat, orationem orditur, à quā nullam sibi requiem concessit, egregium factus exemplum gregis sui.

Domine dedisti in omni actione tua exemplum doctrinæ & pietatis: hic ut disceremus in quibus locis & occasionibus sit orandum, ut semper à tumultibus hominum in abscondito preces fundamus, quia maiori id cum pietate & affectu preſtare possumus, sensus enim solitudine magis colliguntur & illis collectis anima quietius irroratur.

O Domine, da gratiam, ut meas causas acturus in abscondito potius quæram orare quam inter strepitus & tumultus hominū, ut tecum unitus percipere merear quæ posco ad tui nominis gloriam & meam totiusq; populi Christiani salutem, quando vero in Ecclesia cum & coram alijs orare me oportet, tunc sensus meos claudam, ne per fenestras eorum mors intrare valeat.

§. 42. Et assumpto Petro & duobus filijs Zebedæi. v. 38.

Cur Dominus tantum hos tres discipulos & non plures aut alios secum assumpserit. Prima ratio esse potest, quia hi tres testes fuerant suæ glorificationis in monte Thabor, ut sic iidem essent quoque testes inicij suæ Passionis, in valle Gersemani. Secunda quia Petrus erat Vicarius Christi futurus in Ecclesia Dei, (a) Joannes Christi Secretarius & quidem intimus, (b) Iacobus primus ex Apostolis calicem bibiturus, (c) 3. quia hi tres maximum habebant zelum tuendæ gloriæ Christi,

Pe-

a ut disceret pati pro ea; b ut scriberet vere c ut exemplis caperet & confortaretur.

Petrus pro eo mori paratus fuit, ideoque gladium contra captivantes exeruit eum defensus, cæteri duo Boanerges, Domino excluso de Civitate Samariæ ignem de cælo in eam provocare volebant zelo honoris Domini. 4. hi maiore dignitate præditi & cæteris excellentiores erant Petrus fide & dilectione, Ioannes virginitate, Iacobus fervore & zelo animarum. 5. & hi tres sufficiebant pro testimonio iuxta id Deut. 19. *In ore duorum vel trium stabit omne verbum*; Denique ut Dominus graduum quandam in Ecclesia distinctionem doceret, ne omnes vellent esse caput, nempe; nemo cauda &c.

Ple Domine, da gratiam quoque mihi, ut cum S. Petro tibi sim fidelis, cum Ioanne castimonia præditus, cum Iacobo zelator animarum, ut licet corpore non sim tecum in horto Getsemani, sim tamen affectu & mente continuus mediator passionis tuæ & mortis, ut & ego cum sanctis his tribus merear quandoque etiam particeps esse tuæ glorificationis in monte sancto Dei.

§. 43. *Capit tristari & mæstus esse. v. 39.*

Teste S. Hieron. contristabatur Dominus non timore patiendi, qui ad hoc venerat, ut pateretur, & Petrū jam ante acriter, acriter, arguerat, quod passionem dissuadere conaretur: sed propter infelicissimum Iudam, & scandalum omnium Apostolorum, & reiectionem vel reprobationem populi Iudæorum, & perversionem multorum, dicam verbo, propter peccata nostra. O ineffabilis bonitas Iesu! O amor incomprehensibilis, omnia nostra peccata ferre voluit qui solus erat absque peccatis. Ecce ipsum gaudium cæli propter nos ad mortem usque mœrore afficitur, quodque nos voluptate deliquimus, ipse lethalibus voluit cruciatibus expiare. & quia ipse splendor paternæ gloriæ & Dei sapientia est, in quo voluntas patris, velut in purissimo speculo semper relucet, ideoque perspicue agnovit, quibus operibus & exercitiis pater placandus erat, quoque pretio nostrum solveret debitum, puta per æcerbissimos dolores, preces humiles asperam pœnitentiã, & tolerantiam passionum, afflictionumque: Hinc est quod capit tristari, & flere & pavere, quare simul cunctis præbuit institutionem & doctrinam ut hisce studeant patrem placare operibus, ubi in peccata inciderint. atque ea de causa primus ipse id facere voluit, quod in membris suis desideravit. ideoque tantum sibi assumpsit dolorem & mæstitiam, quantis opus erat ad totius mundi peccato satisfaciendum. Unde facile intelligitur quomodo ad ipsas mortis angustias mærendo, Dominus pervenerit. ô amor! ô pietas!

Plissime Domine, qui a deo tristari & mæstus esse voluisti & pati propter peccata nostra & nobis peccatoribus monstrare veram viam pœnitentiæ, concede mihi etiam indigno famulo tuo & maximo peccatori & tantum vitæ spatium & talem affectum, quo ad mensuram iustam omnia peccata mea valeam deplorare, & per gratiam & veniam & misericordiam tuam consequi merear.

§. 44. Tunc ait illis *tristis est anima mea usque ad mortem. v. 40.*

Ubi iam in hortum Christus venerat *cepit contristari & mæstus esse, pavere etiam & cadere*, nempe ex doloris interni vehementia extrinsecus membris omnibus miserabiliter contremiscere: Et hanc ipsam tristitiam, infirmitatem & naturæ afflictionem non erubuit confiteri discipulis suis, dicens; *tristis est anima usque ad mortem*. Pergamus nunc videre amplius, quæ nam sit tanti causa doloris. & quidem multas ob rationes ita contristatus est Dominus, sed modo duas placet attingere quæ nos vehementius ad compassionem pariter & amorem accendant. Prima igitur causa fuisse nostra gravia multipliciaque peccata, obstinata malitia, ingens ingraticudo & quod omnis eramus divini timoris expertes; ob ista sic doluit pius Jesus: Enim vero & legimus & experientia comprobatum est, si quem Deus permitteret videre peccata sua, sicut ipse ea videt, præ dolore mox rumpendum esse cor illius, aut eum sensibus defituum, ubi aspiceret quam indigna sit iniuria, contemptus, vilipensioque, qua peccans affecit creatorem ac redemptorem suum Deum ac Dominum suum & quam turpiter simul quamq; indigne deformavit speciosam ac nobilem illam Dei imaginem, animam suam. Et certe Christus omnia mundi peccata in se receperat tantumque pro illis ultro sibi assumpsit dolorem cordis ac si ipsa ea perpetrasset, & quia per diurnam, cunctaque perspicentem sapientiam suam universa, maxime abominanda, quæ unquam facta sunt & deinceps fient, peccata cernebat, simul aspiciens contemptum & injuriam quæ per hæc cœlesti patri suo erant irroganda incredibilis in illo, patris amantissimo corde, agonia fuisse æstimatur. Quis enim ulla possit ratione comprehendere quantam mœrorem doloremque pertulerit, quod semper universis viribus suis ad honorem patris promovendum ferebatur, nec aliquid aliud sitiebat nisi honorem patris & salutem animarum, Apud Iudæos quidem mos erat ut si Dei blasphemiam aut injuriam audissent in signum doloris vestimenta scinderent, ut hoc facto, Dei se honorem querere demonstrarent, quod si ficti & hypocritæ Iudæi id fecerunt, quantum putamus discissum fuisse cor a-

man-

tantissimi istius Dei filij ubi omnem injuriam & contemptum vidit, qui in dies singulos cœlesti patri infertur? Nam, pro dolor! quotidie nimium videre licet, quam nihili ducant homines Deum exitalibus etiam sibi ipsi peccatis offendere. Hac igitur de causa tantum Christus dolorem & mœrorem suscepit, in argumentum doloris sui quo ardebat, & is demum omne perripit corpus suum ita ut sudor sanguineus ex cunctis membris illius præ nimia angustia & tremore, velut humor ex uva fortiter pressa, erumperet. Et ut ostenderet nobis mœrorem hunc interiores absumere medullas animæ suæ mortis correptus angoribus dixit. *Tristis est anima mea usque ad mortem.*

Quantopere agnus innocens patrem nobis reconciliare laboravit nimirum sicut mater ingenti cum dolore & tristitia infantem editum hunc mundum, ita Christus verè cum tormento & cruciatu intolerabili regeneravit nos in vitam æternam.

O anima mea & vos omnes qui diligitis Deum venite, sequamur modo afflicto corde & intima devotione cum lacrymis & compassione mentis Christum Jesum in hortum, contemplemur oculis cordis Iesum, Salvatorem nostrum, agnum sine macula, uti hic portavit omnia peccata nostra, quam graviter solus torcular calcaverit ut instar uvæ gravissimè expressæ in passionis torculari sit depressus, fundens nobis largiter atque bibendum porrigens vinum rubeum pretiosi sanguinis sui ut nos suo faceret amore ebrios. Conspiciamus quæso ut Angelorum gloria ad mortem usque tristata sit, quo nos ad æternam proveheret lætitiâ ex infelicitate, & ex ignominia filiorum Adam ad exultationem in gloria.

§. 45. *Et progressus pusillum procidit in faciem suam. v. 41.*

Ob tristitiam quam corde gerebat, & gravedinem cogitationum suarum non valens conversari diutius cum suis, ad patrem sese convertit, proicit se in terram uti pauperrimus coram eo abjectissimus, desolatissimus quem mundus habuerit, homo.

En jacet, O homo, Deus tuis vultu terræ affixus, in multâ spiritus angustia, sanguineo perfusus sudore, derelictus & à patre & ab hominibus universis, jacet inquam non ut Deus, non ut justus quispiam, sed ut homo publice flagitiosus, ut immanis peccator, tanquam indignus sit, qui à patre audiatur, aut certe tanquam aliquis qui erubescat levare in cœlum oculos suos, plane ut proiectus à Deo & inimicus Dei habitus, ut nos qui inimici eramus amici & electi Dei efficeremur,

ODO-

O Domine Deus meus, En ipsa quoque vita indignus sum, eo quod ipse tibi hunc acerbissimum inussi dolorem, quando non veritus sum pro momentanea profususque vili delectatione committere, quod tu ex parte sanguineo tuo sudore, & luere morte gravissimâ debebas: O quam gravia sunt mea peccata quæ talem deposcunt satisfactionem, da igitur gratiam Domine, tuomet merore mihi promeritam, ut tuo exemplo edoctus ob mea (heu! nimis multa & enormia peccata, me prosternam coram te omni tempore tanquam filius prodigus veniam cum lacrimis à misericordissimo patre exposcens.

§. 46. Orans & dicens: Pater si possibile est transeat à me calix iste. v. 42.

An humana natura ista loquebatur terrore eorum quæ supra eam ventura erant tormenta? eaque apprehendens aliud remedium non sciebat, quam recusare passionem tam acerbam? non credo, quando video eandem regimine divino munitam, alias a deo fortiter volentes abdicare passionem eius increpuisse; quid igitur orat: *si possibile est transeat?* Exemplum factus est nobis caput nostrum sanctum per omnia. nimirum ut nos membra discamus refugium quærere apud Deum patrem, Cui nostra omnia cognita, si forte differre passiones & mala nobis instantia vellet & orari ut ipse oravit: Pater si possibile est transeat hæc crux, hoc periculum, hic morbus &c. nam natura mea ita abhorret à passionis futuræ tormentis ut quali deficiat ex apprehensione malorum mihi, ut puto, instantium verberum, alaparum, sputorum, contumeliarum, crucis, mortis acerbissimæ & ignominiosissimæ: vel igitur differ modicum, vel conforta naturam deficientem & imbecillum.

O Pater dulcissime video causam propter quam voluisti ita filium tuum orare: attende quæso, piissime pater, dolores istos cordis tibi dilectissimi, respice miserabiles tremores ipsius, ascendant acerbis gemitus illius in cor tuum, moveat te sudor eius sanguineus toto è corpore manans, vide ut ad terram humiliatus est, exaudi tandem fervidas preces eius pro me, quando quidem cuncta eius membra plorant & clamant ad te, da illi desiderium cordis sui, quando voluntate penitus resignata totum se ad te convertit & in vera dilectione fundit preces suas, nec quærit commodum suum sed salutem fratrum suorum, & deprecationem impendentium illis malorum.

§. 47. Verum amen; non sicut ego volo, sed sicut tu. v. 43.

Notandum hic venit Salvatorum nostrum Iesum Christum semper cum Spi-

Spiritu & vniuersis viribus suis fuisse erectum atque extensum ad obsequium, & honorem patris sui, spiritus namque diuinus naturam illius cum viribus, eiusdem suauiter complexus erat, reddens eas subditas legi & scripturis omnibus quæ de ipso erant, vt perficerentur ea juxta gratissimam patris voluntatem, ideoque Corpus & animam & quidquid habebat obedienter obtulit in manus omnipotentis patris sui, optans vt cuncta in se perficerentur quæ ab æterna sapientia Dei & Consilio spiritus sancti decreta & præfinita erant, & hic quidem in hoc spiritu pace & quiete seuebatur, eo quod simpliciter se se resignarat Deo Patri absque vlla huius vel illius electione, vnde postquam pro nostra institutione rogauerat patrem, vt tolleretur à se calicem passionis, statim correxit & dixit ad eandem nostri cruditionem: *Veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu.*

OIncomprehensibilis charitas Christi Iesu quem non amor hic feruentissimus accendat? quis fructum, vtilitatem, salutem, & sempiternam bonam cogitare sufficiat quæ nobis ex hoc verbo maxime salutifero nata sunt illo scilicet: *Veruntamen non sicut ego, sed sicut tu.* nimirum istud omnium est saluberrimum verbum, quod vnquam dictum fuit, quia isto verbo filius Dei nos mercatus est, ita vt dando Patri æterno voluntatem suam, pater vicissim dederit in illius arbitrio voluntatem suam, & sic iam inde ab huius prolatione verbi, cœlestis pater antiquas posuerit inimicitias omnemque iram suam mutauit in misericordiam, recipiens nos in gratiam, adeo vt iam simus filii Dei & cohæredes Christi regni cœlorum, qui antea eramus iræ filij & hospites tenebrarum.

Venite iam deuoti omnes & quotquot estis bonæ voluntatis, qui in virtutibus proficere desideratis, contemplantini hic ipsum virtutum speculum, perfectionis viam. Sequimini Dominum vestrum, iisdem ingredimini vestigijs quibus vos ille præcessit; discite hic propriam abnegare voluntatem & exequi diuinam: discite sensualitatem & vitiosas propensiones vestras, à Deo vos abstrahentes vincere & in spiritus redigere seruitutem, vt juxta S. Pauli sententiam, sensus omnes sub freno & ad vestram habeatis voluntatem ad obsequium Christi, tunc vicissim faciet Dominus omnes voluntates vestras: O felix commercium, felix commutatio!

§. 48. *Et venit ad discipulos suos & inuenit eos dormientes. v. 44.*

Postquam Deum Patrem orasset, pro auertendis malis nostris, nec spem nec consolatorem inueniens, præ angustia cordis surgit, & quærit discipulos, an fors per ipsos in hac sua pro nobis assumpta desolatione aliquod

D

solatium

folatium habere possit, & inuenit eos dormientes, ex quo haud dubie addebat-
tur afflicto afflictio altera, & maior, quod fidissimi sui iam in hac sua hora
angustia dormirent, qui paulo ante promiserant se unâ cum eo ituros ad
mortem.

AH Domine quoties intus per inspirationes sanctas & exterius per san-
ctos Prophetas & Apostolos te clamantem audiuius, ut vigilemus,
nescientes qua hora Dominus uerturus sit, quoties audimus, quod tanquam
leo rariens circumeat dæmon quærens quem deuoret &c. & ecce quam
parum curauimus, tantum tamque præsens periculum! Concede igitur per
hanc tuam angustiam ut siue mane me quæsieris, siue in meridie, siue de no-
cte, siue alia hora, non me dormientem inuenias in peccatis, sed vigilem su-
per me & curam habeam rei mihi commissæ, ut rationem omni tempore
& bene, queam tibi Deo meo aduenienti reddere. ne alias in tenebras exte-
riores proijciat tanquam seruus iners, qui nullam curam habuerim salutis,
aut talentorum mihi creditorum.

§. 49. Et dixit Petro: sic non potuisti vna hora vigilare mecum? v. 40.

Petrum arguit specialiter præ omnibus ex tribus, quia præ cæteris dig-
nior erat, & secundum Christum discipulorum caput, tum quia animosius
præ alijs, non se scandalizandum fuerat gloriatus, sed quia & alij idem di-
xerant omnium etiam infirmitatem castigauit, dicens: sic non potuisti vna
hora vigilare mecum? certè quomodo Dominus semel arguit Petrum & alios dis-
cipulos negligentiæ, ita potiori jure arguit nos quotidie, quod non vigilemus
cum Christo certando contra insultus inimicorum, & mortificando appeti-
tus sensuales, qui toties promittimus vigilare, & proposita bona sequi, non
amplius redituros ad ea quæ desseuimus, & ad occasiones malas, & tamen
ipso quasi momento relabimur, in priorem somnum & peccata. O fragili-
tas humana, ne dicam de quibusdam, contumacia peruersa, & iniquitas
continuata!

Domine, da gratiam, ut ita vigilem semper super me meam miseriam, &
super te magnalia tua considerando, ut præsentiam tuam, potentiam,
iusticiam, ac seueritatem contra insensatos peccatores, apprehendens meas
imperfectiones & peccata deplem, ne imparatum me semel hostis inue-
niat, & prosternat, unde merear à te æternum increpari: perseueret in me
suavis tua correptio ad salutem, quæ in S. Petro operata est abundanter fon-
tem lacrymarum, & gemituum amoris.

§. 40.

§. 50. *Vigilate & orate vt non intretis intetationem. v. 41.*

Inueniens autem discipulos dormientes suscitatur verbo, ad audiendum & precipit excitatis vigilare, dicens: *vigilate & orate ne intretis intetationem*: vigilat tropologicè qui facit opera bona & qui sollicitè agit ne in peccata decidat, talis vigilantis exauditur oratio: & quia impossibile est humanam naturam non tentari, ideo non ait, *Vigilate & orate ne tentemini*, sed *ne intretis intetationem*, hoc est vt ait S. Hieron. ne vos tentatio superet.

DOrate qui iubet nos *vigilare & orare ne intremus intetationes*, da gratiam vt ita semper vigilem & orem, ne in laqueos diaboli vnquam incidam, sed per orationes ad te semper suspirando, & mentem eleuando inimici conatibus, ut decet Christianum, fortiter resistam, oppugnem superem tua gratia.

§. 51. *Spiritus quidem promptus est caro autem infirma. v. 41.*

Hæc duo spiritus & Caro diuersæ naturæ sunt, & causas differentes sortiuntur. nimirum iste ad superiora trahit, ista ad inferiora; iste venit in spiritus, ista ab Adam peccatore propagatur, ita non minus diuersos sortiuntur effectus, *Caro concupiscit aduersus spiritum. spiritus aduersus carnem*: spiritus Deo delectatur, caro carne. Hinc rebellio continua in homine, nisi pars vna alteram sibi deuinciat & superet, ut victoria certa in vnâ discordes conueniant. Hanc rebellionem clare videmus in hisce tribus Apostolis spiritus ferebatur eo ut erga Dominum & Magistrum suum essent, obsequentes; at superatus à carne per somnolentiam, sequebatur carnem, ita ut malum quod nolebant, agerent & bonum quod volebant, omitterent & quiescerent, dum vigilaret & angustias pateretur undique ipsorum Dominus & Magister.

NE igitur à te increpari merear, Deus meus, siue in hora mortis, siue in die Iudicij ut qui minus vigilasse spiritu, sed magis carnem secutus essem, & secure obdormiuisse somno peccati, & teporis, da obsecro gratiam, vt deinceps stem in custodia mei, & continuo vigilem, peccata præterita in memoriam reuocando, conscientia remorsus obseruando & denique per veram contritionem & confessionem tollendo.

§. 52. *Iterum secundo abiit & orauit. v. 42.*

En abiit Christus à discipulis somnolentis: sic abiit etiam & discidis

dit Deus ab hominibus somno peccatorum obrutis, & orauit secundo, vt nos doceret si ad primam nostram petitionem non exaudiamur, & obtineamus quæ petimus, iterum flagitemus; ita tamē vt oratio nostra sit conformis voluntati Dei. Si enim filius Dei naturalis, unigenitus patris &c. non statim exauditus fuit, ita ut secundo oraret eundem sermonem, quid putamus futurum ad optiuos filios, & maximē, ut sæpe fit, inimicis?

Domine ne discedas à me, cum tribulatio proxima est & non est qui adiuet, & da gratiam ut, cum clamauero ad te, maximē in extremis, exaudiri merear.

§. 53. *Dicens: pater mihi non potest hic calix transire nisi bibam illum, fiat voluntas tua. v. 43.*

Quamuis natura sensitua Christi omnino imbiberat imagines amaritudinum passionis imminētis, eratque turbata & anxia supra communē hominum modum, ita ut præanxietate cruentus sudor ex omnibus illius membris erumpere posset, tamen amor validus & ardens desiderium nos redimendi velut malleus quidam aut vis ingens coëgit eum vt accederet iterum ad Deum patrem prosternens se ad terram coram eo, sanguineo perfundendus sudore, orans & submittens se diuinæ patris voluntati & dicens *pater mihi non potest hic calix transire nisi bibam illum, fiat voluntas tua.*

Disce hic, ô mortalis homo, ut in nulla re te quæras, sed honorem potius Dei & salutem proximorum; discite hic non naturæ desiderijs aut propriæ sapientiæ persuasione esse obtemperandum, sed illis potius, quæ poscit & exigit à te Deus, quæcunq; sint illa, siue in agendo, siue in dimittendo aut patiēdo: in prosperis, in aduersis; sicut Christus non suam vtique sed patris fecit voluntatem quamuis id, quod voluntati patris erat annexum (scilicet passio terribilis plane) naturæ illius sensitivæ prorsus molestum esset atque contrarium, & suis relicta principiis inde prorsus abhorreret. Nam multo tibi vtilius est Christum & diuinas sequi inspirationes, quam proprio iudicio sapere aut arbitrio nisi quantumlibet tibi aliquid, grande bonum esse, & ideo prosequendum, videatur.

§. 54. *Et venit, & iterum inuenit eos dormientes. v. 34.*

O Angor! ô bonitas! & ô fragilitas humana! angor quia præ angustia pene animo linquitur, dum nostra peccata & eorum vindictam in se portat, quas utiq; toto mundo grauius, Bonitas in tantis anxietatibus nihilominus, qua

qua reuifit discipulos. Fragilitas qua Dominum talem obliti discipuli dormiunt. O iterum Angor & bonitas Dei, & fragilitas humana! Angor quia prauidit tanquam in imagine omnia super se ventura tormenta, discipulorum fugam, Iudæ prodicionem, multorum & Iudæorum & Christianorum perditionem, quæ adeo pius Dominum cruciant, ut humanitus loquendo uno loco consistere nō sustineat: sed à discipulis ad patrem & rursus à patre ad discipulos recurrat. Bonitas, ut adhortaretur eos ne in hoc suo præsentissimo vitæ periculo dormirent, ipso vigilante; sed, proh! *inuenit eos dormientes*; Ecce fragilitas humana. Sed an non idem nobis contingit quotidie secundum animam? quoties pius Dominus nos uisitat per inspirationes bonas excitando ad vitanda hæc & ista: ad uigilias? ad pœnitentiam ob præsentissimum peccati & gehennæ periculum? & ecce, ut primum transit inspiratio, admonitio, lectio, concio &c. Iterum dormimus, hoc est ad antiquas consuetudines malas & peccata redimus, quasi nunquam experge facti fuissimus per Deum monentem, per remorsum conscientiæ, sacre scripturæ eloquia, & SS. Patrum adhortationes & exempla. O fragilitas! ne dixerim fatua negligentia propriæ salutis!

Domine, qui quasi aliud non facio, quam continuò dormire, excita me obsecro efficaciter ab hoc meo ueterno, ut semel relicto somno uitorum tecum sincere uigilem in uirtutibus, me in ijs exercendo noctes & dies, ne immersus tam periculoso animæ somno, à fure infernali despolier, & eius insidiis succumbam & peream. Vigilet obsecro Dominus Iesus super me & cunctos dormientes, ne nos apprehendat callidus tentator.

S. 55. *Erant enim oculi eorum grauari. v. 43.*

Vel ob uigilias in noctem protractas, vel vapores cibi & potûs sumpti, vel ob lassitudinem è laboribus diei; vel non tam corporum oculi; quam animarum, grauari erant mole quadam, quæ cum corporali somno proportionem habet; nondum enim erat eis spiritus datus, & forte idcirco Dominus uadens iterum orauit, non adhibita ulteriore excitatione, ne eis occasionem daret grauioris culpæ, sed in se laborem ad quem ipsi tenerentur, transtulit, orando pro eis ad patrem.

Domine Iesu Christe, mundi saluator non sic sint oculi mei grauari ita ut non uideant, quæ faciendæ sint ad salutem meam & gloriam tuam: sed ibi grauentur obsecro ubi obiecta externa carnis & mundi occurrant ita ut tædeat

D;

deat

deat videre vanitatem huius sæculi, & oblectamenta carnis, quæ vndique nos molestant, circumveniunt, grauant.

§. 56. *Et relicto illis iterum abiit & orauit tertio eundem sermonem dicens. v. 44.*

Videns Iesus quod nihil admonendo proficeret apud tres hosce suos dilectos Apostolos, abiit & orauit tertio: etiam pro illis & maxime pro Petro, qui enim ter erat negaturus.

Sic nobiscum Deus quotidie facit, postquam inspirationibus suis nos semel, iterum atque iterum admonuit, ut abstinemus à somno peccati, & non obediunt, pertæsus abijt a nobis, donec tandem vel violenter excitati per calamitates, ad pœnitentiam redeamus, & vel per orationes sanctorum ad agnitionem nostri & gratiam Dei reuertamur.

Domine nosti quam sim pronus ad somnum peccatorum, & quoties à te admonitus sim, ut excitarer à somno filiorum Adam & peccatorum, quorum non est numerus, & tamen, eheu! non excussi eum, vt te loquentem audirem, vel trahentem sequerer, donec tandem vel per infortunia tanquam plagas, vel orationes sanctorum tanquam magnos clamores vel timore mortis & angustia gehennæ ignis parumper excitatus etiam tunc negligeret satis & tepidè cogitarem de meo periculo, adeo ut stupeam bonitatem tuam in tolerandis vitijs hominum. Sed hæc est gloria tua, qua elucescit infinita patientia & longanimitas tua. Ergò à modò plenè me excitare perge & amplius laua me, mi Iesu, & ad me redi, ut leniel & semper amodò & in perpetuum excitatus te vnicum saluatorem meum audiam, sequar vocantem & trahentem in sempiternum.

§. 57. *Tunc venit ad discipulos suos. v. 45.*

Postquam tertio orasset Iesus & per Angelum confortantem, non tam didicisset patris voluntatem (quam optimè vti Deus ipse sciebat) sed quod Deus etiam ministerio Angelorum ad redemptionem hominum uti decreuisset, vel ut illi præsentem agnoscerent laborem Regis sui, quem pro subditis ille toleraret, consensit plenè natura humana cum diuina in eundem finem redemptionis, passionis ac mortis, mota charitate erga nos miseròs & perditos: & quasi consolata & viribus resumptis rediit ad discipulos suos tertio.

Sic mi Deus mihi fiat ut quando rebellis mea natura ad te sequendum, mandata tua seruanda, crucem tecum baiulando per tribulationes angustias & miseras abhorret, desuper à te per Angelorum opem &

tuam

tuam gratiam moueatur, ut acceptet, quod bonum illi est, & æternum; modicum vero tribulationis quod in præsentis est, spernat, ut mereatur præmia æterna.

s. 58. *Et dicit illis dormite iam & requiescite. v. 45.*

Quasi diceret: absolui pro vobis luctam internam, resolui me plenissime in mortem, victima pro vobis cædenda & offerenda iam parata est, iam causam certe aliquam habetis dormiendi, quam antea non habuistis, nec sciistis, & hoc dicto: reuera eos permisit dormire. Ipse autem pro eis in excubiis sterit. O quid tunc piissimus Dominus cogitauit? liquece cor meum & anima mea super benignitate Iesu tui, saluatoris tui, pastoris tui, custodis tui &c.

Domine Iesu Christe immensam tuam benignitatem agnosco planeque sentio, nec habeo verba apta quibus sensum animi mei eloquar, Spiritus meus non manet in me, sed transit in te, ubi melius est quam in me. Excipe me Iesu, Iesu.

s. 59. *Ecce appropinquauit hora & filius hominis tradetur in manus peccatorum: v. 25.*

Cum aliquantum quiescissent discipuli, Domino super eos excubante & præstolante adventum Iudæ & cohortis, ait: Ecce, Apostoli mei, usque modo non credidistis mihi vos excitanti, & serio monenti ut vigilaretis, nec cordi habuistis periculum eminens, Ecce, adest, hostis; adest enim illa hora quæ fuit ab æterno Patre statuta in qua capi & tradi debeo in manus peccatorum. Non solum hominum, sed eorum qui per excellentiam quandam sunt peccatores, nempe Dæmonum, qui Iudam & turbas in hoc actu regere permisi sunt, intrauit enim princeps eorum in cor Iudæ, & horum nequitia hoc opus erat.

Domine Deus meus, misericors super omnia, qui scis omnia & imple omnia, tibi soli constat hora exitus mei, utinam tunc somnolentus non inueniar, sed à te admonear, ut vigilans & paratus me vocanti sistere quam stricto Iudici, ad reddendam rationem de omni cogitatu, dicto, factoque dierum vitæ meæ. Obsecro te, pie Iesu, ut antea & tunc veram mihi pro peccatis meis infundas cõtritionem, cor meum lapideum emollias ad compunctionem, accendas ad deuotionem & tui desiderium. Oculis meis tribuas lacrimarum abundantiam ut nocte & die plangam iniuriam & contumelias, quas tibi irrogavi & innumera peccata quibus offendi te, Domine
Deus

Deus meus, ne quæso tribuas mihi secundum demerita mea, sed secundum infinitam misericordiam tuam: miserere mei: nec intres in iudicium cum seruo tuo, sed statue. Obsecro hanc accerbissimam passionem tuam inter iudicium tuum & miseram animam meam atque peccata mea, & quidquid merentur iniquitates meæ excuset hoc accerbissima mors tua, diluat preciosissimus sanguis tuus.

§. 60. *Surgite eamus. v. 46.*

Postquam uti dictū est & orauerat & Apostolis quietem permiserat, & ipse pro eis excubauerat, & resolutus ad patiendum pro nobis & moriendum in satisfactionem peccatorum nostrorum, etiam veniente hoste, Apostolos excitauerat, non contentus stare in loco & expectare hostis irruptionem intrepida mente & corde, sed etiam quasi Dux strenuus obuiam iturus hosti, hortatur milites suos & Apostolos ne timerent, sed surgerent & comitarentur se vltro in hostem, quod est stratagemā valde illustre in bellis, si prudenter fiat, uti hic factum fuit à sapientia æterna.

Cogita nunc, ô anima mea, esse te cum Christo in horto & hæc illum tibi verba dixisse. Surge; & vade: surge itaque ô anima mea à somno vitiōrum & à somno torporis ac fallacium oblectamentorum terræ, ab omni quoque delectatione & commodis naturæ, arreptaque viriliter Cruce penitentia & afflictionum sequere Christum Dominum tuum, simulque cum ingenti compassione & intimo amore miserabilem ac deformem conspice figuram saluatoris tui, cogitans te esse causam passionis suæ. Expende diligenter quanta fuerit interna animæ illius angustia ex signis externis maxime afflicti corporis eius cuius dolores utpote magis notos facilius apprehendere soles. Et sic pedibus eius prostrata, cum tanto dolore & compassione cordis, quantam à Deo consequi potes, & cum feruentibus lacrimis grauibusque & altis suspiriis precare.

O Iesu Dux fortissime & inuictissime qui mundum & naturam tuam vicisti quæso per potentiam tuam conforta infirmitatem meam, vt sensuilitatem & rebellem ac immortificatam naturam meam omnesque inordinatos, ad quamlibet inferiorem rem mundi huius, affectus penitus vincam, edomemque, auertam me perfecte ab omnibus quæ maculare possint cor meum, & aliquid inter me & amorem tuum interponere, quo te Dominum meum tam pure, tamque feruide diligam & sequar, quàm est possibile mortali creaturæ.

§. 61.

§. 61. *Ecce appropinquavit qui me tradet. v. 46.*

Postquam discipulos iam supremo in articulo periculi excitasset Dominus & eosdem surgere, atque semet sequi iussisset rationem dat ad celeritatem executionem valde opportunam: nimirum; quia Proditor appropinquasset iam, nec deceret discipulos pro Magistro suo & Domino & Deo minus esse vigilantes, quam capitalis hostis ejus cernebatur esse; quem ipse in spiritu aut etiam oculis corporeis iam cernebat non procul abesse. ô quanta hæc animi magnitudo! quam imperturbatus animus! quam sibi præfens, fidelis! ô si ego quoque in angustiis, in metu in periculis talis esse conarer.

Conforta cor meum Deus per hanc tuam magnanimitatem, & da sermonem rectum, recta facta & consilia sana, in os animamque meam in omni periculo meo. Da etiam Domine ut cum ego uti discipuli tui pericula mea non videam, saltem tibi & Vicariis tuis bene monentibus credam, & sic cum undique hostes appropinquant, & me perturbant seu mundus, seu caro & dæmon, quo manus eorum illæsus effugiam, tuo tuorumque consilio surgam cum discipulis tuis, & eam tecum generosè Tartareis hostibus obviam & passioni. In illo articulo obsecro da gratiam, & mitte spiritum sanctum tuum in me, quo confortatus, curram viam mandatorum tuorum & passionem cum tuis sanctis Angelis.

§. 62. *Adhuc eo loquente, ecce Judas venit unus de duodecim, & cum eo turba plurima. v. 47.*

Vix verba protulerat & ecce appropinquavit de quo dixerat. Aderat Judas unus de duodecim discipulis, non merito, sed titulo, nimirum re proditor, cum turba hominum sanguinatorum, luporumque crudelium, & illis sponte procedit obviam agnus.

Quid hoc aliud est, benigne Iesu, nisi quod perfecta charitas foras misit timorem. ô Iesu dulcis amator hominum, quis amor cor tuum absorbit ut ad mortem veluti ad nuptias properes & hostibus perinde ac amicis procedas obviam! ô clementissime Deus, quem non hæc tanta charitas incendat: largire mihi obsecro hanc gratiam, adeoque meum accende desiderium, ut in eodem amoris ardore me ipsum funditus abnegem, vili pendam, & tam tibi quam propter te creaturis omnibus me subijciam quo vel sic obedientia tuæ resignationi & admirandæ humilitati aliqua ex parte respondeam.

§. 43. *Cum gladiis & fustibus missi à Principibus sacerdotum & senioribus populi. v. 47.*

Describit hic Evangelista quomodo & qualiter venerit proditor Judas

E

ad

ad Iesum in horto, stipatus scilicet multa turba militū, gladijs & fustibus vel ad occidendū gladijs, si se defendere veller, vel fustibus arcendū si fugeret manus ipsorū, sicut alias acciderat. Arbitrabantur enim eum quibusdā maleficijs posse uti adversus gladiatorum vim. Ex his patet quo animo veniant, nempe parati ad prœlium & necem innocentis Domini & magistri exosi, eo quod sapius ipsos suo merito arguerat de justitia, de peccato, de veritate, ipsi autem offensi consilium fecerant quomodo eum dolo tenerent & occiderent, & jam per traditionem Iudæ discipuli campum apertum inveniebant, unde statim & sine mora mittebant militem suum ad exequendam prodicionem ejus.

Iesu bone, quantum scelus! quanta traditio! Innocens quæritur ad necem à nocente, Magister à discipulo, Doctor & Propheta à suo auditore, sanctus ab impio &c. quæ causa? quia prædicat iustitiam, vitia increpat? Ah, Deus meus, da mihi quoque gratiam, ut nunquam metuam oculos hominum, quin cum discretione & spe fructus vitia increpem, virtutes prædicem, ad tuam gloriam proximique salutem & emendationem.

§. 64. *Qui autem tradidit illum dedit eis signum. v. 48.*

Ut Iudas nefarius dextrè & infallibiliter traditionis suæ officium perageret & promissum sibi stipendium triginta denariorum non amitteret, neve alium pro Christo è discipulis aggredierentur milites, quia multoties impetratus à Iudæis pertransiit nescientibus ipsis, dedit eis signum, osculum sc. pacis. ò iniquitas! iam signum vitæ fit mortis, & salutis tessera fit signum prodicionis, Patres nostri hoc signo utebantur in signum concordie & veræ amicitie, tu scelestè abuteris in signum prodicionis! nefas abominandum! quomens & conscientia tua avolavit.

Benignissime Deus ab hoc abominando peccato libera me semper, nequam proditor sim eorum qui se suaque mihi crediderunt, nec in verbis sim lubricus vel fictus in signis, sed è contra fidelis tibi uti Deo meo & rationalibus creaturis uti proximis meis propter honorem & reverentiã tuam.

§. 64. *Quemcunque osculatus fuero ipse est tenere eum. v. 48.*

O Iuda proditor! aliter Christum prodere non potes nisi sub specie amicitie? quid tibi male fecit? nonne te Apostolatus titulo honoravit? non cum ipso dulces capiebas cibos? non te enutrivit & tanquam proprium filium sollicitè instituit, domus suæ dispensationem commisit? infidele cor, hæccidne servitus in Dominum? gratitudo in Magistrum refutat?

O Si dignus ego fuisset Dominum meum solum videre in terris, non ausim dicere, cum ipso in mensa sedere, non amplecti, sed simbriam

vesti.

vestimenti cum hamoroisſa tangere, quam me beatum dicerem! patientia, mi Jeſu, donec te videro in cœlis. Sed & gratiam oro, ne cum Iuda ſub ſpecie bonitatis aut pacis ſimulato agam, te vel proximum verbis, factis vel corde circumveniam, ſed in omnibus honorem tuum quæram, te amem & proximum in ſæcula ſæculorum.

§. 65. *Et conſeſtim accedens ad Jeſum dixit: Ave Rabbi. v. 49.*

Ut primum vidit Jeſum in horto Iudas, conſeſtim accurrit gaudenter quaſi novos in ejuſ ſchola adducens diſcipulos, aut lætæ allaturus nuntium, accedit, ſalutat profunde, dicens: Ave Rabbi, & vocat Magiſtrum cuius non vult eſſe diſcipulus amplius, ſed proditor.

O Mi Jeſu, à me longe ſit deprecor tantum peccatum ſimulationis ut aliud lingua loquatur aliud cor ſentiat, ſit cum corde lingua una actio, nunquam inter ſe diſcrepentur vel aliud interius ſentiam aliud exterius agam, unde ſimulator vel mendax dici aut haberi poſſem coram te vel hominibus.

§. 66. *Et oſculatus eſt eum. v. 49.*

Nihil dubito erubiſſe naturam univerſam in iſto concurſu oris execrabilis, & oris ſancti vel corporis integerrimi & corporis ſpurciſſimi. Nova fuit hæc Eccliſis ſolis iuſtitia, quem cæpit obtegere umbra inferni, ſed ô ſons indefinens pietatis Jeſu, cur à Iuda cane illo ingratiſſimo te non avertiſti, cum non vereretur oſculum petere ſacri oris tui! ſed ipſum dulcem & amabilem vultum tuum in quo dolus non fuit ullus, ad ſpurciſſimum illius malitia abundantem vultum ſuaviter applicuiſti? ſuſpicio ut intelligerem eum nolle fugere, ſicut Iudas putabat, ſed appetere mortem pro ipſo, redimendo & ſalvando, & ut ex tam inſperata bonitate convertererur adhuc ſaltè in ipſo iſtanti captivitatis ſuæ. ô incomprehenſibilis manſuetudo, ô admiranda benignitas, ô humilitas ineffabilis, ô iramènſa bonitas!

O Bone Jeſu quoties & ego te in ſpeciebus Venerabilis Sacramenti oſculor! utinam non ore læpe impuro aut fœtido peccatis ex mera patientia tua, qua venis ad me & te quodammodo offers ad fruendum dulcedine oris tui. ô me beatum ſi id ſine prodicione ago, ô infelicem ſi ab illa nõ recedo. Te deprecor igitur non ſit mihi Communio reatus ad pœnam ſed interceſſio ſalutaris ad veniam.

§. 67. *Dixitque illi Jeſus: Amice ad quid veniſti. v. 50.*

Non vocat illum Jeſus diſcipulum, ſed amicum: inſinuando quod iam excuſſerit jugum diſciplinæ, & relicta doctrina magiſtri velit eſſe ſu-
pra magiſtrum. indulgendo igitur miſero & cæco, Amicum vocat,

ac si diceret; Hoccine meritis sum de te ô Iuda, num peccavi in te lavans pedes tuos, cur vans tibi genua mea, reficiens te corpore & sanguine meo? ad quid venisti? ad cone triginta argenteis me viliozem habes? cur declinavit ad avaritiam cor tuum & me summum ac perenne bonum reliquisti, vilissimo me pretio vendens, qui omnes in me habeo sapientiæ & scientiæ thesauros absconditos, cœlumque terramque locupletis & impleo. *Amice ad quid venisti?* quasi diceret; ad te ipsum quæso intro convertere, in te ipsum paulisper descende, redi ad cor tuum Columba non habens cor: vide quo deveneris, adverte quid feceris, etiamnum patet gratia mea, tantum cum dolore ad me revertere & ego suscipiam te. Quis iam ultra lacrymas cohibere queat tam ineffabilem Christi erga proditorem suum attendens benignitatem? quis iam desperare aufit de misericordia Dei,

O Iesu dulcissime, si traditori, si inimico, si nequam & infideli servo tuo tam fidelis & ex animo adeo fuisti benignus, adeoque eum revocare & servare laborasti? quid ergo facies amicis tuis qui ex toto corde te quærent, diligunt & sitiunt. revera non est possibile cogitare suavitate tuam, & vere dixit, qui ait *in cor hominis non ascendisse quia Deus paravi diligentibus te, & verè non est voluntatis tua mors & perditio impiorum, sed ut convertantur potius & vivant, omnes, omnes inquam in corde complexus es, nec aliquem à te repellis, nisi qui per malam voluntatem & obstinationem in peccatis sponte à te recedit, Domine nunquam veniam ad te ut te prodam sed in æternum tecum maneam, servus enim tuus sum & esse volo in æternum, & protestor, si fors quovis modo me contigerit seduci & separari à te per peccatum, quod hic recessus meus nullus sit ipso facto: & velim relicto peccato redire ad te pœnitens nec cupiam tantillo tempore hære in peccato, quod dici posset: *Ad quid venisti?* Tu me igitur obsecro vel serva tecum vel abeuntem à te eodem momento per gratiam tuam revoca me ad pœnitentiam, salvator meus,*

§. 68. *Tunc accesserunt & manus iniecerunt in Iesum & tenuerunt eum*

v. 50.

Osculi signo dato vidisses recurrentes Iudæos gladiis strictis, funibus & hastis quasi tauros pingues circumdâtes Iesum, & manus in eum iniicientes, quibus alij manus eius tenebant, alij caput stringebant, alii funes collo ministrabant alij verbera dabant, ictus, colaphos, alii tradebant, alii cachinnantes ridebant de præda, alii trahebant, alii trudebant, alii pedibus calcabant.

O Mi Iesu, quanta hæc catastrophe, ex te omnis est libertas, & ipsa tua libertas iam stringitur, coarctatur, ligatur, & prosternitur. quæ causa
tantæ

tantæ cathastrophes? una invidia Pharifæorum, peccata Iudæorum, inexhausta auaritia discipuli Domine quæ tanta charitas in me? tu perdis tuam libertatem, ut me vinctum solvas à peccatis, & liberares à diabolica potestate? quid igitur tibi rependam? præter gratias debitas me tibi ita alligo, addico, constringo de uoueo in perpetuum seruum & mancipium irrevocabiliter, ut nunquam liceat separari à te, & si fors per peccatum separatio eheu! aliqua fiat, iam & ex nunc doleo pro tunc, & ex hoc momento revoco quidquid fecero contra te aut mandata tua, & revocatum volo ex nunc in perpetuum cum lacrimis & pœnitentia vehementi atque humili corde gratiam tuam imploro.

§. 69. *Et tenuerunt eum. v. 50.*

Ligatum scilicet, colaphizatum, sanguineo sudore madidum, trahentes eum ex hortu pervia, per amnem Cedron ad locerum Caiphæ Annæ primum, ab Anna ad Caipham Pontificem, à Caipha ad Pilatum Præsidem, à Pilato ad Herodem Regem, iterum ab Herode illudum ad Pilatum in prætorium, de prætorio ad montem Calvariæ ibique Crucifigendum. Vnde non tam ad horum aliquem ducebatur, quam ad mortem.

O Deus vita, spes & unica salus nostra, ipsa beatitudo & gloria nostra, non tenent te Iudæi, & non es eis vita, quia te perdere festinant, nec volunt ut tu cum ipsis & ipsi tecum maneant & vivant. cur hoc inimici sunt. Ego vero amicus tuus esse cupio, imo servus, ideo supplex oro, ut tu mecum maneat & quidem in omnem æternitatem inseparabiliter, ut tu me & ego te teneam ligatum amoris funibus indissolubilibus, & vinculis charitatis æternis, ut tui memor, beneficiorumque in me collatorum semper tibi gratias agam in terris, & fruatur tui facie ad faciem in cœlis.

§. 70. *Et ecce unus ex his qui cum Iesu erant, extendens manum exemit gladium. v. 51.*

Hoc Evangelista tacito nomine Petri Apostoli ait: quod extendens manum, exemit gladium? At Lucas nominat eum, uterque haud dubie certa causa, nec sine mysterio aliquo, dicam quid mihi videatur. Qui nomen taceat intuitus est personam Petri sacram, erat enim presbyter paulo ante creatus in Cæna Domini per Pontificem nostrum Iesum Christum, Dominum nostrum, & inter Apostolos supremus Pontifex futurus Christi Vicarius & claves regni cœlorum accepturus ut quidquid solveret in terris, vel ligaret id esset, quoque solutum in cœlis, vel ligatum, ideo non dicebat ipsum per se uti gladiis temporalibus sed spiritualibus in patientia & longanimitate, exemplo Christi summi Sacerdotis & Magistri sui. Alter Evangelista qui nomen exprimit intuitus fuerit personam privatam Petri, cui pro-

defensione magna inculpatâque tutela liceret vim facientes iniustam arcere, ideoque non taceretur zelus eiusdem & ardor hisce verbis, extendens manum eximens gladium, percutiens servum principis Sacerdotum, & amputans auriculam eius,

Domine vidisti affectum Petri Apostoli tui dilecti cum effectu, & licet in tuâ ipsius & suâ personæ defensionem inculpatam gladium extra-xerit, tu tamen inhibuisti zelum eius, quia Ecclesiasticus erat, cui, qua tali, aliis mediis prius incumbit superare hostes suos & Ecclesiæ Dei, nempe per brachium sæculare imploratum. Interea mitissime Iesu, exemplar longanimitatis & fortitudinis obsecro te da mihi in ira temperamentum sanum, ut nunquam jura potestate mea lædam, semper ex juris & legum canonum-que præscripto vivam, sentiam & loquar, ut tecum pacem obtineam sempiternam.

§. 71. Et percutiens servum Principis.

Petrus parum cautus & memor status sui Ecclesiastici, vel certe opinione defendendi inculpatâ tutelâ Magistrum accensus, vi etiam promissionis suæ obstrictus considerans periculum, & milites circumdantes Jesum, instar rapacium canum; Agnum Dei mansuetissimum, inter invidas ac tetras rugientium leonum ac luporum unguas constitutum videns, corde est afflicto & amaro, dum alius pilos capitis, alius barbæ vellebat. Hic pectori ille collo manus injiciens iste in faciem alius in collum, atque alius in caput sanctissimum pugnos fortasse impingebat, quidam in amabilem illius faciem sputa congerebant & manus benedictas colligabant, & uti quidam referunt, gravem catenam ferream iniecerunt in collum eius. Erat enim illâ hora data potestas non solum hominibus malis, sed cunctis dæmonibus in Christo faciendi quæ Deus permisurus esset, ut mirum non sit si graviora & plura quam quæ scripta sunt, acta meditemur. Enimvero, quis explicet blasphemias, contumelias & exprobrationes, fœda probrosa-que cognomina quibus impugnabatur dulcis dominus. Hæc videns & audiens Petrus continere se non potuit quin vindictam sumeret, & se unum contra tot armatos milites audax Christi miles opponeret, arripit igitur gladium & percutit cæco impetu & auriculam servi Principis sacerdotum; haud dubie cum parte pilei & vestis, abscindit.

Quod Generosissimus animus & si delis Domino suo! etsi forte intempestivus pugnator, excusabilis tamen es, quia defendere voluisti Magistrum & liberare ipsam è manibus rugientium leonum ex charitate, & propriam tuâ personam in tam gravi tentatione conservare.

Quia

Quia ergo Petrus fecit sicut strenuus heros confisus non in robore & gladio suo, sed potius in domino suo, quomodo David adhuc adolescens Goliatho obiit, non tam in funda & baculo suo confisus, quam in nomine Domini, ita Domine concedere mihi gratiam, ut in te confidens non confundar in æternum, sed omnia mea peragam, cum tanto desiderio tui honoris promovendi & defendendi sicut Petrus, sed ita ut in omni zelo ab omni periculo merear liberari & a te regi, ne vel excedam per imprudentiam vel deficiam per ignaviam.

§. 72. *Amputavit auriculam eius. v. 51.*

Sed cur aurem, & non aliud membrum? opinor Petrum qui tam parum a capite abluit intendisse ipsum caput, sed ex mysterio attigisse aurem & quidem abscidisse, Christo Domino cauente malum, ne si hostium aliquis occisus fuisset, Christo occidendo, apparens, saltem prætextus posset haberi, ad eum vicissim occidendum, & quantum hoc pacto bonum nobis ademptum fuisset! Docemur ergo contra vim iniquam defensionem institui posse, sed cum moderamine inculpatæ tutelæ, v.g. si quis manus tibi ingerat, nec valere cum lenire verbis, potes, si vis, vim vi repellere & ictu aliquo hostem excipere ne nocere tibi pergat, Noli tamen vitam eius petere & gravia damna inferre: hæc ipsa enim tibi possent afferre exitium.

Domine qui semper es prærens omnibus actionibus, & intueris abyssos cordis & actionum mearum, da gratiam obsecro ne, unquam intendam proximo malum, sed semper ei bonum, vel si malum necesse sit ei inferre semper id fiat ad emendationem aut melius bonum, non autem ad merum cruciatum, ut tuo semper adiutus auxilio maius damnum evitem.

§. 73. *Tunc ait illi Iesus: converte gladium tuum in locum suum v. 52.*

Dum videt Christus Petrum animosiores, & ex ira percutere, & iam læsisse servum summi Pontificis amputando ei auriculam; admonet ipsum status sui, ut convertat gladium in vaginam, ne ulterius extracto gladio noceat magis, vel lædendo vel occidendo in proprium damnum & Ecclesiæ, neque solum converteret gladium, sed & animam iracundam converteret, considerando in quantum se & magistrum & Ecclesiam Dei periculum coniceret, quod posset sicut ipse alium lædit, lædi & gravius; itaque desisteret percutere uti bonus Pastor futurus Ecclesiæ & Sacerdos, neque irregularitatem ullam incurrendo, se minus idoneum Ecclesiæ pararet.

Plentissime Iesu qui semper curam habes de omnibus, da gratiam obsecro ut id meum sit semper consilium & propositum magis velle pati pro gloria tua cum expedit, quam defendere me, aut offendere proximum, ut sic semper bonus odor in mundo & multos patientia in ea lucrificiam.

§. 47.

§. 74. *Omnis enim qui accipit gladium gladio peribit. v. 52.*

Audiamus utile Argumentum quare suadeat Christus Petro ut gladium recondat in vaginam, primum insinuat his verbis: *Omnis enim qui accipit gladium gladio peribit* quasi dicat, nescis legem illam Dei Gen. 9. quicunque fuderit humanum sanguinem, fundetur sanguis illius: & illam Exod. 21. qui percusserit hominem volens occidere, morte moriatur: Privatam ergo vindictam prohibet Dominus, non ademit gladium magistrarum, quod volunt Anabaptistæ: imo vero manifeste tribuit, dum ait, homicidas gladio perituros. Experti sunt hoc ipsum Iudæi qui quoniam cum gladiis & fustibus comprehenderunt Christum gladiis Romanorum occubuerunt: quia Christum crucifixerunt, crucifixi & ipsi sunt, & quidem cum magno scenore, ita ut corporibus cruce deessent teste Iosepho Denique quia Christum prætio emerunt, prætio & ipsi venditi sunt.

Vere & bene dixisti Domine per servum tuum: *per qua quis peccat, per hac & punietur*, experti id ipsum sunt Iudæi, da igitur mihi gratiam hanc benignissime Deus ne unquam peccem in te per membra aut potentias sive corporis sive animæ, ne per ea puniar, sed iis utar ad tui solius gloriam.

§. 75. *An putas quia non possum rogare patrem meum, & exhibebit mihi modo plus quam duodecim legiones Angelorum. v. 53.*

Argumento alio enervat Petri temeritatem in extrahendo gladio contra tot armatos pius Dominus, per modum interrogationis: *an putas?* quasi diceret, ad quid mihi tuus gladius? an dubitas, quod si me defendere vellem pro duodecim discipulis defensoribus non possum habere duodecim legiones Angelorum? Ecce etiam Angelorum se profiteretur, qui eos habet paratos, Dominum imo non indigere se auxilio Angelorum simul demonstrat, magis enim Angeli opus habent auxilio unigeniti filii Dei, quam ipse Angelorum ope.

Respice nunc o anima mea oculis cordis Dominum & Creatorem tuum cuius celsitudinem mirantur Angeli, quam abiectus esse velit & humiliari propter peccata tua. Age stupens & contremiscens admirare, vide & diligenter rimare uti altissima illa maiestas pro te immentia vilitate sese deiecerit & quasi annihilavit, maxime vero capiendo amorem illum ardentissimum, ex quo istud facere voluit, quando quidem ille solus fuit in causa, cur patiatur, nec velit liberari, ut te perditum salvet in æternum.

Itaque, O Deus misericordissime, quam tibi reddam vicem pro omni hac ineffabili gratia & amore? multum quidem hæcenus mirati sumus quod te ad humanæ naturæ susceptionem deijcere & in præsepi collocari voluisti, sed

sed ista humilitas & abjectio multum illam superat, neque enim iam homo sed abjectus plane vermiculus effectus est, illic quidem eras inter grata piissimæ matris brachia, sed hic inter nudas ferocium manus Iudæorum: ibi Deus & homo adorabaris, hicut latro caperis; ibi regia tibi offerebantur munera, hic cæderis, blasphemaris, contemneris, irideris, ut mei miserearis, exaltes in cælis, à morte liberaes æterna. Quid igitur retribuam Domino pro omnibus quæ retribuit mihi? Calicem salutaris accipiam & nomen Domini invocabo die ac nocte.

§. 76. Quomodo ergo implebuntur Scripturæ? v. 54.

Pergit Christus in illo tanto tumultu animo præsentissimo ore pacatissimo, alio argumento ulterius persuadere Petro, ut reponderet gladium, nec opus esse putaret defensione sua, quia ita esset præfinitum à Deo Patre in consilio deitatis, re velante per fidem & traditione & sacra scriptura, qua crebro nimis, nimisque aperte prædictum erat Christum passurum, & iam esse illam horam, & ideo non impediendam. Siste ergo, siste Petre, mitte gladium. hæc est enim voluntas patris, ut Christus patiatut ut homo, & ita iatret in gratiam suam & secum multos eo adducat.

OMni Deus quando ero tandem ita sollicitus, ut perficiam quæ mandantur & præferibuntur in sacris litteris, sicut tu modo? quando conabor me vel semel vere conformare non dico, sacra scripturæ toti ad plenitudinem; hæc enim tibi soli convenit, sed ad unicam illam paginam Decalogi, vel duorum præceptorum charitatis? ut te amem toto corde, tibi gratus sim, mandata tua observem. hodie, hodie mi Jesu da gratiam, ut cum gratia sancti spiritus incipiam & nunquam deficiam, satis eheu & nimium satis deflexi à mandatis, ruis utque modo, prò pudor & dolor!

§. 77. Quia sic oportet fieri. v. 54.

Ut tandem concluderet Christus unico quasi verbo omnes rationes quibus Petrum moverat ad desistendum à persecutione Iudæorum, dixit, quia sic oportet fieri, scilicet oportet Christum pati & ita intrare in gloriam suam, & te oportet desistere ab impediendo proposito Dei. verbum enim oportet pro veritate materiæ substratæ indicat necessitatem vel decetiam tam ratione Christi filij Dei, quam hominis redimendi. Filij Dei, quidem quia ipse voluit, juxta Prophetam dicentem, *oblatus est quia ipse voluit*, ratione hominis, quia omnes eramus filij iræ, ejecti ob peccatum Adæ à Paradiso sine fine mansuri miseri: misertus est ergo nostri filius Dei unigenitus & obtulit se Patri ad satisfaciendum pro nobis, iuxta id: *Apparuit benignitas &*

F

huma-

humanitas Salvatoris nostri Dei, non ex operibus justitiæ quæ fecimus nos, sed secundum tuam misericordiam salvos nos fecit. Atque id erat quod insinuabat cum dixit: oportet & sic fieri.

O Pijssime Domine quid ultra facere mihi potuisti? sed quæ oro, pijssimū cor tuum, charitas vicit, ut te ipsum adeo ultroneè offerres in mortem pro peccatis meis? ut quæ adeo sitires & anhelares ad potandum calicem Passionis acerbissimæ, ut nolles impediri. adeo namque fervebat in te sitis operandi salutem nostram, ut in nobis tam multum non ferveat desiderium eam grato animo acceptandi, ò quam gravia sunt peccata, quæ talem deposcebant satisfactionem! & à tam digna persona explendam! & quam parum gratiæ tibi rependitur? quia ergo mi Deus oportuit sic fieri, ut ex sola in nos misericordia & volūate solveres Patri quod debebamus, & eriperes de diabolica potestate in æternum perditos, ut eo gratiores tibi essemus. Confiteor multam & magnam ingratitude meam, pro omni illo amore benignitate & fidelitate, quam mihi exhibuisti usque modo. Canam ergo cum Ecclesia nunc & semper: Grates nunc omnes reddamus Domino Deo, qui sua nos virtute libera vit de diabolica potestate. certe quia ipse dixit sic oportet fieri merito nos semper dicemus, oportet nos esse gratos ob innumera in nos collata beneficia: sed & hanc mihi largire gratiam ò Deus, adeoq; meū accēde desiderium & affectum, ut in eodem amoris ardore, quo tu te ipsum pro me patri obtulisti, & ipse me vicissim totum tibi offeram, cum omni facultate mea in hostiam vivam ad exequendum, in omnibus tam in agendo, quam dimittendo absque ulla electione, gratissimam voluntatem tuam, ad ferendum etiam, quidquid ex bonitatis tuæ promissione mihi accidere poterit.

§ 78. *In illa hora dixit Iesus turbis. v. 55.*

In illa hora quando ita adhortabatur Petrum ad cessandum à vi repellenda & ad patientiam dixit turbis & verè turbis quæ turbatim irruerant in ipsum sine ordine, & mensura, non secus ac vituli pingues, canes, tauri, leones. vituli propter petulantiam & nocendi libidinem, tauri propter impetus cæcitate, quo hac illac trudebant & impellebant quasi cornibus. leones propter clamores & tumultus quos ciebant, canes propter aviditatem prædæ & firim qua, veluti canes feram, invadebant Christum: vel etiam propter criminationes & convitia quibus eum velut latratibus impetebant.

O Pater benignissime intuere è cælis hic filium tuum unicum, quantis is correptus sit angustijs, quam in mitibus cruciatibus circumseptus. & quo

quomodo pijsimum cor tuum ferre potuit, ut dilectum filium tam dira pati videres nec ei tamen ferres opem & auxilium! ut quid, ô Pater, Pater, ita dereliquisti eum? cur paterna tua viscera non sunt mota compassione erga dilectum unicum tuum? quiste, peregrinus vicit amor? Agnosco animum? sed quæso, quid est homo, quod sic amas eum, misereris hominum peccatorum & deseris unicum tuum! ut homines apud te exalcentur in cælis! filius tuus tam ignominiose humiliatur in terris, ut peccator reus & impius liberaretur ab inferis! sanctus innocens, impollutus, unicus tuus qui nunquam peccatum admisit, miserandum in modum & tanto cum impetu tractatur & ducitur ad mortem, quid hoc? capere non possum. Unum te rogo, ô Pater benignissime, propter unigenitum tuum quem tam horribiliter percussisti propter scelera nostra & totum tradidisti in manus crudelium turbarum, quæ eum ita enormiter tractant sine causa, ordine & modo, ut in omni actione mea omnia non impetu & præcipitatione mentis sed cum ordine, pondere & mensura id est discretionem, præmeditationem, prudentiam, fortitudinem & serenam conscientiam agam, ut sic per me lauderis & omni hora benedicaris. & iste sit fructus unus sanctæ Passionis.

§. 79. *Tanquam ad latronem existis cum gladiis & fustibus comprehendere me. v. 55.*

Exprobrat hic cohorti indignum modum & minime necessarium, ipsum comprehendendo, nempe, tanquam latronem, qui tanquam Propheta sanctus apud ipsos habitus fuerat, bene meritis in multis, sanaverat plurimos à morbis variis, cibaverat tot millia in deserto esurientium &c. his tamen insuper habitis, adhuc eum velut latronem capere venient. Merito hoc dixit Iudæis, ut in se reversi quandoque agnoscerent quam ingrati fuissent & inique egissent.

O Domine omnia verba tua tendunt ad docendam virtutem & sapientiam, qui es ipsa sapientia Patris, & verbum. ô quoties simili modo mihi peccata mea, Deus meus, exprobrare potuisti, pullasti ad ostium cordis mei per inspirationem tuam, beneficiis blanditus es, consolatione demulcisti, afflictionibus compulisti & tamen repulsam passus es semper, vel certe plurimum, dorsum tibi verti, quod ipsum tamen benigne sustinuisti. Nunc ergo doce me sedium tuarum sapientiam, quæ mecum sit, mecumque laboret, ut sciam quid acceptum sit deinceps coram te & perficiam.

§. 80. *Quotidie apud vos sedebam in templo docens & non me tenuistis. v. 55.*

Pergit exaggerando beneficia, quæ Iudæis exhibuit. Inter alia quod

quotidie docuerit ipsos omnem virtutem & sapientiam, concionando, Moysen & Prophetas explicando in scholis, synagogis, templo & foro, in pueritia, in virili ætate circumeundo pagos & castella, mari, terra, & non tenuissent eum, cum potuissent, & ipse lubentissime semper teneri voluisset, sed alio modo, nempe charitate, fide, imo manducatione corporis & sanguinis sui ad salutem animarum & corporum ipsorum in vitam æternam.

O Deus quotidie etiam docuisti me à juventute mea, & nunc doces verbo & exemplo intus per sanctas inspirationes, foris verbo & exemplis sanctorum, qui undique clamant ad me: *revertere, revertere*, desine ab iniquis propositis tuis, serua mandata, dilige Deum, dilige proximum. sed pro auscultare nolui, cum fatuis virginibus dormitavi: Nunc igitur Rex gloriæ, propitius esto mihi peccatori & per insitam bonitatem tuam ignosce mihi, quod unquam à te ceteritudine sanctorum mandatorum tuorum averti cor meum, sequens pravam voluntatem meam, & abiciens ac deserens sanctam voluntatem tuam me ad virtutum studia invitantem, & quomodo ô Deus meus tam cæcus sum corde ut me vel ad momentū avertam à te summo bono, unde mihi salus omnis & bona cuncta proveniunt? & contra ad terrena, caduca, & labentia me convertam, ex quibus non nisi damna perditio & omnis miseria ad me dimanant. Non amplius, mi Jesu, non amplius fiet. Tua gratia adjutus, convertam me ad te; tu convertere ad me; clama ne cesses, & ego audiam voces sanctorum verborum tuorum.

§. 81. Hoc autem totum factum est, ut adimplerentur scripturæ Prophetarum, v. 56.

Colligit hic quasi summam eorum quæ dixerat Evangelista, vel rationem dat dicti quotidie apud vos sedebam in templo docens & non me tenuistis, quasi diceret: quare non tenuerunt eum? ut adimplerentur scripturæ Prophetarum: Prophetæ enim omnes de ipsius morte scribentes prædixerunt, quod debuerit vendi, capi, ligari, tradi gentibus, illud, flagellari, coronari, & tandem crucifigi, & hoc postquam sensum Prophetarum de se & de mysteriis novi testamenti explicuisset in Synagogis & in templo aperte docuisset, se verum Messiam, missum à Deo Patre in mundum, quem Patres antiqui expectassent tanto cum desiderio, miraculis probasset veritatē, prædicasset per villas & castella, omnes de se figuras & Prophetias veteris testamenti pene impleisset, adhæc novum Testamentum instituisset, Sacerdotes novos creasset, qui offerrent Deo Patri sacrificium incruentum.

corporis & sanguinis sui in remissionem peccatorum, atque omnia hæc usque modo non erant impleta ideo nequaquam antea capere eum Iudæi valebant; nunc pene impletis valent.

Bone Iesu omnia disponis semper suaviter ordine in pondere, sapientia & mensura. capi noluiti, donec omnia impleta essent de te quæ mortem tuam præcedere debebant. Da gratiam, mihi ut omnia mea ita disponam ante mortis meæ horam in ordine, pondere, sapientia, & mensura, ut gaudeam in illa hora tecum dicens: *Consummata sunt omnia bene iuxta voluntatem tuam, & tunc tecum, mi Salvator, ero paratus reddere spiritum meum in manus Dei patris creatoris mei.*

§. 8. Tunc discipuli omnes relicto eo fugerunt. v. 56.

Cum audissent discipuli quod huc usque eius passio dilata fuisset, quoad implerentur scripturæ, quodque ex iam impleta, essent circa se ideoque lubens traderet se Iudæis, viderentq; discipuli tam crudeliter modo vincitum & à canibus illis rabidis tam miserandum in modum abduci, vim defendentis Petri inhibitam &c. tunc discipuli timore perterriti dilectum Magistrum suum in fugam versi, reliquerunt, & sic ipsi quoque impleverunt suam partem scripturas.

Vere iam prophetia impleta est de qua Christus prædixerat percutere pastorem & dispergentur oves gregis. Zach. 2. Disce hic, ô homo, non præsumere de te ipso, quantum vis tibi firmus videaris, nisi enim tibi adsit Deus præsidio forti & auxilio suo magno statim animo concides. Quam solidus in fide videbatur sibi Petrus, qui tam serio asserebat, quod paratus esset cum Christo in carcere & mortem ire. Iacobus item & Ioannes qui calicem Domini bibere se posse dicebant, similiter & Thomas qui aliquando mori cum Christo ipse volebat & alios ad idem hortabatur: sed instante tentatione Christum reliquerunt & fugerunt omnes. unde verissime David psal. 29. ait: *Avertisti faciem tuam à me & factus sum consurcatus.*

O Magister benignissime ô dulcissime Pater, ô suavissime Domine qui nos tot diebus in deliciis nutris ac velut filios proprios sollicitè custodis, studiosè erigis, sapientia instruis, & velut cor tuum fidissime diligis. quoties etiam ego cum hisce fugitivis, (cheu!) à te recessi, & in dies recedo ad omnem occasionem! Tu tamen, pie Iesu idem es qui discipulos tuos constantes post hæc fecisti & confirmasti in bono missione spiritus Sancti tui. Emitte igitur super me etiam spiritum tuum & creabuntur omnia in me, & renovabis faciem cordis mei in vera fide, spe firma & charitate perfecta, ut amplius à te non recedam in æternum.

§. 83. At illi tenentes Iesum duxerunt eum ad Caiphā principem Sacerdotum
ubi seniores convenerant. v. 57.

Hic Evangelista narrare incipit postquam Apostoli fugerunt quidnam fecerunt cum Christo Iudæi, nempe tenentes primo Iesum captivum, vinculatum catenis & funibus fortiter allicitum, ut lupi rapaces circumdantes agnum duxerunt ad Aulam Caiphæ. & quis iste Caiphæ? Anni illius scilicet magni, salutaris à seculis desiderati, æternum memorandi princeps & Pontifex Iudæorum, sub quo immolandum erat agnus occisus ab origine mundi, agnus Dei &c. & hic Caiphæ uti Iosephus dicit, emerat pecuniis pontificatum, contra mandatum Moyse, qui iubente Deo præceperat, ut pontifices patribus succederent & generationis in sacerdotibus series texeretur, non ergo mirum si iniquus Iudex iniquum iudicium fingit de Christo, quem voluit tradi sibi, inimicis suis, Iudæis & Phariseis, quorum scribæ literati & seniores non veritatis studio, sed malitia, eodem se conferebant ut veritatis & disciplinæ Doctorem Iesum Christum iudicarent, & eum falso condemnarent scilicet, quia contrarius erat operibus ipsorum (Sap. 2.) gravis enim erat illis ad videndum. ideo non parcebant diei festo, ideo & priusquam adduceretur iam convenerant. ex quo colligi potest eos prius decrevisse in eum mortis supplicium quam viderant vel audierant defensionis suæ rationes.

At tende hic, ô anima mea, quam miserabiliter Dominus & Creator tuus ab impiis illis & lascivis scurtis circumvallatur & ducatur, haud secus quam latro quispiam & morti obnoxius, aut homo sceleratus. Et tamen in omni hac persecutione, erga homines patiens, erga patrem gratissimus perseveravit. Cogita quæso, qualis hæc ei, quamque molesta nox fuerit. O Iesu rex gloriæ, qui totum mundum verbo regis, & cuius nemo potest resistere potentia, quam humilis, quam parvus, quam infirmus, quam despectus propter me fieri voluisti! ubi iam sunt illa millia millium procidentia coram te in facies suas, teque adorantium, benedictantium, laudantium & sine intermissione dicentium: *Sanctus, Sanctus, Sanctus*, nimirum, ô Amabilis Iesu, hora hæc est hora tenebrarum, tempus mæroris & nox amaritudinis. Et hanc quidem tam horribilem & tristem noctem propter me sponte elegisti, ut illius tristi imagine monstrares mihi peccatorum & malitiæ gravitatem & ingenium eius magis explicares. Per hanc igitur tristem noctem, & horrorem in quo ductus fuisti ad Principes, scribas & seniores populi iniustos, ut te ex invidia, prætextu vindictæ, iudicarent, da gratiam Christe Iesu, ut nunquam vel consilio vel quavis auctoritate velim proximo

mo malum ex eo, quod mihi videatur esse contrarius: sed ut eum potius iu-
vem, potius defendam pro iustitia, eius causam, absque rancore, odio vel
invidia velim tractare.

§. 84. *Petrus autem sequebatur eum à longe. v. 58.*

Primo ob promissionem suam, cuius memor turpe existimabat, non se-
qui dominum suum: docens nos bona proposita & fidem datam servare,
quod utinam semper constanter faciamus. Secundo sequebatur Magistrum
ob amorem, quem erga ipsum gerebat, maximum. à longè verò ob timorem
quo iam occupatus fuerat. pugnabant enim in corde Petri amor Christi &
timor mortis. ille attrahebat, hic tetrahebat: sed hæc erat permissio divina
Deo sic sinente fieri, quo scripturæ implerentur quibus prænnuntiabatur,
quod Christus Dominus noster torcular passionis solus esset calca-
turus.

O Amantissime Iesu quor ego proposita bona feci? sed cum Petro pau-
latim me elongavi à te, ita ut plane perdiderim te, & in baptismo fidem
datam oblitus ierim post Deos alienos, passiones meas, frigidus in amore
sancto tuo, calens cupiditate sæculari, & quo magis me elongavi eo frigidus
semper factus in fide spe & charitate tua. Respice ergo & me cum Petro o-
culis misericordiæ tuæ ut resumam animum redeam, ad te, servem propo-
sita bona, desineam & lugeam peccata mea, & negligentias meas, ut gratiam
recuperem æternam.

§. 85. *V/que in atrium principis Sacerdotum. v. 58.*

Dum saltem timide Petrus sequitur Magistrum id est à longè, & per-
venit usque in atrium principis sacerdotum, in quo milites, qui Christum
ceperant captivum, & Caiphæ tradiderant, hærebant expectantes Domi-
norum suorum nutum, quibus se immiscet plenus anxietate Petrus, quid
factum! cum perverfis habitando non evasit innoxius qui si mansisset soli-
tarius aut cum bonis, bonus utique in eorum societate mansisset. nec co-
actus fuisset ab ancilla vili. etiam cum iuramento Deum & Dominum suum
negare. In perverfis aulis hand dubiè, non nisi iniquitas & dólus discitur &
docetur, & de eiusmodi aulis vere dicitur, exeat aula qui cupit esse pius, nam
in eiusmodi iniqua aula nempe in curia Herodis Magi stellam perdunt,
Ioanni caput abscinditur, Christus illuditur &c. in curia Caiphæ Petrus fi-
dem, saltem foris, negat & robur animi perdit, imò peierare discit qui cum
discipulis manens Christum præ omnibus audentissime confitebatur. pro-
quantum malum causat mala societas!

Videbo

Video Domine, & pro dolor nimis expertus sum quantum mali eveniat ex mala Societate, ideo rogo te, o custos hominum, conserva me à mala societate, dum hic dego, & da ut bonis & sanctis sodalitiis, ex quibus melior evadere possim, semper inhæream; hæc mihi se offerant, in hæc me inducere imo compellere dignare, ut declinem à malo & faciam bonum.

§. 85. *Et ingressus intro sedebat cum ministris. v. 58.*

Parum fuisset periculi, si Petrus expectasset foris in atrio, at intrando interiora & ipsam domum & aulam Caiphæ, & quidem cedendo cum ministris infimæ plebis & sortis, qui non nisi infima & scurrilia, cachinationes & maledicta de Christo proferebant eo facto plane se Petrus prodidit, nam dum talibus se immiscuit paulatim infirmata est in ipso virtus & gratia Dei, & cecidit gravius in peccata diversa mentiendo, falsum iurando, Deum & Magistrum negando; nec potuit ad cor redire, nisi relinqueret hanc malam & perverfam societatem cum qua sedebat & quiescebat.

Plentissime Jesu, o quoties ego in malorum hominum non solum societate sedi & conquevi, sed etiam verbis ludicris & actibus eorum malis fui oblectatus, & ideo magis sedi cum ipsis & quievi, ideo doleo nunc quam maximè, & oro ut des gratiam; si fors incidero iterum in malam societatem, posthac nunquam in ea quiescam, sed cito refugiam ad te convertendo me ab illa ad te justitiæ solem.

§. 86. *Ut videret finem. v. 58.*

Finis & intentio Petri assidentis cum ministris profanis intro, non erat malus, volebat enim manere cum Christo iuxta promissionem suam, sed una videtur curiosus fuisse, humana enim curiositate volebat scire quid iudicaret de domino Pontifex, utrum eum neci addiceret vel flagellis caesum dimitteret, de qua re iam ante melius ab ipso Domino sæpe fuerat instructus, ita ut credendo, videndi non habuerit necessitatem.

OMi Jesu dulcissime quam sedulo, quam devote, quandoque te vel quaesivi in juventutis primâ devotione & fervore, vel saltem te quaerere & sequi debui, & o quoties & quam cito te deserui in peccata prolabendo ad creaturæ levis vel perverfæ vocem, ne eam offenderem te quasi negavi & propositum non servavi; heu mala societas! quid feci? sedi; heu nimium cum malis & perverfis hominibus quid tandem remediî post tot tantaque mala & peccata? cum Petro flere amare, ut bene ergo & salubriter defleam peccata mea respice ne obsecro misericordissime Deus, oculo misericordiæ tuæ sicut Petrum respexisti ut gemam, doleam, detestetur
omni-

omnibus diebus vitæ meæ peccata mea, & merear gratiam & dilectionem tuam.

§. 87. *Principes autem Sacerdotum & omne consilium querebant falsum testimonium contra Iesum.* v. 59.

Cum Petrus in mala societate ministrorum versaretur, in tanto periculo peccandi, principes Sacerdotum, & omne concilium conuocatum per Caipham Pontificem, volentes suis insidiis iudicij recti laruam & formam imponere, examinant, & inquirunt super dictis factis vita & moribus Christi Iesu, & dum nullum malum in vita eius & factis inueniunt, conueniunt inter se ut quoquo modo possint excogitentur & inueniantur falsi testes, qui calumnientur de vita, moribus, doctrina, iustitia eius, donec inueniant argumentum per quod eum apparenter iustæ morti adiudicare possint.

Sic pro dolor omnes mali & inuidi faciunt, de bonis & viris iustis inquirunt, indagant ut noceant, & si quod etiam bonum in eis deprehendunt, sinistre interpretantur, calumniantur, scandalizantur ipsi & detrahendo alios secum scandalizant.

Domine Iesu author iustitiæ ob iniustis impetite da illam gratiam obsecro mihi ut nunquam nisi iustus, ab auctoritatem habente, de iustitia, vita, moribusque aliorum indagem, neque ex mala aliqua & sinistra intentione nocere ei velim, siue in corpore siue bonis externis honore, aut anima, sed potissimum omnes actus proximi, si boni sint, bene interpreter & laudem; si mali sint, excusam potius quam per ea illum denigrare aut ei nocere velim.

§. 88. *Vt eum morti tradarent.* v. 59.

Ecce finis tanti consilij & consultationum, Ecce peruersam Principum & leniorum intentionem. Quærunť falsa testimonia, ut Christum morti tradere queant, quam bene dictum est à Daniele c. 14. *Egressa est iniquitas à senioribus.*

Magi quærebant Dominum, ut eum adorarent, parentes ut eum custodirent, Turbæ, ut eum tangerent, Seniores isti ut eum interficerent? sed quandoquidem occidere decreuerunt, cur non fecerunt id absque omni testimonio? 1. ut ipsi principes consulere honoris suo, ne dicerentur homicidæ, adeo suam iniquitatem & inuidiam forma aliqua judiciali palliabant, pugionem jam paratum gerebant; sed pallium quærebant, sub quo ferirent. 2. quia Pilato tradendus erat Christus ad necem, is autem nullo audito testimonio, non facile permotus fuisset ad Christum condemnandum, sicut & ægre fuit contentus etiam ipsis quæ contra Iesum attulerant. 3. ad

G

maior

maiores Christo inurendam ignominiam, si nimirum diceretur eum convictum testimoniis & seruatō juris ordine, tanquam noxium esse occisum: 4. ut constaret eum non propter sua delicta, sed propter aliena, nostra scilicet passum, crucifixum, & morti addictum fuisse.

A Mantissime Domine, finis Malorum est semper nocere vel sibi vel proximo, Bonorum vero bene facere, da quæso gratiam mihi, ut cum bonis omnibus bene facere studeam, neminem autem lædere, longius autem à me sit velle auferre vitam, vel fortunas, vel honorem proximi: imo confundar ego potius & patiar, quam proximus per me confundatur aut patiatur.

s. 89. *Et non inuenerunt, cum multi falsi testes accessissent. v. 60.*

O prouidentia Dei! quæ nunquam finis iustitiam prorsus opprimi vel interire, etiam cum iudices optant falsa testimonia & cum multi falsi testes accessissent & de varijs accusassent innocentem Iesum, nullum attamen probabile testimonium inueniri potuit omnium illorum ingenio, quo Christum apte accusare possent. Mira profecto res: sed hoc ita fieri debuit, ut appareret Christi innocentiam tantam esse, ut nec falso quidem testimonio lædi posset, & ne Christus videretur cuiquam iure occisus, quod facile credidissent simplices. Felix & ter felix qui tale habet testimonium coram Deo & hominibus!

A Nne ò Deus meus simile de me testimonium dari potest? Minimè certe Domine, Ego enim infelix & maximus peccator & iniquissimus, mortem millies & millies meritus sum & infernum ipsum & nisi tu singulari tua gratia seruasses me paulo minus habitasset in inferno anima mea; sed tu me conseruasti, pretiosa fuit anima mea in tuo benignissimo conspectu. Tu me ergo in æternum serua, qui totam me tibi uni committo.

s. 90. *Nouissime autem venerunt duo falsi testes. v. 60.*

Licet multos quæsierint Principes & habuerint testes qui contra Iesum falsum testimonium proferrent, nullorum tamen erat conueniens testimonium ad mentem principum Iudæorum & Sacerdotum quo possent destruere Iesum, quod meritò omnem Christianum intimè recreare deberet, quia sic omnia irreprehensibiliter dixit & fecit, ut nullam verisimilitudinē inuenerint in eo reprehensionis, etsi mali & multum astuti forent, nouissime tamen inuenerūt duos, qui sua dicta quouis modo ad applausū principū Iudæorū formare nossent, & bene falsi testes ab Euangelista nomi-

nominantur, quia sine fundamento, sine ratione fabulabantur. Sed nec color in testimonijs inueniebatur qui posset contra Iesum adiuuare mendacia ipsorum, vel principum æmulationem.

O Principes! ò Sacerdotes Iudæorum! quid quæritis? falsos testes? Quid pretio emitis mendacium? & nescitis legem vestram, Deut. 5. *Non loqueris contra proximum falsum testimonium.* & Proverb. 19. *testis falsus non erit impunitus.* An non eandem pœnam meretur & factor & consultor? Timete Dominum ne super vos veniat punitio & ira Dei vindex legis suæ: Horum exemplo, Domine Deus, quies ipsa veritas, doce me & da gratiam vt ex intentione, aut mala voluntate nunquam proferam mendacium, sic nec falsum contra proximum proferre potero testimonium, ne merito & ego dici merear falsus homo, & puniri debeam juxta præceptum tuum.

5. 91. *Et dixerunt: hic dixit: possum destruere templum Dei & post triduum readificare illud. v. 61.*

Fuisset certe materia iudicij, si verba Christi sensum haberent comminatorium, destruam templum Dei. Sed addentibus ipsismet testibus verbum: *& post triduum readificabo illud*, ipsimet accusationis materiam suo testimonio subducunt. Quid enim? si destruat, & melius ædificet, an id grande nefecerat? imo magnum bonum. Sed ne tantillum prudentissimus Dominus dixerat, quod iure dixisse poterat, quid igitur dixerat? Ioan. 2. expressum est genuine quod dixerat, nempe hoc *soluere Templum hoc & in triduo suscitabo illud*: aliud est enim & ædificare, aliud suscitare, & quod dixit, fecit, suscitavit enim templū corporis sui in triduo, in sua gloriosa Resurrectione. Iam videre mendacium ò Principes quomodo verba veritatis mutantur? vt noceant; quomodo verborum sensus torquentur ut confundant. Cur attenditis? cur applauditis? cur non hos falsarios punitis juxta legem vestram, Deut. 19. *Si steterit testis mendax contra hominem accusans eum præuagationis, stabunt ambo quorum causa est ante Dominum in conspectu sacerdotum & iudicum, qui fuerint in diebus illis, cum diligentissimè perscrutantes inuenerint falsum testem dixisse contra fratrem suum mendacium, reddent ei sicut fratri suo facere cogitauit, non misereberis eius, sed animam pro anima, oculum pro oculo, dentem pro dente, manum pro manu, pedem pro pede reddes.* Sed ò videntes noluitis videre, intelligentes noluitis intelligere vt ansam haberetis Christum morti adiudicandi malitiã non veritate, talibus enim oculis opus est eiusmodi genere perspicillorum. O scelus! ò iniquitas! scire bonum & malum velle, nosce veritatem & assumere Mendacium, si verum est quod dicit spiritus S. proverb. 21. *Testis mendax peribit;*

ribit; & David, virum sanguinum & dolosum abominabitur Dominus. Quomodo non peribitis vos, ô Iudæi, qui in loco iudicij ipsam contextitis iniquitatem! Quomodo non abominabitur vos Dominus, ô principes latronum!

Domine Iesu Amantissime verba mendacii longe fac à me ne peream, sed da gratiam pietissime Iesu, ut nunquam verba proximi sinistrè interpreter, aut eum velim capere in verbis, siue directè siue indirectè, neue contra honorem tuum, aut proximi ædificationem faciendo consultandoue fiam abominabilis tibi.

§. 92. Et surgens princeps sacerdotum, ait illi. v. 62.

Bene quidem surgeret princeps Sacerdotum Iudaicorum, coram summo Sacerdote Christianorum, & Aaronicus coram eo qui est secundum ordinem Melchisedech; & iudicandus coram iudice suo futuro in die iudicij, in cuius conspectu tremunt potestates, cœli cœlorum & abyssi: sed alia illa causa surgendi fuit & quidem duplex, una ab ipsomet intentata, scilicet Ira præceps & impatiens non inueniens calumniæ locum; hæc malum hominem excutit de folio. Indignabatur enim Caiphas, quod Christus obiecta videretur contemnere, ipsoque silentio suo satis refutare; tanquam indigna uti reuera erant, responso; indignabatur quod non haberet locum ex occasione responsionis accusandi Christum. Indignabatur denique quod tam friuola & parum apta afferrentur testimonia ad sui animi propositum, Altera surgendi causa non intenta à Caipha erat, quod Deus permitteret ut ipse, jam præsentè Sacerdote & Pontifice vero animarum, figuratiuum Sacerdotium, & typicum Pontificatum, eiusque auctoritatem infirmari, conuelli & destrui indicaret, & nos inde instrueremur.

Domine Iesu si quando sum in simili occasione, qua inimici mei verba mea sinistrè interpretentur aut malas de me pangant confabulationes, doce me voluntatem tuam, & doctrinam sanam, quomodo me habere debeam: aut si quando Iudex futurus sum, nunquam surgam in reum præceps iræ, sed semper cum patientia & modestia omnia audiam & respondeam pronuntiando iustum iudicium.

§. 93. Et ait: Nil respondes ad ea quæ isti aduersum te testificantur.

Non solum surgit è folio præ ira Caiphas, sed Christum vult cogere ad respondendum testibus, ut vel ex ipsa sua responsione eum capere possit, vel negando testimonium vel affirmando, vnde dicit Nil respondes. At Christus,

us, Dominus omnium & sapientior cunctis iudicantibus se, sciebat, si negando respondisset testibus, Pontificem dicturum esse, quod Christus mentiretur, quod tacente Christo minime poterant. Si vero affirmando respondisset, speciem sacrilegij aduersarijs præbiturum eo quod voluisset destruere templum Salomonicum vel Herodianum tam magnis sumptibus extructum, & per consequens auferre sacrificia & orationes quæ Deo inibi offerebantur juxta præceptum legis Mosaicæ, si denique sensum Verborum suorum aperiret, appariturum quod se Deum esse testaretur, vnde rursus calumnia esset texenda. Hinc cõsultius iudicauit Tacere prorsus, quam Respondere, & interrogando Christum dicit Caiphas, Nil respondes ad ea quæ isti aduersum te testificantur? quasi insultando, est ne hoc sanctitatis indicium, vel innocentia velle malitiose nocere communitati in destructione templi, & sic per consequens auferre honorem Deo debitum? quid ad hæc dicis?

Quam fatue agebat hic Pontifex! dum suæ dignitatis Maiestatem vult stabilire, infirmat eam, surgendo & stando quem sedere decebat, & accusatoris incipit agere partes, oblitus se esse iudicem! ô quantum malum est ira! & quanto opere ea feruebat sæuum Pontificis pectus! quanto opere inuidia in illo rationem obcæcabat! iustitiam peruertebat, veritatem extinguebat, & decorum omne evertēbat! quam cruenta illius sitis? virulenta eminus arripit machinamenta, fraudes molitur, falsos excitat testes, ut agnum innoxium & iustum neci traderet. Bene in Lege Moyfi, præfigurando hanc Christi innocentiam dictū fuit, *ut agnus paschalis esset sine macula, & ut aliquantum ante immolationem probaretur an in eo esset macula aliqua*, certe hic summus Sacerdos & socii eius satis luculenter probarunt agnum nostrum Paschalem, & eum sine omni macula inuenisse testantur.

Domine Iesu Agnus mansuetissime gaudeo de te, pudet me mei & meorum. Longe obsecro sit à me tanta malitia, inuidia, furor, ne intellectus meus obtusceretur; sed veram iustitiam agnoscere velim, nec magis nocere præ malitia velim proximo: sed è contra da gratiam ut in lenitate spiritus, mansuetudine & longanimitate interiore mētis, semper audiā & iudicem secundum rectam rationem; & quidem ex amote Compassionis, nec per-mitte ut velim malitiose quempiam inducere aut circumuenire verbis ad nocendum.

S. 94. Iesus autem tacebat. v. 63.

Licet piensissimus Iesus in varijs accusaretur, in quibus se potuisset optime defendere, dulcis tamen Dominus os suum non aperuit, sed cuncta

illa iniqua & impura mendacia, blasphemias & falsitates, quas in ipsum congeriebant ob honorem patris benigne patienterque tolerauit, nec se excusare voluit, quando quidem omnia mundi peccata in se acceperat, & quia cum iniquis crucifigi voluit, hinc etiam ut iniquus iudicari volebat, eo quod ex amore ingenti hominum salutem, & paternum potare calicem ardentissime sitiebat cum euidenter voluntatem patris sentiret, ad quem venire secundum humanitatem suam non poterat, nisi per passionis iter.

Domine Iesu cur taces? cum falso accusaris: cum provocaris, ut respondeas: Tui gratia, ô homo, ut meo discas exemplo tacere ad calumniantium & falsorum testium voces, quando irrita est defensio, vel ex defensionis verbo grauiora mala oborientur vel tuæ personæ vel ordini, vel Ecclesiæ. Item, non te excusare in manifestis malis, ut & pati discas, & humiliari, videns filium Dei innocentem tacere, non se excusare, humiliatum ob peccata tua, non erumpere in querelas, murmuraciones, in impatientiam, quasi nolens ferre crucem à Deo impositam.

Scindant verba hæc cor tuum, ô anima mea, statuasque magis in hoc sæculo cum Christo tacere benè, quam malè loqui: crucem quam tibi immitit, ut feras pro omni illa, quam ei peccatis tuis imposuisti, iniuria & contemptu; lubens volensque tolerare, ut veniam merearis erratis tuis.

§. 95. *Et princeps Sacerdotum ait illi: v. 63.*

Quanto Iesus magis tacebat ad indignos responsione sua, falsos dico testes, & Sacerdotes, impiosque iudices, tanto magis Pontifex furore superatus eum ad respondendum prouocat ut ex qualibet occasione sermonis locum inueniat accusandi, & hoc animo eundem incipit quasi hominum contemptorem per supremum saltem Dominum compellere, ad dicendum verum, adiurando. Prò sic mali sumus, qui creaturæ Rationales esse deberemus, ut siamus sæpe præ inuidia & ira irrationabiliore & tanto nequiores, quanto ratio ipsa plus adiumenti ad nequitiam præbere valet. Nam ecce summus Sacerdos, cum semel se affectibus suis permisit, etiam innocentem in tua humilitate & innocentia liberum & quietum esse nõ sinit, sed tentando, vexando, illudendo, blasphemando, adiurando cogit ad verba & facta, ex quibus capiat ansam ad eum accusandum, calumniandum, neci tradendum. Malum sane & pessimum malum velle proximum inducere ad peccatum eum diuexando, iniuriis, blasphemijs, maledictionibus, detractionibus: quæ insania? Arque utinam non sæpe huius sceleris cum Caipha rei sumus!

Domine

Domine Iesu procul hæc cogitatio à me facessat, ut velim inducere matulm super proximum quouis modo, sed hanc gratiam mihi Deus addat ut ad omne bonum proximum alliciam, prædicando, exhortando, suadendo, splendorem virtutum & præmia ostendendo, ut laudetur semper Deus Deorum in Sion.

§. 96. *Adiuro te per Deum vivum ut nobis edicas, si tu es Christus filius Dei. v. 63.*

Caipham permouit ad hanc adiurationem & quæstionem. 1. obfirmatum Christi silentium utpote, ex quo nullam poterat sumere occasionem condemnandi Christum. 2. insufficientia testimoniorum, quæ allata erant, unde ipsemet suo ingenio & arte Actor fieri incipit, quæstionem proponit, quâ infallibiliter eum capiat vel respondentem vel tacentem, nam si adiuratus per Deum vivum non loquatur, in Deum est contumax cui deferre nolit; si loquatur & dicat non sum F. Dei, habet Caiphas intentum, nempe negantem quod alias asseruerat; si dicat ita: blasphemix reus erit: proponit igitur num sit Christus filius Dei vivi. Hic enim omnis odij fons in Christum quod pauper & plebeius cum æstimaretur, pro Messia tamen, quem illi opulentum & potentem expectabant: nec non pro filio Dei se confiteretur. Quid ad hæc dicēs; ò Christe? si asseras te esse Christum, reum te læsæ Maiestatis dicent, tum ex parte Cæsaris quem solum agnoscunt Regem, tum ex parte Messia quem adhuc venturum expectant: si insuper Dei filium, blasphemum te clamabunt, ponentem plures Deos. Negas? in promptu testes aderunt quibus conuincaris quod pro Christo gesseris te & Dei filium dixeris. Vndique insidiæ.

Domine, absit à me obsecro omni tempore, ut velim ob quamcumque causam adiurare proximum, maxime ad circumueniendum eum. Cum non deceat, ut qui vult secundum Euangelium viuere, adiuret alterum: sed nec ad iuramentum, nisi graui de causa Iudicibus probata, præstandum: Quod si res ita postulet, ut ad rei magni momenti cognoscendam veritatem, aut auertendum malum, iuramento sit opus, jurem verum, necessarium, & reuerenter; & si alios adiurem id præstem juxta Ecclesiæ sanctæ Dei præscripta, ad gloriam Dei & bonum publicum, ut minister Ecclesiæ.

§. 97. *Dixit illi Iesus: tu dixisti. v. 64.*

Ecce nunc respondet Iesus, sed mirabili loquendi forma plena sapientia, plena virtute: prætendit Pontifex scire an ipse corâ stans esset Christus filius Dei

Dei, & Respondet ei: *Tu dixisti*, quid est hoc? quantum capio, quantum sapio, multum dicit, sic loquendo Dominus meus Iesus; nam iste Caiphas ipse est, qui nuper dixerat, *Expediit unum mori pro populo, ut non tota gens pereat*: ipse est qui figuratiuum gerens pontificatum modo contra Leges omnes Pontificias & decorum, sedem suam deseruit, assurrexit vero Pontifici nostro Christo, quid igitur mirum si Christus ei sic responderet. Tu dixisti. O Christe Rex & Pontifex æterne bonam confessionem confessus es; iam venerat hora qua te aperte sub contestatione diuini nominis mundo palam proderes, quis esses, ut Iudæis & toti mundo omnem tollereres excusationem: ne quis postea dicere posset, se non audisse claram Christi confessionem, ut credere posset, esse ipsum Messiam. Quia ergo in hac quæstione vertebatur cardo salutis nostræ (hoc enim ab omnibus sciri & credi oportebat, qui salui esse vellent) confessus est se simul, licet cum manifesto vitæ suæ periculo, ob Romanorum & Iudæorum offensionem, & simul ipsum Pontificem pijsime in suo scelere instruxit, ut intra se respiciendo non iret sese perditum, sed miser ille & cæcus errare perrexit.

EGo vero credo mi Deus, credo te verum esse Messiam, qui venisti in hunc mundum, ut omnes saluos faceres, qui inuocant nomen sanctum tuum, Inuoco ego & agnosco te, mi Iesu, doce me ergo facere voluntatem tuam, & honorare superiores Ecclesiæ sanctæ tuæ & patrem tuum in cælis qui honorasti Pontificem in terris, iam suamet malitia exauthorandum, iniquum, & dycolum, ita ut ad petitionem eius responderes ei, quis esses, ut nos te cognosceremus filium Dei viuentis, & honorem patris tui æterni declarasti, ut nos doceres etiam cum vitæ periculo veritatem fidei non negare, sed defendere, cum ita ratio & necessitas iubet.

5. 98. *Veruntamen dico vobis à modo videbitis filium hominis sedentem à dextris virtutis Dei, & venientem in nubibus cæli. v. 64.*

Pergit confirmare quod dixit, rum ut clarior esset confessio suæ diuinitatis, & plenior malorum ludicum instructio, his verbis: *Veruntamen dico vobis &c.* quasi diceret: Videor nunc vobis de filio Dei nil prorsus habere, qui hic sto ante vos humiliatus nimis vinctus catenis, ab omnibus derelictus, irrisus, contemptus, vilis, pauper & inops: nolite tamen aspicere præsentem statum meum, sed aspiciate futurum: veniet enim tempus quo rursum me videbitis, sed in maiestate, non ut modo in humilitate, sedentem à dextris Dei, id est, parem cum Deo gloriam habentem; venientem item in nubibus

nubibus cæli, iudicem omnis creaturæ, prout de me vaticinati sunt propheta vestri. Igitur vae vobis, ô Caipha, vae vobis ô Sacerdotes & Principes Iudæorum, qui vestrum modo iudicem iudicatis, quid erit vobis in die illa? utique ira & confusio. Credite filio Dei: desinite iudicare perverse, ut non iudicemini iuste: pœnitentiam agite in tempore, ut gratiam in futuro oblatam recipiatis: humiliamini sub potente manu Dei, ut exaltemini in die retributionis. Sed frustra hæc surdis & hominibus gravi corde.

O Mi Iesu credo te filium Dei, adoro & te venturum Iudicem in nubibus cæli; sis precor propitius mihi misero peccatori in die illa magna & amara valde, quando cæli movendi sunt & terra. Ecce proijcio me nunc ad pedes tuos cum publicano, peccatus meum tundens præ pœnitentia; confiteor nimia peccata mea, humiliatus, contribulatus. Da gratiam animæ humilianti te, ut in die illa tecum exaltari possit in cælis.

§. 99. *Tunc princeps Sacerdotum scidit vestimenta sua, dicens. v. 65.*

Ad quid vestem lacerat Caiphas, cum sit prohibitum Pontifici scindere vestem Levit. 21? non caret magno mysterio ista insolens scissio. nimirum ut Pontifice vero, quem pontificatus Iudaicus præfiguraverat, iam præsentem, desinat, laceretur & pereat figura, sicut sole oriente nox & umbra fugatur. Vere implentur scripturæ. etsi Pontifex Mosaicus hac cæremonia responsionem Christi, tametsi verissimam & toti mundo adorandam, tanquam blasphemiam exaggerarit, & hanc illicitam sibi scissuram procuraverit; sed, ut solent impii, etiam nescientes cooperantes consilio Dei, & proinde concilium totum ad condemnandum Christum ille accendit, fictum & vanissimum religionis & gloriæ divinæ zelum prætendens.

Quid facis ô Caipha? agnosce te hominem & erubescere, vilis, qui tibi aliquid esse videris. Aspice, ut filius Dei ob peccata tua humiliatus est, ut gloria cæli, cuius celsitudo omnem vincit intellectum, tui causa contempta & in nihilum redacta est per te. Adverte, vindictæ cupide, inflexibilis, crudelis & impatiens terræ pulvis, ut dominus dominorum omnem hanc gravissimam afflictionem patientissime ferat. Certe in omni hac molestia & iniuria nec semel eum invenies frontem in rugas contrahere, vel os aperire ad maledicendum, aut manus ad vestem lacerandam, pro patris sui defensione, ad immanem illam tuam calumniam.

O Iesu dulcis, Domine Deus meus, vix ferre potest cor sincere te amans, quod ita te persequuntur, & despiciunt divinam majestatem tuam. & inhumaniter te tractant impii isti Caiphas & Sacerdotes credere nolentes verbis tuis verissimis. Ah! quis te rapacibus hiis lupis, & incredulis

H

tradi-

tradidit, ut ita veritati studiose contradicant? O anima mea, si ibi fuisses & audisses veritatem ipsam loquentem, annon illam complexans defendisses? homines impios reprehendisses? dicens: in me stringite manus, in me contumelias dicite, & plaustra maledictorum projicite. Ego sum qui feci, nihil ille peccavit, nec potuit. Iste agnus Dei innocens, sed nos peccavimus & morte digni sumus. ipse autem est qui omnem satisfactionem dare vult patri pro nostris reabus. Gratia ergo tibi immensa sint o benignissime Iesu.

§. 100. *Blasphemavit. v. 67.*

Quomodo blasphemavit? o Caipha! quia scilicet se filium Dei nominavit cum sit filius fabri? Itane? & nonne fabri æterni filius esse queat, qui Fabri æterni opera in conspectu omnium fecit? Quomodo ergo blasphemavit, qui quod dixit, testimoniis miraculorum comprobavit? Lege Moysen, lege prophetas videbis exactissime eum ab iis qui de Messia prophetarunt depictum esse. Aspice miracula, crede factis, si verbis eius credere nolis, videbis sole clarius veritatem. nam quis lumen dedit cæco nato? nonne hic Iesus? quis pavit in deserto tot millia hominum paucis panibus & piscibus? nonne hic Iesus? quis mundavit leprofos? nonne hic Iesus? quis mortuum viduæ filium suscitavit? nonne hic Iesus, qui sexcenta similia mira perpetavit. an non factis probavit se filium Dei, qui se verbis id esse prædicavit. Quis alias similia fecit inter vos, anne igitur blasphemavit prædicando se filium Dei? qui opere fecit, quæ nullus alius facere potuit. Erras igitur, erras o Caipha & blasphemas ipsemet qui verum filium Dei blasphemare pronuntias.

O Iesu fili Dei vivi, quousque humiliaris & finis ut mundus te indicet blasphemum, qui patris Dei honorem ubique augere studes & laudare & prædicare nomen eius. Insidiæ, insidiæ, non es blasphemus, sed verus Dei filius, verus in terris glorificator patris! ad talem igitur vocem cuius cor non rumpere tur? o patientia indicibilis omnes creaturæ te Deum agnoscunt & creatorem & largitorem bonorum omnium, hic Pontifex negat, insuper & te vituperat? & blasphemum declarat? cur non mandas ut ignis de cælo veniat & tale crimen puniat, aut vivum terra absorbeat? sed divini ardor amoris, qui tam ferventer ardet in te, ut nullus possit aquis extinguere, non permittit, ut alio velis igne homines absorbi, quam igne caritatis, igne dilectionis.

O igitur Iesu virtutis speculum, forma perfectionis, via vitæ, lucerna pedum meorum, da ut vestigiis patientiæ, humilitatis, obedientiæ & charitatis tuæ fideliter inhæream, adeoque vita mea cum tua concordet, qua-

qua-

quatenus homini mortali possibile est, & ut nunquam verbis, cogitatione vel facto te blasphemem, sed cognoscam te redemptorem meum & largitorem bonorum omnium & benedicam in sæcula sæculorum Amen.

§. 101. *Quid adhuc egemus testibus? v. 66.*

Quasi diceret, quid? ô Iudæi, quid querimus ultra falsos testes, ut circumveniamus eum, & occidatur? ipsius verba sunt nobis testes sufficientes ad mortem, dixit enim se filium Dei esse, & venturum in nubibus & iudicaturum omnes, atq; illa omnia tam verba, quam minæ deliria sunt, si ab alio dicerentur, cum vero à tali, qui se Magistrū veritatis iactat, serio dicta, in Deum blasphemia sunt, quid enim? Deus tam vilem, tam contemptum, abiectum que filium haberet? Quem nec secundum sæculum nobilis & potens suum esse vellet? Deus filium haberet carne & cætero humano habitu, passioni & morti obnoxium? Nequaquam, simile sibi generat, quisquis generat, &c. ergo ut blasphemator in Deum occidatur. Hæc Caiphas, sed quid turbaris, ô Caipha, ob dictum Christi quod sit filius Dei, nonne opera fecit Dei, quæ alius quispiam facere non potest? cur eum igitur occisum cupis? Ipsi falsi testes ad innocentiam eius pervertendam quæriti. Dei filium probant. considera opera quæ supra naturam fecit, quæ si mente sana, & sine felle meditatus fueris, invenies opera supra captum humanum, & per consequens, ipsum Christum esse plusquam hominem purum. Age igitur sedarius, linque furorem, noli hominem iustum, sanctum, innocentem hac de causa blasphemare & condemnare? memor esto quod in lege vestra scriptum sit ps. 81. 6. Ego dixi, dij estis & filij excelsi omnes, vos autem sicut homines moriemini &c.

O Caipha, Caipha, vere non eges testibus ubi malitia tua testes antecedit, distante tua conscientia, scis etenim Christum filium Dei esse, quem modo ita nequiter tractas innocentem; & non sequendo rectitudinē conscientia tua, sed quid agis, non times Deum? vere non erit opus testibus quando ipse veniet iudicare vivos & mortuos, tua te conscientia reum faciet & condemnabit tunc, quæ modo innocentem iudicem tuum nocentem & reum mortis condemnat. O Deus, quis mihi det, ut ita vivam coram te, ut distante mea conscientia securius aulam comparere in conspectu tuo, cum veneris iudicare sæculum per ignem, & ille liber conscientiarum nostrarum clausus aperietur, coram toto Mundo perlegendus.

§. 101. *Eccē nunc audistis blasphemiam quā vobis videtur. v. 66.*

O Caipha, quam precor blasphemiam audierunt impij Sacerdotes & Principes consiliarij tui, quia Christus se filium Dei nominat venturum iudicem

dicem in nubibus, illis scilicet maxime nubibus, quibus nunc solem rationis vestræ perpassiones obscuratis, adeo ut dies vobis in nocte, & meridies vertatur in caliginē. nam tales nubes in vobis ipsi etiam nunc satis perfecte sentitis; sed an tibi ignota sunt Prophetarū vaticinia? ad quæ complēda, quæ sæpe manibus elevatis in cœlum clamastis: *ô Iudæi, orate Cœli desuper & nubes pluat iustum, aperiatur terra & germinet Salvatorem?* quam votis omnibus exoptastis, veniat qui mittendus est. Jam venit & Joannes Baptista eum ostendit vobis, dicens: Ecce Agnum qui tollit peccata mundi, & vos Herodi interroganti, ubi Christus esset nasciturus tam expedite respondistis: *In Bethlehem Iudæ, sic enim scriptum est per Prophetam &c.* non meministis quod Magi ab Oriente venerint? Herodes occiderit? Archelao filio Herodis, qui ex testamento Patris erat designatus Rex Iudæ, Sceptrum Regium Romæ ablatum sit, & Dux solum constitutus fuerit. denique post novem annos etiam ipse Dux ablatum sit, & in exilium missus. juxta Genesis 49. vaticinium; insuper ipse monstravit se signis & portentis, qui & fecit surdos audire, & mutos loqui &c. mirāda, quæ scitis, audistis, & tamen dicitis blasphemare Christum, dum confitetur se venisse Messiam, & ideo vultis eum occidere. at, qua causa? Dicam ne tu *ô Caïpha* empto Pontificatu deiciaris, quia scis Legem & Pontificatum veterem desitura, adveniente Christo. O iniuriam! *ô nequitiam!* malevolūque animum! velle occidere & destruere, Christum, summum bonum, ut privato commodo fruaris & dignitate male paratā non spolieris! Deus meus & omnia, quoniam devenit humana cupiditas, ut velit grandi sacrilegio se obstringere & Christo excidere, ut se suaque commoda quærat & tueatur! & tamen, pro dolor, quoties id fit! non mihi si sint ora centum, centum linguarū, possum omnes prætextus, quos homines faciunt in Christo occidendo retexere. Sed huic ne simile quid faciam, obsecro Domine, da gratiam & misericordiam, ne unquam vel velim vel faciam proximo malum pro commodo vel utilitate mea.

§. 103. At illi respondentes dixerunt: Reus est mortis. v. 66.

Qualis Rex, talis grex: qualis Pastor tales oves, quale caput talia membra. Caput Concilij è medio vult tollere Christum: *Expedi ut unus moriatur homo pro populo & non tota gens pereat.* acclamat concilium, reus est mortis Christus Jesus, sine examine, sine veris testibus, sine sceleris confessione! ita ne vos docuit Lex vestra & Prophetæ, ut innocentem condemnetis sine probatione & confessione sceleris? an occidit quempiam? minime. imo ipse venit dare vitam & quidem æternam? an læsit proximum? minime gentium, sed venit ut salutem det euret & exaltet. an peccavit in legem? ipse legem præ-

Præscripsit & dedit eam Moyſi, & in ejus ore non eſt inventum mendacium. An in Deum peccavit? ipſe Deum in omnibus glorificavit ſemper, verbo, factis, doctrina, quibus ſana mente nemo contradicere poteſt, vel calumniari. quid igitur mali fecit? ut una clametur reus eſt mortis! dicam, quia cum Caipha Pontifice omnes conſiliarii illi ſtudebant avaritiæ, utilitati propriæ & honori, quam reprehendebat Chriſtus in ipſis. parum curantes Danielis Prophetiam, quâ dicit eum populû qui Chriſtum eſſet occiſurus, fore à Deo reiſciendum, & urbem funditus diruendam, modo ipſi præſenti honore gaudere poſſint, & non cogantur Chriſti diſciplinæ ſe ſubijcere, qui in eorû oculis & nimis vilis & abjectus apparebat.

Quis mihi det, ut nunquam propriæ utilitati ſic ſtudeam, ut eam præferam communi bono, aut velim propriam dignitatem magis æſtimare, quam Dei mei honorem promovere. Tu ſolus Deus, à quo bona cuncta procedant, largire mihi ut ſic tranſeam per bona temporalia, & ſuam, ut non amittam æterna.

§. 104. Tunc expuerunt in faciem eius. v. 67.

Videte omnes cælites & terrigenæ quid hic rerum geratur. expuerunt Sacerdotes Moſaici & ſeniores populi & Scribæ eorû in faciem illam venerabilem, adorandam, & conſolatione pleniffimam quam tanto deſiderio & ſolatio aſpiciebant prius omnes tribulati, infirmi, obſeſi, pœnitentes, nec non gentiles, dicentes Philippo Joan. 12. Domine, volumus Jeſum videre: expuunt in faciem, illam in quam deſiderant Angeli proſpicere: qua viſa lætantur Archangeli, Throni & dominationes, Cherubin & Seraphim. in hanc tanquam angulûm fœdiſſimum & ſordidiſſimum expuunt iſti ſordes ſuas, ſordes magnas ab imo pectore extractas. Legimus ex lib. Num. 12. maximâ fuiſſe ignominiam, ſi Pater ſpuiffet in faciem filij, & tane erat talis conſputatio non aliud quam ſi dixiſſet Pater filio ſuo, ad imaginem meam factus es, ſed pœnitet me. Imaginem & ſimilitudinem meam in te relucentem delere cupio, & ſicut ex me habes eam, ita ex me peſſundari deſidero. Hæc erat tacita Patris filium conſpuentis oratio. quanta igitur ignominia erat ſpuere in faciem Dei? iſtâmus hic parumper & horreamus ingratiſtudinem Judæorû & nequitiam, Conditor & redemptor Jeſus hic ſputo ſuo benedicto liniendo oculos cœci, ſanavit, iam pro gratiarum actione ſputo infami & fœdo variorum militum, conſpergitur eius facies benedicta & quali obœcatur.

O Facies ſancta, tole ſplendidior, luna pulchrior, quis te ita fœdavit ut modo agnoſci vix poſſis? Tua peccata, ô homo, quæ ſumpſi in me, ut pro te Patri ſatiſfacerem. Mi Deus, ideo tibi ſunt mille & millies mille grates.

omni momento, humiliter deprecor, ut spatibus hisce vilissimis & scædisimis abstergas scædisima mea peccata, ut aliquando illam faciem tuam benedictam videre merear, cum sanctis & electis tuis, in cælo mandatus.

§. 105. *Et colaphis eum ceciderunt. v. 67.*

Variis modis exaggerat hanc percussione[m] Evangelista dum ait: *Colaphis eum ceciderunt, alii autem palmas in faciem eius dederunt, alii expuerunt, alii velaverunt benedictam faciem*, dicentes prophetiza, quis te percussit? ô quanta hæc petulantia! quanta libido, non ita milites insanunt in castellum, quod eis diripiendum traditur, cum alius diripit, alius comminuit, alius incendit, alius abigit, alius occidit &c. atq; in Christum isti debacchantur, alius eum conspuat, alius capillis trahit, alius velat, alius calumniatur, alius cædit & trudit faciem, caput, collum, pectus, brachia, dorsum, pedes? & ideo tam minutim ab Evangelistis hæc scribuntur, ut sciamus, quanto steterit Christo nostra redemptio, & quantum illi debeamus. Addo, ut toti mundo pateat Christum abunde implevisse de se dicta Prophetarum maxime Iste 50. ubi dicitur à Propheta Christi personam sustinente; *Corpus meum dedi percutientibus & genas meas vellentibus &c.* Denique ut ostenderent, Christum nõ se habuisse iuxta morem veteris testamenti, quo docebatur, *oculum pro oculo, dentem pro dente dandos*: sed iuxta doctrinam suam Novi Testamenti, qua docebat: *si te percussit quis in maxillam, præbe ei & alteram*, ex charitate Christiana, modestia, patientia, humilitate, hinc non percussit Christus, aut ignem de cælo vocavit in vindictam, aut terræ mandavit, ut dehisceret percutientibus se, aut fulmini, ut de cælo trajceret eos, aut naturæ, ut se cohiberet ab influxu consueto, vel ut aridæ manerent manus ut Jeroboamo Regi extendenti manum contra Prophetam, vel Valenti dum vult legem exilij scribere adversus sanctum Basilium, imo subitanea morte omnes punire potuisset ut Core, Dathan &c. sed noluit vindictam, pro nostrâ omnium doctrina, qui talibus Deum quotidie quasi imbre obruimus. & ut ejus exemplo disceremus Christianam perfectionem Novæ Legis, scilicet pati etiam alapas, colaphos, contumelias, iniuriasque pro Dei honore.

SED ô Domine Jesu, video te conspuat, cædi, colaphis impeti, illudi & contumeliam fieri à Judæis insidiantibus & malignantibus corporaliter, sed multo plures mysticè. quomodo verò hoc? nimirum nos infelices Deo fecimus & facimus quotidie, quæ passus est à ministris, nos Christi faciem conspuimus, cum eius Sacramenta contumeliis afficimus, cum imaginem Dei in nobis peccatis deformamus, cum proximum nostrum contemnimus & averlamur, cum religionem Catholicam mali Reformatores, vera deformatores extirpantes, auferentes omne quod Dei memoriam conserva-

fervare potest in nominibus, crucibus, imaginibus aliisque omnibus Dei mysteriis & Ecclesie memorialibus. Sed relictis his perditionis filiis concludo dicendo pro mea parte: Ego sum qui te toties & millies peccatis meis, ô Domine, contudi, in faciem (pui & defœdavi, ô benignissime Iesu cuius miserationes super omnia opera tua sunt, aperi manum tuam & reverbera me intus & interius, ut in æternum parcas, ut agnoscam, quem ita percusserim, & defœdatim pœnitentiam agendo millies, & millies pectus meum cum dolore, uti publicanus, contundendo.

§. 106. *Alii autem palmas in faciem eius dederunt. v. 67.*

Nec satis erat percutere Christum colaphis, & totum corpus eius onerare verberibus & pugnis, sed, quod virum honestum magis cruciat, eum quoque palmis in facie exceperunt, quod idem est, ac uti mendacem tractare, & nullius frugi hominem habere: Eheu quoniam redactus es? mi Iesu! facies tua benedicta, quam Angeli & cœlices desiderant omni momento aspiceret, & pro sua felicitate intueri nunc sputis, nunc colaphis, nunc palmis oneratur & defœdatur! Et, qui es ipsa veritas & iustitia, iam habetis & tractaris pro vilissimo mendace & impostore falso propheta &c. certe vix credere aulim purum hominem tantum ignominiam & vilitatem in se perferre posse sine contradictione & vindicta, unde vel ex hac patientia agnosco, quod Deus sis & ipsa perfectio.

O Superba anima mea, intuere nunc Deum tuum, Redemptorem tuum largitorem bonorum omnium, quanta ignominia afficitur pro te. En quas tu meruisti plagas, ille modo suffert. Indignaris forte Iudæis, & non consideras quantum tu quotidie per gravia & innumerabilia tua peccata hanc faciem Dei sanctissimam & immaculatam defœdas, colaphis cœdis & palmis, quasi mendacem tractas? mendax non est ille nec fuit, sed tu, tuas fallacias, tuos dolos ille luit. In illo apparet quid in te debuerit aut debeat fieri secundum iustitiam. Ora igitur eius clementiam pro venia, & cum illo te humilia in omnibus perferendo Dei misericordem circa te Iustitiam.

§. 107. *Dicentes: propheta nunc Christus quis est qui te percussit. v. 68.*

Præter innumeras alias vexationes & tormenta opprobriaque etiam illudebant ei, quasi se prophetam esse dixisset falsò; unde velantes faciem Iesu, iterum petulanter percutiunt colaphizant, tridunt, trahunt, & scurriliter experientiam captant, an sit propheta, dicentes: *Propheta nunc Christus quis est qui te percussit*, quasi dicerent: tu alias dixisti te prophetam, nunc ostende te prophetam esse. Nomina percussores tuos, & credemus tibi, alias te uti mendacem, & seductorem populi tractabimus.

Sic

Sic plerumque mundani & perversi homines tractant & illudunt sanctos Dei & viros pietate conspicuos, qui vel jure vel exemplo suo hortantur illos ad virtutis & mortificationis studium. nam cachinnantes aiunt hos esse hypocritas & fallaces, simplices ac stultos, nullius scientiæ, viros rerum imperitos, non capere rationes statûs, esse scholares &c.

Longe, obsecro, sit à me Domine tanta petulantia, malitia & curiositas, ut velim indagare vitam & mores aliorum animo deridendi, aut calumniandi, sed potius, ut virtutes eorum imitari possim, vitia declinare, me salvare.

§. 108. *Petrus vero sedebat foris in atrio. v. 69.*

Hic Evangelista revertitur ad Simonem Petrum exponens, quid egerit interea dum Christus in domo Caiphæ ita male tractatus fuit, nimirum manserit in aula Caiphæ, & sederit in atrio foris cum militibus scilicet, dycolis & perversis expectans quid de Christo ageretur, audiens interea de Christo per milites multa scandalosa verba, impia, obscena, iuramenta, blasphemias, detractiones, irrisiones: quæ omnia ei non ad salutem profecere, sed potius ad ruinam & timorem, quippe qui non solum abiit ac stetit in via peccatorum, sed & sedit in cathedris malorum, nec fugit occasionem peccatorum. qui si mansisset cum Maria Matre & aliis discipulis congregatis, utique non incidisset in laqueos peccandi.

O quantum nocet mala societas! Petrus fortis ille athleta, imo petra bona & simplici intentione te Domine, sequebatur & expectabat foris in atrio summi Sacerdotis, attamen inter milites sedens infirmatur, in constantia promissionis suæ & professionis. Quid ausim de me polliceri, nisi maiorem casum, si non fugiam malam societatem. Tu mihi, Jesu, da gratiam si fors inventus fuero inter malos, ut cum iis nunquam sedeam aut diutius hæream, sed fugiam in tempore, vel stem in timore ob periculum, ne laqueis ipsorum captus, tui obliviscar, & peccare incipiam.

§. 109. *Et accessit ad eum una ancilla. v. 69.*

Ut scilicet iste infirmior sexui etiam in Dominica passione, suâ personâ non careret, in qua omnium hominum personæ agebantur, uti etiam omnes redimebantur, quoad sufficientiam. ut ait Ambrosius. nemo enim non ex virili sexu cooperabatur ad Christi passionem, principes, privati, sacerdotes, laici, amici, inimici, pagani, liberi, servi, iuvenes, senes, sexus tantum fœmineus defuisse hætenus videbatur, at nunc comparet etiam iste & non sine causa ad Petrum accessit, ut scilicet, per eum tumeos præsumptionis oriturum esset gravius periculum ostenderetur. dum enim sedet cler-

cus

cus cum malis & quiescit otiosus diabolus excitat ancillam ad eius colloquium: Ecce tentationem, Ecce unde malum, maxime sedent & otioso. nam ut eam vidit Petrus & audiit loquentem: Ecce, iacet prostratus, qui centum armatos in hortu milites non timuit.

Otium vere pulvinar diaboli, maxime ubi accesserit ancilla, vel voce vel specie, accitico enim extremis verbis canticum canticorum in persona sic tentati ait: *Sonet vox tua in auribus meis, &c facies tua decora.* Sed quid adiicit Spiritus S.: *Fuge, Fuge dilectem, fuge & assimulare caprea hinnuloq, cervorum,* testes mille David, Salomon, Petrus, Samson, &c. ergo pietissime Jesu, ab hoc malo me libera semper, ne sedeam in mala conversatione oriando, absit a domo clerici, religiosi, &c femina, etiam, ut Augustinus docuit cognata plane non associetur eis ancilla aut mulier, ne per eam inducatur in tentationem cum Petro, melius enim illis est in silvis basiliscum audire frementem, quam otiosis mulierem audire loquentem: fugiam, Domine, fugiam ipsarum consortium, timeo enim adire periculum id in quo video tot fortes Israel esse subversos.

§. 110. *Dicens: & tu cum Iesu Galileo eras. v. 69.*

Audio vocem incantantis fraudulentem. Præit enim Petro ad negationem, dum ait, *Eras,* non es quidem modo, fuisti tamen &c. Ecce malitiam considera subtilitatem diaboli, ut retia tendat Petro, per mulierem tendit, & fors illa sine tanta malicia effutiebatur ista verba, sine præmeditatione, & cogitatione de interrogando Petro, fors etiam ex curiositate sciendi, quoniam vir ille esset peregrino habitu & modestioris vultus inter petulantes milites, forte etiam noverat Petrum, ut, ut sit certe illum in tentationem induxit & patefecit militibus, ut sequacem & discipulum Christi, & vel sic ancillata est suis principibus, inimicis Iesu, & concurrat ad Christi passionem: Heu! quod miles non cogitat, non potest, non audent audent petulans mulier interrogando Petrum, prodir, turbat, depravat, onerat, timenda est igitur omni modo mulier, si rædi non vis in corpore, anima vel honore.

§. 111. *At ille negavit coram omnibus dicens. v. 70.*

Quia Petrus sibi ipsi nimium confidens, animosè supra naturæ fragilitatem de se præsumperat, dominus eum sibi ipsi reliquit, ut suam agnoscendo impotentiam & infirmitatem Pelagianam de disceret pravitatem. decet enim verum Christianum illud semper firmum fixumque tenere, ut quantum de spiritus fervore confidimus, tantum contra de naturæ fragilitate debeamus timere. certè S. Petrus, quamdiu cum Domino erat, nec mortem nec hostes, nec arma timebat, satis enim audenter in hostes sese iniecit, eos gladio cædens; at ubi Dominus faciem suam ab eo avertit, unius feminae

verbo deiectus & superatus est, ad simplicem enim eius interrogationem, quid fecit? quid dixit? quomodo se habuit? audiamus Evangelistam: *negavit coram omnibus dicens: nescio quid dicis, non novi hominem, Iesum sc. Galilæum, vincitum & summo Sacerdoti traditum? quid ais Petre? non clam, sed palam loqueris, coram omnibus assistentibus tam militibus quam civibus, senibus, iuvenibus, nobilibus, ignobilibus viris & mulieribus in atrio versantibus, ministris principum ad prunas sedentibus, quorum aliqui te viderunt cum Iesu conversantem, alii in orto percutientem servum Pontificis. recordare verborum dulcis magistri tui, quibus te unice commonefaciebat, priusquam gallus canter, ter me hac nocte negabis, & non nosti illum Dominum? ubi memoria? ubi zelus tuus & fervor spiritus? ubi animus generosus? vere homo, vere fragilis filius Adæ es ex te, qui & ad vocem mulieris tam graviter, quam miserabiliter cecidisti. quis igitur non timeat & vocem & conversationem periculi tanti, quando maximus Princeps mundi totius & Ecclesiæ Christi deceptus tam misere corruit.*

Domine avertisti faciem tuam à Petro Vicario tuo futuro in regimine Ecclesiæ sanctæ Dei, & conturbatus est, ab ancilla Ostiaria: obsecro te, Domine Iesu, respice in me & miserere mei ne conturber ad voces incantantium animas, vel ad speciei aspectum, vel amicitiam & blandientem conversationem, ne te cum Petro negem, aut præcepta tua transgrediar, multorum enim malorum causa est mulier una dempta Maria, quæ, quam mulier prima induxit in nos maledictionem, delevit, & dedit benedictionem.

§. 112. *Nescio quid dicat. v. 70.*

Itane, Petre, nescis quid dicat ancilla? dicit aperte, *Et tu cum Iesu Galilæus eras? Petre nescis Christum Dominum tuum, filium Dei vivi? quem usque huc secutus es cui promissisti ante paucas horas cum eo ire ad mortem, neque scandalizari, etiam si omnes in ipso scandalizati fuerint discipuli, qui extraxisti in eius defensionem, gladium, quo Malchi auriculam abscidisti, in orto, qui gloriosum eum vidisti in monte Thabor & dixisti: faciamus hic tria tabernacula Moysi unum Elie unum & tibi unum, & modo ipsum Iesum & Dominum nescis? quid hoc? itane Mulier te decipit, vel eam times, & veneraris plusquam Dominum talem? cecidisti Petre, agnosce ergo humanæ imbecillitatis specimen, & quam nihil possumus nobis ipsis relictæ. O gratia, gratia Domini nostri Iesu Christi.*

Contremisco Domine ad tanti viri lapsum, & consolor. contremisco in consideratione tanti viri, & consolor quod hæc infirmitas causa & materia fuerit Petro sese humiliandi magis & contemnendi seipsum, & gratiam Dei, liberique arbitrii infirmitatem agnoscendi & solidius ad Deum se convertendi, Deum intensius amandi & adherendi, eique fidelius serviendi, se
ipsum

ipsum studiosius observandi, ac diligentius invigilandi salutis suae: sint & mea gravia peccata & multiplicia, obsecro Domine, mihi materia & causa me humiliandi Indies magis magisque contemnendi me, & poenitendo continuo, me convertendi & tibi adherendi in omnem aeternitatem.

§. 113. *Exeunte autem illo ianuam vidit eum alia ancilla, v. 71.*

Bone Deus! quanta remora est mulier? Petrus volebat fugere occasionem peccandi & relabendi, ideo malam societatem relinquit, rediens ad mentem & cupit desistere lemel commissum peccatum suae negationis, eumque in finem excedit ex atrio summi Pontificis, & ecce videt eum alia ancilla, & iterum tenetur & terretur Petrus solo visu ancillae, & compellitur ad negandum Christum Dominum suum denuo praeter timore, angustia & confusione mentis. O felix qui in tempore potest declinare a malo & fugere malas societates, maxime mulierum procacium, quam magnum fugit & animae & corporis detrimentum: si enim Petrus abscondere se potuisset, ne visus fuisset ab ancillis, utique in tantum periculum animae non incidisset, non enim toties curiosius interrogatus fuisset, unde nec ansam respondendi habuisset.

O Domine Iesu quid dicam recogitando fragilitatem humanam in Petro? rogo humillime da illam gratiam mihi & omnibus qui se saeculo abdicarunt, & abdicare vi sui ordinis aut professionis tenentur, ut nunquam inveniatur in societate malorum maxime mulierum, ne occasio & mihi detur te negandi, si non directe saltem indirecte per peccata, quae in similitudinem conversatione & familiaritate occurrere solent & irrepunt etiam non advertenti,

§. 114. *Et ait his qui erant ibi, v. 71.*

Vide nequitiam mulieris non poterat ancilla se continere quin Petrum proderet, non clam sed aperte: ait enim his qui erant ibi in atrio scilicet militibus & ministris principum Iudaeorum quasi increpando illos de incuria & simplicitate, eo quod tolerarent in atrio & apud se discipulum & familiarem eius qui captus esset, insinuans eundem oportere similiter vinculis coerceri, ut exploratorum captivum detineri & tradi principibus ligatum.

Domine Iesu quam mundus plenus est laqueis, insinuans eundem oportere similiter vinculis coerceri, ut exploratorem! dum Petrus cupit vitare Charybdim, incidit in Scyllam, dum cupit fugere occasionem ulterius peccandi, ecce alia remora, vidit eum alia ancilla, accusat eum & prodit apud milites & cohortem Principum in atrio, ita ut perterritus Petrus iterum disponatur ad negandum te, bone Deus, quis hos laqueos effugiet? nisi qui spretis omnibus mundi, te nudum Christum nudus sequetur in humilitate, & patientia, abstractus ab omni mundana conversatione. Precor hanc

gratiam quam maxime, o Deus meus, ut semel relicto & spretis omnibus, te nudum nudus sequar Christum, & mente & corpore, nulli creaturæ, sed tibi soli adhærendo in æternum.

§. 115. *Et hic erat cum Iesu Nazareno. v. 71.*

Hæc verba sunt Petrum prodeuntis militibus & ministris qui in atrio aut Petrum non noverant, aut si noverant, eum prodere aut tenere non curabant, etiam si vidissent in horro cum Christo & amputantem auriculam Malchi, vel ob ejus visam magnanimitatem, vel ob venerabilem ejus senectutem vel miraculum patratum ad restitutionem auriculæ, vel certe occulta vi impediabantur à Domino, qui eo tempore solus voluit pati, & ceteros esse immunes, ne consortes in redemptione habuisse posset ullus suspicari, si quispiam fidelium secum pareretur venit ergo procax ancilla, ut vidit, statimque prodit, dicens: *Et hic cum Iesu Nazareno erat*, quasi diceret. o milites ignavi & infideles, videtis hunc vobiscum conversantem & stantem in atrio discipulum & amicum Christi exploratorem, & eum finitis illæsum abire; cur eum non apprehenditis, ligatis & examinatis & Concilio traditis cum Domino suo? die sodes petulans mulier? quid tibi male fecit innocens hic senex Petrus stando in atrio, non te in minimo impedit, cur invides libertatem & miserabilem stationem? cur eam ei auferre conaris accusando sic ut capiatur?

Domine scio quantum peccatū sit garrula dicacitas atq; invidia, per invidiam enim moysi intravit in mundum, serpente no ferente gloriam & libertatem illam Adæ primi nostri parentis, & ideo illum decipiente, per mulierem, ut eijceretur è paradiso, & maneret eius captivus, donec Christus veniens eriperet eum, & restitueret ei libertatem. annon & hic bonus senex quoque serpentis stygii instinctu ex invidia per mulierem decipitur, & libertatem conscientia suæ perdidit donec Christus eum aspexit, & ille peccatum dessevit, pœnitendo. vere invidia peccatum diabolicum est, vere grande etiam malum est importuna garriendi & dicendi cupiditas. quanta ex hoc vitio damna? S. Iacobus optimè malum hoc penetravit. Verba eius in promptu sunt, & experientia veritatis eorum quotidie ante oculos nostros versatur. Domine Iesu libertatis author fons & origo bonitatis, quia Invidia tam enorme peccatum est, ut potius diabolicum dicatur quam humanum, concede hanc mihi gratiam ut nunquam hoc peccatum committam, sed & per admirabile silentium tuum, da mihi oro abstinentiam & cautelam in loquendo.

§. 116. *Et iterum negavit. v. 72.*

Ecce quomodo occasio non vitata rursus peccatum pariat: Velenim
exive-

exiverat iam Petrus ante atrium post primam negationem, & iterum regressus erat vel adhuc itabat cum iterum tentatus est, & iterum negavit: hinc clamat Ieremias cap. 51. *Fugite de medio Babylonis & salvet unusquisque animam suam.* & S. Bern. serm. 3. de Conversione ad clericos quid ni periclitetur castitas in delictis, humilitas in divitiis, pietas in negotiis, veritas in multiloquio, charitas in hoc saeculo nequam. *fugite de medio Babylonis, fugite & salvate animas vestras.*

Heu quam multi similes Petro, qui licet experti sint lapsum, in eodem tamen lubrico, & super glacie eadem nihilominus pueriliter rursus regrediuntur in eandem miseriam, & quæ ipsos non infestat domi, foris quærunt, ruinam.

Heu miseri! & ego peccator Confiteor Deo Patri Omnipotenti & dilecto eius filio Iesu Christo nostro redemptori, nec non B. Mariæ Virgini Dei genitrici, S. Petro & omnibus cælestibus, Confiteor ex toto corde meo, me Petrum secutum per varia peccata recidendo, quæ sic in carne mea cumulata sunt, quemadmodum arena in littore maris, & quemadmodum onus grave gravata sunt super me! de his omnibus admissis vehementer doleo, eorumque ex toto corde pœnitent: sicut ergo lecatas fui Petrum errantem, sequar & pœnitentem per intercessionem eiusdem S. Petri, sanctorumque omnium pœnitentium in cælo, obsecro domine, adiuva infirmitatem meam.

§. 117. Cum juramento. v. 72.

Nec satis erat mentitum fuisse Petrum se nescire Christum, & negasse simpliciter Dominum suum, sed superaddit cum juramento non fuisse cum Iesu Nazareno, & hoc ad unius ancillæ vilis interrogationem? at obsecro quis instigavit duas hæc ancillas, ut ita Petrum interrogarent, variè exagitarent & tentarent, ut omnino à Iesu deficeret vir tantopere cordatus? Dæmon, Dæmon, iuxta verbum Iesu, Luc. 22. Ecce Sathanas expetivit vos, ut cribraret sicut triticum, & profecto cribravit discipulos Christi, & modo adhuc cribrat, in Hollandia, Anglia, Scoria, Iaponia, aliisque infidelium regnis, uti ostendunt Martyria & Edicta contra Catholicos usitata, sed & hæc sunt hora est potestas tenebrarum.

O Petre, Petre quantum tibi nocet visum fuisse ab ancillis & audisse loquentes, à quor singulis & calidissimis lacrimis liber fuisses si eas nunquam vidisses: ô quantum tibi constitit ancillas audisse & eis respondisse: an non ergo merito ab his infirmiores Petro sibi timere debent? quando illud caput Ecclesiæ Dei, & petram ipsam & basim convellere dæmon annis est per ancillas, sed & ante & post ipsum. O quot milia hominum fecidavit & in pericula præcipitavit! Hoc est rete internalis piscatoris. Et tamen Quinti Evangelij præco Reformator Ecclesiæ ausus fuit scribere; Si

non vult coniux, veniat ancilla. Vere Homo ista scribens aperta erat porta inferni. O humanæ infirmitatis exemplum, qui hoc scripsit fuit Monachus, fuit Fr. Martinus &c, qui se igitur existimat stare, videat ne cadat, quis enim ad tantum lapsum Petri, Lutheri, calvini &c humiliter & cum sui diffidentia non incedat? quis bonis fidat affectibus? O Iesu ne me unquam verbis aut factis te negare permittas, vel mentiendo & multo minus iurando sine veritate, reverentia & necessitate.

§. 118. *Quia non novi hominem, v. 72.*

Petre, Quid dicis? non novisti Iesum magistrum tuum ad quem te adduxit primum frater tuus Andreas, &c qui è mari vocavit te postea cum fratre tuo Andrea piscantem, & quem relictis omnibus secutus es? & à quo in piscatorem hominem es promorus. non novisti magistrum cum quo comedebas panem azymum triennio & agnum paschalem, ad mensam eius accinctus baculum in manu tua? Quis tibi lavit cæna in ultima pedes? nonne ille magister tuus? qui & tibi renitenti dixit, si non laveris te non habebis partem mecum? & tu adhæc, non solum obtulisti ei pedes sed & manus & caput? an non post cænam te sumpsit secum in hortum, an non ibidem obdormisti ipso orante, & rediens ad te tertio, ut vigilares etiam admonuit, quia hostis appropinquaret? an non adventante eodem hoste gladium extraxisti in eius defensionem? dic quæso, mi Petre, quam ob causam venisti huc in atrium Pontificis? quare tam diu hic moraris, in frigore, inter turbas militum, nonne ut fidem datam Christo servares; & videres finem eius captivitatis? Cur igitur modo frangis fidem, & promissionis quasi oblitus, dicis: *Quia non novi hominem* Magistrum & Dominum meum, & hoc cum iuramento! ad quam insaniam venisti? ut quod sole clarius patet & probe nosti, neges constanter & apertè contra conscientiam propriam, contra fidem datam, contra scientiam & notitiam publicam, quid dicis? taces, Petre dicam ego. Times, & quid times? carcerem, mortem, & unde ea times? non à iudicibus examinatus, sed ab ancillis interrogatus negas Iesum, negas te illum nosse, te illius esse discipulum, nec simpliciter sed cum iuramento. erit cum eum coram Nerone & toto mundo intrepide confiteberis, & timorem illum sanctè damnabis.

Nunc ad me converto me, Domine, & aio visis his quæ evenerunt Petro: Noverim te mi Iesu & noverim me, nec aliquid cupiam nisi te, oderim me & amem te; humilem me, exaltem te, nihil cogitem nisi te; persequar me, sequar te; timeam mihi, timeam te; diffidam mihi, fidam in te, & in nullo afficiar nisi in te, ut in æternum fruatur te.

§. 119. *Et post pusillum accesserunt qui stabant & dixerunt Petro, v. 73.*

Dum Petrus ita palam loqueretur ad ancillam in atrio, in præsentia

cohortis militum, aliorumque virorum ac mulierum, & tam aperte negare Christum, e contra & ancilla Petrum agitare & molestare verbis & cachinnis intendunt undique & milites, juvenes & senes circumstant Petrum magisque interrogant de Christo magistro suo, discipulis, doctrina, captivis, aliisque, etiam percussione Petri & Malchi auricula ludificantes ita ut potuerit dicere Petrus, quod de Magistro suo dixit David: circumdederunt me sicut apes, & exarserunt sicut ignis in spinis. zizania naturalia nocent tritico, idque ad terram detrahunt, sic hac mulier trahit quodammodo Petrum ad terram, hoc est, ad sui oblivionem omnimodam & peccata, ut non solum ad eius interrogationem neget Dominum, sed & ut inducatur coram omnibus, cum juramento & detestatione negare: vide anima mea, quam sint noxia pravorum hominum colloquia, ipsa quippe coegerunt Petrum negare dominum, quem prius confessus fuerat esse Dei filium. Et quis aestimare poterit angustiam cordis viri senis, dum circumdaretur tot armatis viris, & ludificaretur, imaginor ipsum quasi perditum & exanimem & sideratum steterisse in atrio nescientem quid diceret, quis non compassione tangatur?

Certe Domine Iesu compatior bono seni stanti coram iis quorum peccata ira fervebant, quorum animus invidia, & os maledictione & malitia abundabat, & fraudes moliebantur quid mirum quod in tantum consternatus bonus senex toties ceciderit. Verum Dei benignitas ea omnia vertit in bonum publicum. quanti peccatores Petri respicientia animantur? & sane cum constituisset Dominus ut fundamentum ille esset Ecclesiae, ideo in imum fundi sui eum delabi permisit, ubi fragilitatem nilque posse suum perspicue cognosceret, & sentiret. Necessse etiam erat, ut caput aegre haberet, propriamque experiretur infirmitatem, quo quaelibet membra infirma misericorditer ferre disceret, iam non sepius sed 77. peccantibus veniam daret, utque per hoc, quod ipse passus est compati disceret, & gratiam sibi a Christo factam cunctis converti volentibus peccatoribus impertiretur.

Domine Iesu cordium inspector & renum, mihi quoque hanc gratiam largire, ut nunquam accurram ad malum faciendum vel ad confundendum proximum, minus vero, ut inveniar inter consortia mala, quibus stimularus mei obliviscar in tantum, ut peccare velim, sed in patientia vel sustineam ludibria pro te, vel prudenter fugiam societatem malam per quam separandus essem a te

§. 120. Vere & tu ex illis es. v. 75.

Ubi Petrus audivit a circumstantibus, quod ipsum noscerent & asseverarent dicentes: vere & tu ex illis es. credo quod, ante vix tibi praesens erat, & tunc iam plane consternatus fuerit. dum advertit quod sibi velint demonstrare ipsum esse, mendacem, vel quasi inscientem sui ad mentem unanimi-

ter revocare. Vide, anima mea, quo diutius persistit Petrus apud malam societatem, eo gravius tentatur, antea ab ancilla & ancilla, modo turba tota circumdante eum in atrio: sic quo, quis diutius persistit in occasione mala, eo gravius tentabitur, & gravius delinquet, nisi assimiletur *Caprea binnuloque cervorum, super montes aromatum, super montes Bethel.*

Hujus rei testis est mea quoque conscientia o Jesu, quo enim diutius permansi cum malis & in peccati occasione eo sæpius peccavi & gravius, pro dolor: sed quia Petrus se ipsum tibi totum antea resignarat, corque illius & intentio recta & vera perseverabant erga te Domine, tua etiam gratia, casus hic non fuit illi ad damnationem sed medicina potius, eadem operante gratia conversionem & fletum. Ita Domine fiat mihi, ut qui tibi me ipsum devovi à puero semper, & mea non sit mihi reatus meus ad pœnam, sed occasio salutaris ad veniam, infirmitas mea sit causa & materia memet magis humiliandi cum Petro, ad te revertendi magis magisque amandi & ad hærendi in vitam æternam.

§. 121. *Nam & loquela te manifestum facit. v. 73.*

Argumento utuntur ad hominem quo Petrum arguant mendacij, & deducant ad confessionem Domini sui & veritatis, dicunt enim loquela te manifestum facit, nam & Galilæus es seu idiotismo & accentu Galilææ Provincie uteris. Hoc erat argumentum militum & ministrorum, quo Petrus oppugnabatur, quod licet non sit tale ut inde concludere liceat, ergo Galilæus es & consequenter etiam male concludat, ergo Christi discipulus es, quia multi Galilæi discipuli Christi non fuere: tamen argumento hoc victus est Petrus & plane deiectus, & convictus, quia in Petro verum concludebatur argumento falso, nam & Galilæus erat, & discipulus Christi quod argumentum cum non posset conscientia victus refellere, cepit iurare & detestari, quia non novisset hominem Jesum: o miseriam humanam, si tanta infirmitas non stabilietur Dei gratia. Scio quosdam pio affectu erga Apostolum Petrum locum hunc ita interpretari, ut dicant, Petrum hominem negasse, non Deum, sed hi exultationem querunt in manifesto peccato, si ve enim hominem, si ve Deum negaverit, certe personam negavit, quæ & homo erat & Deus.

Quam bonum est veritati nunquam resistere, incundum sed candide causam defensione cessare. *Fruitus enim lucis est in omni bonitate, & iustitia & veritate. Ephes. 4.* & quia Petrus non mansit in veritate ideo nec in professione veræ fidei & bonitatis & iustitiæ permansit, quod tanto cum dolore postea plangere debuit diebus vitæ suæ: ergo Iesu pie qui es ipsa veritas da mihi gratiam ut maneam semper in veritate, sic manebo in luce veræ fidei bonitatis & iustitiæ, & postea *habitabo in tabernaculis tuis, teste Prophet. ps. 14.* §. 122.

§. 122. *Tunc capit detestari & iurare quia non nouisset hominem.*

Abyssus abyssum inuocat; Petrus de peccato in peccatum ruit, adeoque sibi funem peccatorum ne dit ut dicere possit: *funes peccatorum circumplexi sunt me*, qui enim semel deliquit audacior & paratior redditur ipsa sui impunitate ad sæpius delinquendum, vnde & tertio negat eadem facilitate, nec dubiam, quin sæpius negasset, si sæpius interrogatus fuisset. unde S. Augustinus, *Deo gratias*, inquit, *quia cessauit interrogatio, si non cessaret interrogatio, diu repeteretur negatio*. Qui per scalam cadit de supremo gradu ad imum decidit, ita fere in peccatis fit, 1. enim simpliciter negauit Petrus Christum. 2. cum iuramento, 3. cum execratione: peccatum enim pondus est quod semper ad inferiora trahit, & maiora peccata generantur ex minoribus, sicuti ex furtis obolorum deuenitur ad furta florenorum; hinc ad rapinam, tandem ad homicidia & larcinia.

Sed cur in tantum labi permissus est à Deo Petrus? 1. in pœnam præsumptionis eius, ex qua etiam pericula peccandi adiit & se contra ea non munivit. 2. ut in illo totum genus humanum posset agnoscere, nihil se sine Dei gratia præualere, ac præclare in ipso exordio Ecclesiæ Pelagianus error confutaretur, qui sine gratia Dei opinabatur liberum arbitrium hominis posse bonum operari & in bono perseuerare. Certe aliud nos S. Petrus docet verbo & exemplo suo. 3. ut Petrus disceret, uti pastor generalis futurus Ecclesiæ compati pœnitentibus & largiri misericordiam; 4. ut in sublimi eo statu disceret humilitatem. 5. in solatium pœnitentiam ut Marcellini, Theophili & similibus, ne quis desperet de Dei misericordia, cum Christus Petro non modo tam facile ignouerit, sed etiam post lapsum tanta beneficia contulerit. 6. ut disceremus credere verbis Christi.

Domine Iesu scio & confiteor coram te & omnibus creaturis me multo maiorem esse Petro peccatorem, qui non in tria modo peccata incidi sed in mille & amplius, heu dolor; da obsecro gratiam ut cum Petro redeam ad pœnitentiam, & ea desceam antequam hinc inigrem, ne moriar extra tuam gratiam, & à te separet, qui cupio tecum viuere, & manere semper.

§. 123. *Et continuo gallus cantauit v. 74.*

Cantauit gallus & ita cantauit, ut Petro cantus eius proficeret ad salutem, & tanto amplius prædictio Christi confirmaretur & infallibilis appareret. sicut igitur hæc verificata est, ita verificabuntur & alia eiusdem de die Iudicij, de retributione malorum, æternitate pœnarum, stridore dentium & fletu &c. etiam si putent impij peccata sua fore semper occulta, & impu-

K

nita,

nita, si in illis temporaliter non deprehendantur, & homines eorum nullatenus nanciscantur memoriam: sed profecto falluntur, uti & Petrus qui Christi verbis æque parum tribuit. at gallus ei veritatem Christi verborum inculcavit, & docuit. Idem faciet & vero sæpe facit nostra conscientia, quæ quibusdam ira cantat & recantat memoriam peccatorum commissorum, ut non valentes tolerare hunc cantum, horrore æterni cantus fugiant peccata & poenitentiam agant de admissis in tempore, Talis erat Iapon ille qui homicidio commisso inquietudinem conscientia tantam passus est ut Indiam peruagaretur donec S. Franciscum Xaverilum & per illum salutem repetens Iaponia conuertendæ occasio nem daret.

O Si audiremus, uti Petrus, hunc gallum nostrum cantantem, & recordaremur verborum Christi de terribili examine vitiorum, iudicio extremo, ignibus sempiternis, non ita in abyssum iremus peccatorum, ne dicam ad ima inferni nos præcipitarem. O Iesu, Iesu, Iesu fili David dedisti mihi hoc signum conscientia & remorsus ad poenitendum & fugiendum assignando, gratias tibi pro hoc munere ago agamque, sed insuper peccata & occasiones multo præsentius & præstantius quam S. Petro gallum; deprecor gratiam alteram, ut cantante hoc gallo me peccatorem oculis misericordia cum Petro aspicere digneris, ut non solum audiam monentem; sed & sequar cum Petro vocantem descendendo & poenitendo in omni tempore vitæ omnia peccata mea.

s. 124. *Et recordatus est Petrus verbi Iesu, quod dixerat illi. v. 75.*

Felix recordatio per quam sequitur dolor animi de peccatis, Iustitia reducitur, gratia Dei reuocatur: Quis hic non irrumperet in lacrimas cum Petro videndo cordis compunctionem, considerando animi dolorem de offenso Deo & Magistro, lacrimarum fontes uberrimè prorumpentes ex oculis, singultus super singultus, contusiones pectoris, & voces illas diuinitati gratissimas *Vnde, quò, veni? Leuis una mors est virginum culpa.* Ah! quid feci proditor & infidelis seruus? negavi Dominum meum, tam bonum mihi, qui tanto cum affectu me præmonuerat; cur non credidi? præsumpsi nimium & superbus fui. nonne totus demens fui? Ah! quid fui? quid modo sum? quo ibo nunc, quo fugiam à facie formidinis Domini mei, à facie discipulorum eius, ausimne comparere coram ijs, aut accedere sodalitiis eorum? pudeat; quid igitur faciam? ibo & me abscondam, ne videat me vilus hominis, ut plangam dolorem meum, & peccata mea, si forte recipiat me Deus, si forte præster mihi misericordiam.

IN hac consternatione mentis quid fecit Petrus? lauit peccata lacrimis, omnibus diebus vitæ suæ pœnituit, & bonis operibus, exemplo virtutis, & prædicatione, & martyrio læsum Christi honorem restaurare studuit:

O si & ego sic plangerem peccata mea, heu nimis graua & multa! Quis mihi det fontes lacrymarum? ut ea defleam noctes & dies, infidum cor meum & rebelle Deo meo. O quid feci! deflete me cœlum & terra luge me omnis creatura, orate pro me omnes sancti & sanctæ Dei cum lugere non possitis, si forte recipiat me Deus, si forte præstet misericordiam misero mihi peccatori, & recipiat me in gratiam, qua excidisse me sero, & sero nimis agnosco.

§. 125. Priusquam gallus cantet ter me negabis. v. 75.

Hæc verba ex eo tempore ita alte animo Petri in fixa fuerunt, ut quemadmodum iij, qui tympani pulsus continenter aliquot diebus audierunt, etiam cum pulsus eius desit, audire sibi nihilominus videantur, ita Petri auribus insonabat vox ista: Priusquam gallus &c. ideoque hæc animo eius paulum liberato ab aliarum rerum intenta cogitatione, occurrebat. Hæc ille corde premebat, hæc verba somnum ei frangebant, illa vigilantem flere cum suspirijs & singultibus faciebant, hæc intellectum, illa memoriam continuo pungebant, non quidem cum desperationis & pusillanimitatis cruciatu, sed dolore permixto cum amore, verecundia, honestate, maxime post apparitionem Christi à morte resuscitati, ex quo tempore mirabilis in S. Petro pietas in Christum increuit, adeo ut is dicatur author esse eius Christianorum ceremoniarum; quod Galli Gallinæ icon in turribus sacrarum ædium collocetur, tanquam super pyramides & columnas Christianas.

O Si & mihi ob oculos quotidie versarentur peccata, quæ ab infantia usque huc perpetravi, & in memoria mea versaretur, uti S. Hieronymo, continuo terribilis illa vocatio: *Venite ad iudicium*, ut me præpararem tempestive ad reddendam de ijs rationem, & nunc delere ea pœnitendo studerem, quam mihi bene foret in extremis. peto igitur ad hoc tam salutare opus tuam gratiam & benedictionem, ô Iesu.

§. 126. Et egressus foras. v. 75.

Quia Petrus iam se indignum Christi aspectu ulteriore per recessum ex atrio Pontificis, iudicabat, & ideo ob pudorem sceleris sui oculos eius fugiebat, & alium locum iam quærebat solitarium & accommodatum ad plorandum, qui creditur fuisse spelunca quædam, eodem se contulit, me-

mor infirmitatis suæ ne forte tentatus rursus, relaberetur, & licet serò, quæ sit secretum, qui male versatus erat in luce & publico. Ergo si vis sinceram agere penitentiam, si vis flere commissa peccata cum fructu, debes egredi foras, relinquere debes malam societatem, fugere occasiones peccandi, saltem proximas, nec redire, sed secedere à turba, à mundi vanitatibus & voluptatibus tibi vacare & Deo in secreto pectoris & cubili saltem ad tempus donec vocatione Dei vel tuorum superiorum voluntate, aut officii tui regula reuocaris ad publicum: tunc senties cordis contritionem veram, salutaris lacrimarum fontes ex oculis & corde scaturientes, & gratiam & misericordiam Dei, hanc viam & secessum tibi monstrat, & præscribit Petrus suo exemplo.

O Cœlestis Rex & dominator omnium, benigne redemptor, Petrus hic tactus dolore cordis & confusione, super trina negatione tui, ferre non potest aspectum tuum, abit ut pleret, ut lugeat peccata sua, deserit atrium & quærit tugurium, fugit amaranum locum & vanitatibus plenum, & intat specum horridam & tenebrosam? Quid faciam ego miser peccator infirmus & imbecillitate oppressus, qui quæ à perfectione Petri & quam tu desideras adhuc longissime absum? Conscientia enim mea quotidie me accusat, & singulis momentis experior, nullam esse in me sanitatem. Te offendo fere sine intermissione, omnes fere cogitationes verba & opera, quæ absque tua singulari gratia facio, ad malum sunt inclinata, peccata mea etiam tot sunt & tam graua, quibus iram tuam commerui, ut animæ meæ jam dudum in abyssum inferni & perditionis fuisset migrandum, nisi tu me auxilio tuo sustinuisset. Auxiliare magis & clemens & mitis, ô cœlestis pater, qui neminem vis perire, sed omnes saluos facere, aufer à me peruersum huius mundi amorem & carnis concupiscentiam, ingere cordi meo confusionem peccatorum, & ardens gratiæ tuæ largire desiderium, & si possibile est egrediar atrium mûdi peruersum, & ingrediar locum solitudinis, deuotum, quietum, ut ibi desceam hoc ipsum, quod huc usque iusto ex delictis meis dolore non sum compunctus: aut quando iam ille exitus mihi est præclusus ratione status vel ætatis, saltem quotannis semel sacro Quadragesimæ, aut Aduentus Dominici tempore, me accuratius recolligam: vel per exercitia spiritualia cum consilio confessorij in domo religiosâ, vel menstruè ultimo die mensis, vel quot septimanis die sabbati, aliqua hora recogitem tempus elapsum, imò iudices ad vespèram per conscientiæ examen me ipsum respiciam.

§. 127. *Fleuit amare. v. 75.*

Quia ab oculis Christi oculi Petri vel cor eius vulnerata erant, ideo & accele-

acceleratæ fuerunt eius lacrymæ, & illico ad se redijt: ita electicum labuntur eadem præventi gratia citò ad se redeunt, uti & equus generosus, qui à cespitatione fortuita illico se colligit & quasi verbera metuens exilite cautiorque incedit. plane ita, plane Petrus lapsus unico nutu Dei semel ab eo respectus, ad eò conuersus est, & tanta cum celeritate ab omni perturbatione, tam fortiter sese conuertit ad Deum, ut is enim reciperet in amicitiam, peccatum remitteret, & in amore multo amplius stabiliret.

Olesi benignissimè quàm felices sunt illi, quos ita respiciunt oculi tui, quos sic micantibus illustras radijs diuinæ lucis tuæ, ut & fundum suum perspicere & vitia sua agnoscere queant, quam citò illi conuertuntur quam celeriter frigida illa & dura corda emollescunt, accenduntur, amore liquecunt & fluunt lacrimis: quæquæ antea à peccatis abstinere non poterant, jam corde conuerso clamant, peccavi Domine, miserere, peccavi Domine quid me vis facere? Certe mirum non fuit lugere Petrum amarè magis autem mirandum non creuisse præ angustia & tremore cor illius, cum Dominus de tecto eius fundo suæ eum peccata fecit intueri, cernereque quantum dilecto suo Magistro contemptum & iniuriam itrogasset. O qui sic vel semel suum pelleret fundum conscientia perspicere. Iesu bone, mihi maximo peccatori hanc gratiam concede, ut & cum Petro lacrimarum calidarum fontes ob peccata ex oculis cordis & corporis uberrim scaturiant, ut & cum Petro merear gaudere in die resurrectionis corporum, quod hic in terris fleuerim amare, fleuerim amore, & criminum meorum maculas expurgatum.

CAP. XXVII.

5. 128. Mane autem factò. v. 1.

Quæ huc usque contemplati fuimus, nocte illa tristi tenebrosa & amara valde, quæ præcessit parasceuen, facta sunt, nunc illucescit dies, dies sæculi, dies tam diu desideratus, in quo reparandum erat genus humanum, de vincenda mors, coercendus infernus, cælum aperiendum princeps mundi acie & prælio magno prosterneendus, & scripturæ implendæ. Hic est enim ille dies, quem ante multa sæcula videre desiderauit Abraham, cum omnibus credentibus. imo hic est dies, quem etiam ipse Christus desiderio desiderauit. denique hic est ille dies quem principes Iudæorum auide expectabant, sed valde dissimiliter, Abraham cum fidelibus, ut à Christo redimerentur, Christus ut eos redimeret, Iudæi ut Christum perderent.

K. 3.

O lesa.